

BIJLAGEN

*Onderdeel van bachelorscriptie 'Samen werken aan
samenwerken met de samenleving'*

Gaby Kantelberg

1 juni 2016

BIJLAGEN

Onderdeel van bachelorscriptie 'Samen werken aan samenwerken met de samenleving'

Onderdeel van
Bachelorscriptie Fontys Hogeschool Communicatie

Geschreven door
Gaby Kantelberg
Student Fontys Hogeschool Communicatie

Onder begeleiding van
Nik van den Brink
Ella-Marie Martens

Beoordeeld door
Marc Dubach

In opdracht van
Gemeente Oirschot

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 – Organisatiestructuur	3
Bijlage 2 – Notitie ‘Burgerparticipatie in Oirschot’	5
Bijlage 3 – 7-stappenplan Factor C	28
Bijlage 4 – Inzichten explorerende interviews	31
Bijlage 5 – Onderzoeksmethodiek en verantwoording	33
Bijlage 6 – Theoretisch kader	38
Bijlage 7 – Nadere omschrijving definitie	43
Bijlage 8 – Eerste resultaat Mentimeter	44
Bijlage 9 – Tweede resultaat Mentimeter	45
Bijlage 10 – Kwantitatieve vragenlijst medewerkers	46
Bijlage 11 – Resultaten kwantitatieve vragenlijst medewerkers	48
Bijlage 12 – Topiclijsten interviews	53
Bijlage 13 – Uitgewerkte interviews	56
Bijlage 14 – Codering interviews	101
Bijlage 15 – Niveaus van burgerparticipatie	108
Bijlage 16 – Resultaten vragenlijst inwoners	113
Bijlage 17 – Campagnemogelijkheden	117
Bijlage 18 – Mogelijke agenda	118
Bijlage 19 – Voorbeeld infographic	121
Literatuurlijst	122

BIJLAGE 1 – ORGANISATIESTRUCTUUR

De organisatie van de gemeente Oirschot bestaat uit drie afdelingen: Omgeving, Strategie en Publiek. Deze drie afdelingen worden aangestuurd door het managementteam. Aan het hoofd van de organisatie staat de algemeen directeur/gemeentesecretaris.

Gemeenteraad

De gemeenteraad staat aan het hoofd van de gemeente. De raad heeft twee belangrijke taken:

- De raad stelt het gemeentelijk beleid op hoofdlijnen vast
- De raad controleert of het college zijn werk goed doet, of alle afspraken worden nagekomen en of alles op schema loopt.

De burgemeester is voorzitter van de gemeenteraad. De beslissingen worden echter door de raad genomen (Gemeente Oirschot).

De leden van de gemeenteraad worden elke vier jaar opnieuw gekozen door de stemgerechtigde inwoners van Oirschot. Het aantal leden van de gemeenteraad hangt af van de grootte van de gemeente. Gemeente Oirschot heeft 17 leden binnen de gemeenteraad. Deze 17 leden zijn afgevaardigden van hun politieke partij. Een groep raadsleden die tot dezelfde partij behoren noemen we een raadsfractie.

In Oirschot zitten momenteel vertegenwoordigers van zes politieke partijen in de raad:

- CDA, 4 zetels
- De Gewone Man, 3 zetels
- SP, 3 zetels
- Dorpsvisie, 2 zetels
- VVD, 2 zetels
- PVDA, 1 zetel

De gemeenteraad komt elke laatste dinsdag van de maand bij elkaar om besluiten te nemen. Als voorbereiding op deze bijeenkomst wordt elke eerste dinsdag van de maand een voorbereidende raadsbijeenkomst gehouden, waarbij de onderwerpen informatief of opiniërend besproken worden door de raadsleden. Ook de toehoorders krijgen bij deze bijeenkomsten de ruimte om hun mening te geven of eventueel vragen te stellen. Tijdens de besluitvormende bijeenkomsten kunnen inwoners gebruik maken van hun spreekrecht. Deze bijeenkomsten zijn dus openbaar (Gemeente Oirschot, 2015).

College van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders verzorgt het dagelijkse bestuur van de gemeente Oirschot. Zij zorgen ook dat de besluiten die door de gemeenteraad genomen worden, uitgevoerd worden. De burgemeester is naast voorzitter van de gemeenteraad ook voorzitter van het college van B&W. Het college zorgt samen met de ambtenaren voor inkleuring en uitwerking van het gestelde beleid door de gemeenteraad (Gemeente Oirschot).

De wethouders worden na de verkiezingen van de raadsleden gekozen. Deze wethouders hoeven niet afkomstig te zijn uit de raad. In principe blijven de wethouders tot de volgende verkiezingen. Mocht de wethouder niet goed functioneren, kan deze ontslagen worden (Gemeente Oirschot, 2015).

Gemeentesecretaris

De gemeentesecretaris ondersteunt het college van burgemeester en wethouders. Hij is algemeen directeur van de ambtelijke organisatie. Hij vormt de verbinding tussen burgemeester en wethouders en de organisatie (Gemeente Oirschot, 2015).

Ambtelijke organisatie

De ambtenaren helpen het college om het beleid ook daadwerkelijk uit te voeren. De ambtelijke organisatie van de gemeente Oirschot bestaat uit ongeveer 115 medewerkers. De organisatie is

verdeeld in drie afdelingen. Deze ambtenaren worden aangestuurd door het managementteam. Dit team vormt de schakel tussen de ambtelijke organisatie en het college van burgemeester en wethouders (Gemeente Oirschot, 2015).

BIJLAGE 2 – NOTITIE ‘BURGERPARTICIPATIE IN OIRSCHOT’

Burgerparticipatie in Oirschot

Samengesteld door:

Ella-Marie van Vijfeijken Communicatieadviseur

In overleg met:

David van Geijn	Communicatieadviseur
Raymond Smit	Afdelingshoofd Bedrijfsvoering & Control
Willy Evers	Wethouder, portefeuillehouder Burgerparticipatie

Oirschot, juni 2012

Dit is een uitgave van de gemeente Oirschot

Deken Frankenstraat 3, 5688 AK Oirschot

Postbus 11, 5688 ZG Oirschot

Telefoon (0499) 583 333

Fax (0499) 574 235

E-mail info@oirschot.nl

Internet www.oirschot.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Wat verstaan wij onder burgerparticipatie	4
Kaders voor burgerparticipatie	6
<i>Doelstellingen voor burgerparticipatie</i>	6
<i>Inpraak en participatie</i>	6
De participatieladder	7
Rolverdeling burgers, gemeentebestuur en ambtelijke organisatie	8
<i>Rol van de inwoner</i>	8
<i>Rol van de gemeenteraad en het college van b&w</i>	8
<i>Rol van de burgemeester</i>	9
<i>Rol van de ambtelijke organisatie</i>	9
<i>Relatie met communicatie</i>	10
Burgerparticipatie inzetten?	11
Literatuurlijst	12

Bijlage I De Participatieladder

Bijlage II Overzicht participatieladder en bestuursstijl

Bijlage III Afwegingskader burgerparticipatie bij beleid

Inleiding

In het coalitieakkoord Oirschot in Balans 2010-2014 is opgenomen dat Burgerparticipatie een belangrijke rol heeft in de gemeente Oirschot. Ik citeer:

'Sleuteltermen voor de komende 4 jaar zijn:

... een stevige binding met de burger via burgerparticipatie. '

De gemeente Oirschot heeft al veel trajecten georganiseerd waarin een vorm van burgerparticipatie is ingezet. Denk aan de totstandkoming van de Toekomstvisie Oirschot 2030, het WMO-beleid, de grootscheepse bezuinigingen in het project Ombuigingen: Oirschot in balans. Maar ook bij het traject voor het openen van een Centrum Jeugd en Gezin, de Boomteeltvisie en de totstandkoming van de visie intensieve veehouderij is een vorm van burgerparticipatie gebruikt. Burgerparticipatie is een middel om de maatschappij te betrekken bij het vormen van (nieuw) beleid en wordt door de gemeente Oirschot nu al op veel vlakken ingezet.

Zoals gezegd zijn we er al mee bezig, maar op dit moment wordt in onze gemeente burgerparticipatie erg ad hoc ingezet. We zijn op zoek naar structuur, vastigheid, een houvast. Daarom deze nota. Hierin kunt u lezen wat wij verstaan onder burgerparticipatie, welke vormen er zijn en op welke manier we burgerparticipatie kunnen inzetten. Een plan om burgerparticipatie zoals het omschreven staat in deze nota te implementeren in de gemeente Oirschot volgt na het vaststellen van deze nota. Burgerparticipatie is van ons allemaal. Willen we de inzet van burgerparticipatie tot een succes maken dan moeten zowel bestuur als inwoners van de gemeente Oirschot eraan mee willen doen. Dit en veel meer leest u in deze nota Burgerparticipatie van de gemeente Oirschot.

Wat verstaan wij onder burgerparticipatie?

Het begrip 'participatie' heeft veel verschijningsvormen en toepassingen. De term wordt veel gebruikt in de politieke en bestuurlijke omgeving, maar ook bij maatschappelijke activiteiten op het terrein van wonen, werken, zorg en onderwijs. Deze notitie gaat niet over participatie op de arbeidsmarkt of aan de samenleving ('meedoen'), maar over het betrekken van inwoners, instellingen en organisaties bij de totstandkoming van beleid en plannen van de gemeente. Dit betekent voor ons burgerparticipatie.

Burgerparticipatie bestaat in diverse vormen en gradaties. Het is iets anders dan de toepassing van wettelijke verplichte inspraak volgens de inspraakverordening: inspraak is vooral eenzijdig, waarbij het voorgenomen besluit feitelijk al vaststaat en voordat het definitieve besluit valt iedereen in de gelegenheid wordt gesteld daarover zijn mening kenbaar te maken.

Burgerparticipatie is vooral gericht op een wederzijdse gedachtewisseling in een zo vroeg mogelijk stadium. Daarnaast kan burgerparticipatie op verschillende niveaus worden uitgevoerd: er bestaan gradaties voor wat betreft de mate van invloed die aan inwoners gegeven wordt. Dit kan variëren van informeren tot aan meebeslissen, waarbij vooraf helderheid daarover moet worden gegeven om teleurstellingen en frustraties te voorkomen.

Wij gebruiken in deze notitie de volgende definitie voor burgerparticipatie:

'Burgerparticipatie is het proces waarbij gemeente, betrokken burgers en eventueel externe deskundigen via een open houding naar elkaar en een vooraf besproken aanpak samen vorm en inhoud geven aan (delen van) plannen of beleid. Het proces is gericht op het benutten van elkaars deskundigheid en het verhogen van draagvlak voor te nemen beslissingen.'

De gemeente Oirschot wil waar mogelijk burgerparticipatie inzetten in gemeentelijke beleidsprocessen. Daarom is het belangrijk om burgerparticipatie een structureel onderdeel te maken van het gemeentelijke beleidsproces. Dit maakt dat er behoefte is aan toepassing van een vaste methodiek, op basis waarvan zowel het gemeentebestuur als voor de burgers op structurele en heldere wijze een afweging plaatsvindt hoe, op welk moment en volgens welke procedure en met welke invloed de burger bij het beleidsproces van de gemeente wordt betrokken.

Daarbij moet voor alle betrokken partijen duidelijk zijn wat het participatiebeleid van de gemeente inhoudt: voor de raad, college, medewerkers van de gemeente, organisaties en inwoners.

In 2009 heeft de Nationale ombudsman een onderzoek gedaan naar burgerparticipatie (*We gooien het de inspraak in, een onderzoek naar de uitgangspunten voor behoorlijke burgerparticipatie. Bureau Nationale Ombudsman, 2009*). Het doel van dit onderzoek was om een kader te schetsen waarbinnen behoorlijke omgang van gemeenten met burgerparticipatie is gewaarborgd. Dit onderzoek heeft geresulteerd in tien spelregels voor behoorlijke burgerparticipatie. Deze spelregels hanteren wij binnen de gemeente Oirschot ook als uitgangspunt voor de manier waarop wij met burgerparticipatie omgaan. Op de volgende pagina staan de tien spelregels uit het onderzoek 'We gooien het de inspraak in' op een rij.

Heldere keuzen vooraf

1. De gemeente motiveert of en zo ja hoe ze burgers betreft bij beleids- en besluitvorming. Criteria daarbij zijn: heeft het invloed op de leefomgeving en is er ruimte voor participatie. Deze motivering maakt de gemeente desgevraagd kenbaar.
2. De gemeente maakt participatie een vast onderdeel van het politieke en bestuurlijke besluitvormingstraject.
3. De gemeente gaat zeer terughoudend om met de mogelijkheid participatie te beperken vanwege het algemeen belang. Kiest de gemeente er toch voor burgerparticipatie te beperken dan moet ze deze keuze motiveren.
4. De gemeente bepaalt, voordat het participatietraject van start gaat, welke rol de burger krijgt:
 - meebeslissen;
 - coproduceren;
 - adviseren;
 - raadplegen;
 - informeren.
5. De gemeente zorgt voor een zorgvuldig vormgegeven participatieproces. Dit betekent dat de gemeente expliciet maakt:
 - welk onderwerp ter discussie staat;
 - wie ze bij de beleids-/besluitvorming betreft, dus wie de belanghebbenden zijn;
 - op welke wijze ze het participatieproces inricht, zo mogelijk in overleg met de belanghebbenden;
 - op welke wijze ze de burger het best kan bereiken, bijvoorbeeld per brief, via de media of huisbezoek. Voor welke wijze ze kiest is mede afhankelijk van de rol die de burger heeft gekregen in het participatieproces.

Constructieve houding

6. De gemeente is oprecht geïnteresseerd in hetgeen burgers naar voren brengen en laat dat merken in woord en daad. Van burgers mag een constructieve bijdrage worden verwacht.
7. De gemeente weegt de inbreng van burgers mee in de uiteindelijke beslissing en maakt dat zichtbaar.
8. De gemeente levert extra inspanning om alle belanghebbenden actief te betrekken, dus ook degenen die zich niet meteen in eerste instantie zelf aanmelden.

Informatieverstrekking

9. De gemeente informeert de burger tijdig en volledig over het onderwerp van participatie, hun rol en de manier waarop het participatieproces vorm krijgt.
10. De gemeente informeert burgers gedurende het participatietraject regelmatig over wat er gebeurt met hun inbreng. De inbreng van burgers wordt schriftelijk vastgelegd. De gemeente informeert burgers ook over lang stilliggen, uitstel of wijziging van voornemens of plannen van de gemeente. De gemeente motiveert haar besluit waarbij ze aandacht besteedt aan de door burgers naar voren gebrachte (tegen) argumenten.

Kaders voor burgerparticipatie

Doelstellingen voor burgerparticipatie

Burgerparticipatie is geen doel op zich maar een middel om onze inwoners meer te betrekken bij het maken van nieuw beleid, maar ook bij de uitvoering van gemeentelijk beleid. Het gemeentebestuur is er om de belangen van alle inwoners te behartigen. Door veelvuldig inhoudelijk contact met onze inwoners, kunnen we met het opstellen en uitvoeren van beleid beter aansluiten bij de wensen van onze inwoners. Dit leidt tot betrokken inwoners die weloverwogen beslissingen nemen over de samenleving waarin zij zich bewegen. Een van de uitgangspunten van de huidige coalitie sluit hierbij aan, 'een stevige binding met de burger creëren via burgerparticipatie'.

Kort de doelstellingen van burgerparticipatie voor de gemeente Oirschot op een rij:

1. *Het verhogen van de kwaliteit van het beleid.* Inwoners hebben vaak specifieke kennis, ervaring en ideeën over hun eigen, directe leefomgeving. Door samen te werken aan de ontwikkeling en uitvoering van plannen, kan de gemeente beter aansluiten bij de wensen van de inwoners.
2. *Het vergroten van draagvlak voor het opstellen en uitvoeren van beleid.* Door onze inwoners vroegtijdig te betrekken bij het ontwikkelen of uitvoeren van beleid voelen zij zich gehoord. Inwoners krijgen inzicht in diverse belangen voor een onderwerp, en tegenstellingen hierin, wat kan leiden tot vergroting van begrip in het uiteindelijke resultaat.
3. *Het verbeteren van de relatie tussen burgers en bestuur.* Burgerparticipatie leidt tot samenwerking. Inwoners kunnen ervaren dat ze met de gemeente kunnen samenwerken, zeker als we de tien spelregels voor behoorlijke burgerparticipatie toepassen. Het vertrouwen in de gemeente neemt hierdoor toe.

Burgerparticipatie kan ook een antwoord zijn op onvrede bij belanghebbenden over geldende inspraakmogelijkheden en openstaande juridische procedures. De ervaring bij inwoners is dat ze te laat in het proces de kans krijgen om er iets van te vinden, waardoor weerstand kan ontstaan. Daarnaast kan burgerparticipatie ook kansen bieden om andere partijen te laten investeren in een gemeenschappelijke aanpak van een probleem, en kan het sociale samenhang bevorderen.

Inspraak en participatie

Inspraak en burgerparticipatie worden soms als hetzelfde gezien. Dit is zeker niet het geval! Inspraak is het geformaliseerde sluitstuk van de voorbereiding van een besluit. Het ontwerpbeleid wordt eenzijdig door de gemeente opgesteld, inwoners kunnen hierop reageren voordat er een definitief besluit komt. Inspraak is een wettelijke verplichting bij het opstellen van beleid, maar we mogen het niet verwarren met burgerparticipatie. Burgerparticipatie stelt de wederzijdse gedachtewisseling centraal: het is een werkwijze, erop gericht om in een zo vroeg mogelijk stadium inwoners bij het beleid te betrekken om in een open, evenwichtige wisselwerking tot voorbereiding, bepaling, uitvoering of evaluatie van beleid te komen. Burgerparticipatie wordt niet geregeld in de Gemeentewet of inspraakverordening, maar in deze nota die door de gemeenteraad van Oirschot wordt vastgesteld.

Burgerparticipatie mag niet in de plaats komen van inspraak als dit wettelijk verplicht is. Het kan uiteraard wel een mooie aanvulling zijn.

De participatieladder

De mate van invloed die deelnemers aan burgerparticipatie in een beleidsproces krijgen wordt vaak voorgesteld als een participatieladder. Het gaat dan niet alleen om de beleidsfase waarin inwoners betrokken worden, maar ook om de verantwoordelijkheid die ze krijgen. Het is belangrijk dat hier duidelijkheid over bestaat, omdat je vooraf moet weten:

- in hoeverre de raad of het college de uitkomst van burgerparticipatie moet volgen
- omdat het de methode van participatie bepaalt.

Voor iedere activiteit, ieder project en ieder beleidstraject kan het bestuur opnieuw een keuze maken voor methode die gehanteerd wordt. Om dit goed te borgen is het kopje 'Burgerparticipatie' opgenomen in de sjablonen voor college- en raadsvoorstellen die de gemeente Oirschot hanteert.

De participatieladder is opgenomen in Bijlage I van deze nota. De gemeente Oirschot gaat uit van deze participatieladder bij de inzet van burgerparticipatie.

Het mooie van de participatieladder is dat bij elke 'trede' een bijpassende bestuursstijl te onderscheiden is. Afhankelijk van de mate en invloed verschilt namelijk ook de mate en wijze van interactie tussen inwoners en bestuurders. Bijlage II bevat een overzicht van een combinatie van de participatieladder en de bestuursstijl. (Bron: Igno Pröpper, De aanpak van Interactief beleid: elke situatie is anders, Coutinho, 2009 (derde, hernieuwde druk).

De participatieladder is in alle beleidssituaties bruikbaar. De ladder is zo opgezet dat de verschillende vormen van participatie ook werkelijk onderscheidend zijn en elkaar niet overlappen. Daarbij is sprake van een logische opbouw waarbij de invloed en inhoudelijke openheid groter zijn bij een hogere trede op de participatieladder. Dit is cruciaal voor heldere communicatie met deelnemers en voor een goede rolverdeling in elk beleidsproces. Hier komen we in het volgende hoofdstuk op terug.

Rolverdeling inwoners, gemeentebestuur en ambtelijke organisatie

Rol van de inwoner

De rol van de inwoner staat uiteraard centraal bij de inzet van burgerparticipatie. De rol van de inwoner verschilt in verschillende burgerparticipatietrajecten, omdat het ervan afhangt op welke trede van de participatieladder je zit. Maar de rol van de inwoner is vooral betrokken zijn, meedenken en meedoen, in welke mate dan ook. De methode waarmee wordt vastgesteld welke inwoners voor welk onderwerp kan participeren en welke manier van burgerparticipatie ingezet kan worden, wordt door middel van deze nota door het gemeentebestuur vastgesteld. De inwoner kan en mag de gemeente daarbij kritisch volgen en het bestuur aanspreken op de wijze waarop zij met de inhoud van deze nota omgaat. Echter, inwoners hebben ook een eigen verantwoordelijkheid, waarmee we willen benadrukken dat inwoners ook zelf initiatief kunnen nemen in het signaleren of aanpakken van onderwerpen die leven in de omgeving.

Rol van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders

Zowel de gemeenteraad als het college heeft een rol bij burgerparticipatie. De raad en het college doen in verschillende fases van het beleidsproces aan burgerparticipatie. Daarom is het van groot belang dat afstemming noodzakelijk is: wie treedt in welke fase en op welke manier met inwoners in contact?

Over het algemeen bestaat er een spanning bij raadsleden als volksvertegenwoordigers tussen het zelf werken aan burgerparticipatie en het feit dat zij gekozen volksvertegenwoordigers zijn. Burgerparticipatie lijkt soms een bedreiging te vormen voor de politiek: als het college en ambtenaren met burgers in discussie kunnen gaan over beleid, welke invloed kan de raad dan nog uitoefenen? Om de bovenstaande problematiek te lijf te gaan is een mogelijke oplossing door bij de inzet van burgerparticipatie expliciet te werken in overeenstemming met de rollen van raad en college. De raad kan dit doen door invulling te geven aan zijn kaderstellende en controlerende rol, zoals deze ook naar voren kwam in de brainstormsessie burgerparticipatie, gehouden met de Oirschotse gemeenteraad op 9 mei 2011.

- Vooraf bepaalde randvoorwaarden en uitgangspunten aangeven voor het onderwerp;
- Vooraf duidelijk bepalen in welk stadium van de (beleids)cyclus welk participatie-instrument wordt ingezet;
- Vooraf bepalen of en zo ja, welke (actieve) rol raadsleden bij de gekozen participatievorm zullen spelen.

De gemeenteraad kan de observaties of deelname bij burgerparticipatie betrekken bij hun beslissingen.

Daarmee versterkt burgerparticipatie juist de rol van de gemeenteraad. Aan het begin van een traject van burgerparticipatie over een beleidsonderwerp waarvoor de gemeenteraad bevoegd is beslist de raad eerst waarover het college met inwoners in discussie gaat (en waarover niet!), welke invloed de inwoners krijgen en welk participatie-instrument wanneer wordt ingezet. Kortom, de raad stelt de spelregels en randvoorwaarden vooraf zelf vast. Tijdens en achteraf kan de raad controleren of het proces verloopt zoals dat is afgesproken.

De fase van de beleidscyclus bepaalt wie (raad of college) de regie voert over de inzet van burgerparticipatie.

Dit betekent niet dat de raad en het college los van elkaar opereren. Het is in eerste instantie van belang dat

de raad en het college elkaar informeren over óf en op welke wijze burgerparticipatie wordt ingezet. Het college neemt dit op in het raadsvoorstel, zodat de raad hierover een besluit kan nemen.

Af en toe kan het voorkomen dat zowel het college als de gemeenteraad inwoners willen raadplegen bij nieuwe ontwikkelingen en er dus een gezamenlijk traject wordt georganiseerd. Ook dan is het belangrijk om afspraken te maken over ieders rol.

Bij burgerparticipatietrajecten die het college organiseert kunnen raadsleden wel een rol spelen. In dat geval is hun rol niet actief, maar als toehoorder. Een voorbeeld hiervan was het burgerparticipatietraject Toekomstvisie Oirschot 2030 (2010/2011) en het Visietraject Intensieve veehouderijen Oirschot (2011). Uiteraard spelen raadsleden in de beleidsfasen die onder hun verantwoordelijkheid vallen een actieve rol bij de inzet van burgerparticipatie en is de rol collegeleden passief.

Een belangrijke toevoeging hierop is dat de gemeenteraad het college in specifieke gevallen kan verzoeken om burgerparticipatie toe te passen. Het initiatief voor burgerparticipatie kan dus zowel van het college als van de raad uitgaan.

Uit de brainstormsessie burgerparticipatie van 9 mei 2011 kwam ook naar voren dat de Oirschotse gemeenteraad het als zijn rol ziet om het invoeren en de uitvoering van de nota burgerparticipatie te bewaken. Daarom nemen we in het implementatieplan Burgerparticipatie in Oirschot op dat besluiten over participatie die door het college genomen worden altijd ter kennisgeving naar de raad gaan. Dit geldt ook voor alle adviezen die uit participatietrajecten voortkomen. Een verdere uitwerking hiervan volgt in de zomer van 2012.

Rol van de burgemeester

In artikel 170 van de Gemeentewet is een duidelijke rol voor de burgemeester weggelegd voor burgerparticipatie: 'De burgemeester ziet erop toe ... de kwaliteit van procedures op het vlak van burgerparticipatie'. De burgemeester heeft in verschillende organen een belangrijke rol (voorzitter gemeenteraad en college) waardoor hij als een spin in het web zit van alle gemeentelijke besluitvormingsprocedures. Dit kan hij aanwenden om de kwaliteit van de burgerbetrokkenheid te bewaken. Daarnaast heeft hij door zijn veelzijdige functie 'voelspriet' in de samenleving, erg belangrijk bij de inzet van burgerparticipatie.

De burgemeester heeft de zorg voor de kwaliteit van procedures voor burgerparticipatie en heeft daarmee de rol van bewaker en aanjager van burgerparticipatie.

Rol van de ambtelijke organisatie

In een raads- of collegevoorstel wordt bepaald of voor een bepaald onderwerp burgerparticipatie wordt ingezet. Het is aan de ambtelijke organisatie om de raad en het college te adviseren over de inzet van burgerparticipatie.

Het opstellen van deze participatieparagraaf, het uitwerken in een communicatieplan en de uitvoering van dit communicatie- en participatie vergen meestal veel tijd. Het gaat erom dat de juiste participanten in kaart en bij elkaar gebracht worden zodat ze met een passende werkvorm aan de slag kunnen gaan.

De beleidsmedewerker of projectleider van het betreffende onderwerp waar burgerparticipatie voor wordt ingezet is ook verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan, ook als de feitelijke uitvoering (zoals het opstellen van een communicatieplan) door andere teams wordt ondersteund. Het betreffende afdelingshoofd ziet erop toe het proces inhoudelijk goed verloopt.

Belangrijke randvoorwaarden om burgerparticipatie vanuit de ambtelijke organisatie vorm en inhoud te geven zijn tijd, geld, vaardigheden en cultuur. Dat burgerparticipatie extra ambtelijke tijd vraagt is duidelijk. Dit moet dan ook betrokken worden tijdens het maken van de afdelingsplannen.

Omdat burgerparticipatie tijd kost, is het verstandig om in een vroeg stadium de planning vast te stellen of voor een bepaald onderwerp burgerparticipatie wordt toegepast. De uitvoering van het burgerparticipatietraject moet in de regel plaatsvinden binnen het voor het betreffende onderwerp behorende budget. De kosten worden in hoofdzaak bepaald door de benodigde ambtelijke capaciteit. Daarnaast kan het zijn dat er kosten gemaakt worden voor de uitvoering van het participatietraject (kosten eventueel noodzakelijke inhuur zoals een gespreksleider, een externe voorzitter of de huur van een accommodatie). Ook dit werken we verder uit in het implementatieplan Burgerparticipatie.

Binnen de gemeente Oirschot werken we volgens een aantal kernwaarden: klant- en burgergericht zijn, samenwerkings- en resultaatgericht zijn, open, eerlijk en direct communiceren, creatief en integer zijn en ondernemerschap tonen. Deze kernwaarden zijn bevorderende factoren voor de inzet van burgerparticipatie. Beperkende factoren zijn invloeden van bezuinigingen, waardoor de ambtelijke organisatie kleiner wordt en er dus minder capaciteit beschikbaar is. Ook vanuit dit oogpunt is een heldere en bewuste afweging voor de inzet van burgerparticipatie van belang.

Relatie met communicatie

Tijdens het hele traject van burgerparticipatie is communicatie van groot belang. Vanaf het moment dat er een nieuw beleidsvoornemen of project start tot en met het kiezen voor de vorm van participatie en de uitvoering hiervan, is communicatie een belangrijk element. Door verkeerde of onvoldoende informatie kan een proces stagneren of zelfs afgeblazen worden. Als er over het traject niet duidelijk gecommuniceerd wordt, leidt dit onherroepelijk tot onduidelijkheid bij de deelnemers en vervolgens tot onvrede over het participatietraject. De verwachting en ervaring van deelnemers rond een proces komen dan niet overeen met wat het gemeentebestuur heeft bedoeld. Daardoor is het van groot belang dat er op het juiste moment de relevante organisaties en personen betrokken worden in het participatieproces, daar op een juiste manier over te communiceren (zowel intern als extern) en de informatie tussen de verschillende partijen goed integraal op elkaar af te stemmen. Helder communiceren vereist ook duidelijke afspraken om valse verwachtingen bij partijen te voorkomen.

Het moment van het maken van afspraken begint bij het opstellen van de bestuursopdracht (raads- of collegevoorstel). Een participatieparagraaf mag hierin niet ontbreken. Burgerparticipatie en communicatie kunnen dus niet zonder elkaar.

Bij de inzet van burgerparticipatie wordt al snel de vraag gesteld: met welke communicatiemiddelen gaan we dit doen? Dat is in deze nota niet concreet opgenomen. Deze nota beoogt het creëren van structurele aandacht voor burgerparticipatie binnen de gemeente Oirschot, met een vaste methodiek die we hierbij hanteren. De vraag welke communicatiemiddelen we daarbij inzetten laten we in dit verband dan ook buiten beschouwing.

In de participatieparagraaf in raads- en collegevoorstellen worden de communicatiemiddelen die ingezet worden wel concreet beschreven. Op deze manier kunnen we maatwerk toepassen (niet communicatiemiddel past bij iedere fase binnen een participatietraject en bij ieder onderwerp). Bovendien kunnen we zo inspelen op de actualiteit, omdat de ontwikkelingen op dit gebied bijzonder snel gaan.

Onlangs heeft het college de nota Social Media binnen de gemeente Oirschot vastgesteld. Hierin is beschreven van welke Social Media de gemeente Oirschot actief gebruik maakt. Deze middelen kunnen we dan ook inzetten bij participatietrajecten.

Burgerparticipatie inzetten?

De keuze voor het niveau van participatie wordt vooraf bestuurlijk vastgesteld. Dit is belangrijk om de verwachtingen tussen de betrokken partijen en de gemeente goed met elkaar af te stemmen. Zo kunnen we voorkomen dat er bijvoorbeeld veel ruimte is voor invloed van inwoners, terwijl die er achteraf niet blijkt te zijn. De keuze voor het niveau van participatie wordt daarom een vast onderdeel in de raads- en collegevoorstellen.

Per onderwerp moet volgens een vast stramien of en zo ja op welke wijze burgerparticipatie kan worden ingezet en uitgevoerd. Wij doen dit aan de hand van het 'Afwegingskader burgerparticipatie bij beleid' dat in Bijlage III is opgenomen. Ook kunt u in deze bijlage een toelichting op het schema vinden.

Literatuurlijst

Geraadpleegde literatuur

- Igno Pröpper, De aanpak van Interactief beleid: elke situatie is anders, Coutinho, 2009 (derde, hernieuwde druk)
- Naar buiten, spoorboekje burgerparticipatie voor raad en college VNG/BZK 2010
- Toekomstvisie Oirschot: Monument in 't Groen, Kwalitatief leven
- Burgerparticipatie in de BEL-gemeenten (maart 2011)
- Coalitieakkoord Oirschot 2010-2014 Oirschot in balans
- Notitie Sociale Media gemeente Oirschot
- We gooien het de inspraak in – Een onderzoek naar de uitgangspunten voor behoorlijke burgerparticipatie

Geraadpleegde websites

- www.participatiewijzer.nl
- www.vng.nl/burgerparticipatie
- www.ipp-participatiewijzer.nl
- www.participatieportal.nl
- www.nationaleombudsman.nl

Geraadpleegde Sociale Media

- Linked In Burgerparticipatie Gemeenten Group

BIJLAGE I

De Participatieladder

De participatieladder

Vanuit het perspectief van inwoners ziet de ladder er zo uit:

(Bron: www.participatiewijzer.nl)

Informeren: het politiek bestuur bepaalt zelf de agenda. Hoewel informeren ook vaak wordt genoemd als onderdeel van de participatieladder, beschouwen wij het niet als een vorm van participatie, omdat de inwoners slechts geïnformeerd worden en niet om een mening worden gevraagd. *Rol van de inwoner: toehoorder*

Raadplegen: Het politiek bestuur bepaalt in hoge mate zelf de politieke agenda voor de besluitvorming. De gemeente vraagt inwoners om hun mening, hun opvattingen over of visie op bepaalde beleidsonderwerpen. De burgerrol is dus die van informant. De deelname is relatief kort en weinig inspannend, de verantwoordelijkheid is licht. De vrijheid van 'de politiek' om de resultaten te gebruiken is relatief groot. *Rol van de inwoner: geconsulteerde*

Adviseren: het politiek bestuur stelt de politieke agenda samen. Deelnemers krijgen informatie over een beleidsonderwerp, overleggen daarover en komen tot een advies aan het gemeentebestuur over dat onderwerp. Deelname vergt een redelijke tijdsinvestering van inwoners; bij adviesraden zelfs een substantiële. Deelnemers nemen een duidelijke verantwoordelijkheid: ze zijn aanspreekbaar op hun advies. Raad of college kunnen weliswaar (een deel van) het advies naast zich neerleggen, maar ze moeten wel uitvoerig te beargumenteren waarom ze dat doen. *Rol van de inwoner: adviseur*

Coproduceren: inwoners nemen deel aan de planvorming. Samen met beleidsambtenaren werken ze beleidsvoorstellen uit. De rol van de inwoner lijkt op die van beleidsambtenaar. Deelnemers investeren relatief veel tijd en ze nemen ook hier een duidelijke verantwoordelijkheid: ze zijn (mede-) aanspreekbaar op de geleverde voorstellen/plannen. 'De politiek' moet het resultaat zwaar mee laten wegen in de besluitvorming en dient veel aandacht te geven aan terugkoppeling naar de deelnemers over het effect van hun inbreng. *Rol van de inwoner: samenwerkingspartner*

Meebeslissen: besluitvorming wordt mede aan de betrokkenen gedelegeerd. Het politiek bestuur verbindt zich aan deze besluiten. Inwoners nemen zelf beslissingen binnen het kader dat de raad stelt. Dat is bijvoorbeeld het geval bij wijk- of dorpsraden. Soms spreekt men ook wel van beslissingen van burgers als buurt-, dorps-

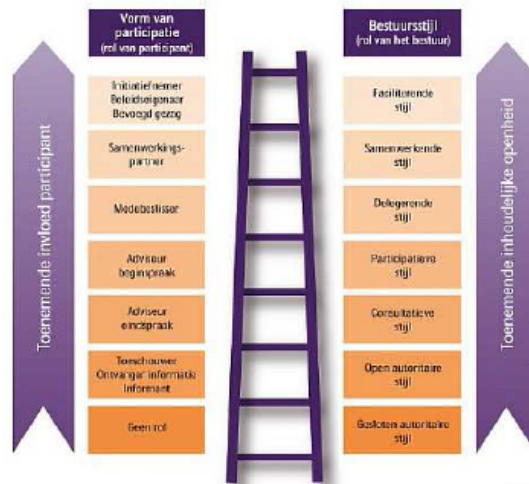
of wijkbewoners zelf bestemmingen mogen geven aan een buurt-, dorps- of wijkbudget. De raad geeft dan gecontroleerd en onder strikte voorwaarden bevoegdheden aan een groep inwoners. Vanzelfsprekend moeten dan zaken als representativiteit (in de zin van gelegitimeerde vertegenwoordiging), verantwoording en controle, goed zijn geregeld. *Rol van de inwoner: medebeslisser*

BIJLAGE II

Overzicht participatieladder en bestuursstijlen

(Bron: Igno Pröpper, De aanpak van Interactief beleid: elke situatie is anders, Coutinho, 2009 (derde, hernieuwde druk).

Korte toelichting op de onderscheiden bestuursstijlen:

I Gesloten autoritaire stijl: het bestuur voert helemaal zelfstandig beleid en geeft hierover geen informatie. Voorbeeld: het bestuur stelt een profiel op voor een nieuwe burgemeester en doet hierover geen mededelingen naar buiten.

II Open autoritaire stijl: het bestuur voert helemaal zelfstandig beleid en geeft hierover informatie. Om het beleid te laten slagen probeert zij doelgroepen te overtuigen of te overreden. Voorbeeld: het bestuur besluit de OZB te verhogen en maakt naast de verhoging ook bekend dat er een mogelijkheid is om kwijtschelding aan te vragen.

III Consultatieve stijl: het bestuur raadpleegt betrokkenen over een gesloten vraagstelling. De betrokkene kan zich uitspreken over een gegeven beleidsaanpak op opgesteld plan. Voorbeeld: het bestuur stelt een plan op voor de herinrichting van een straat en de omwonenden kunnen commentaar geven op het plan.

IV Participatieve stijl: Het bestuur vraagt een open advies, waarbij er veel ruimte is voor discussie en inbreng. Dit betekent onder meer dat de participant een eigen probleemdefinitie en oplossingsrichting kan aangeven. Voorbeeld: het bestuur vraagt omwonenden vanaf het begin mee te denken over de bestemming van een braakliggend terrein.

V Delegerende stijl: het bestuur geeft de participant de bevoegdheid om binnen randvoorwaarden zelf beslissingen te nemen of uitvoering aan beleid te geven. Voorbeeld: het bestuur geeft een dorpsvereniging de bevoegdheid en een budget om de leefbaarheid in het dorp te vergroten.

VI Samenwerkende stijl: het bestuur werkt met andere partijen samen. Voorbeeld: het bestuur ontwikkelt gezamenlijk met andere overheden of bedrijven een bouwplan of milieubeleid.

VII Faciliterende stijl: het bestuur biedt ondersteuning (tijd, geld, deskundigheid, materiële hulpmiddelen). Voorbeeld: de gemeente biedt ondersteuning aan scholen bij een campagne over verkeersveiligheid.

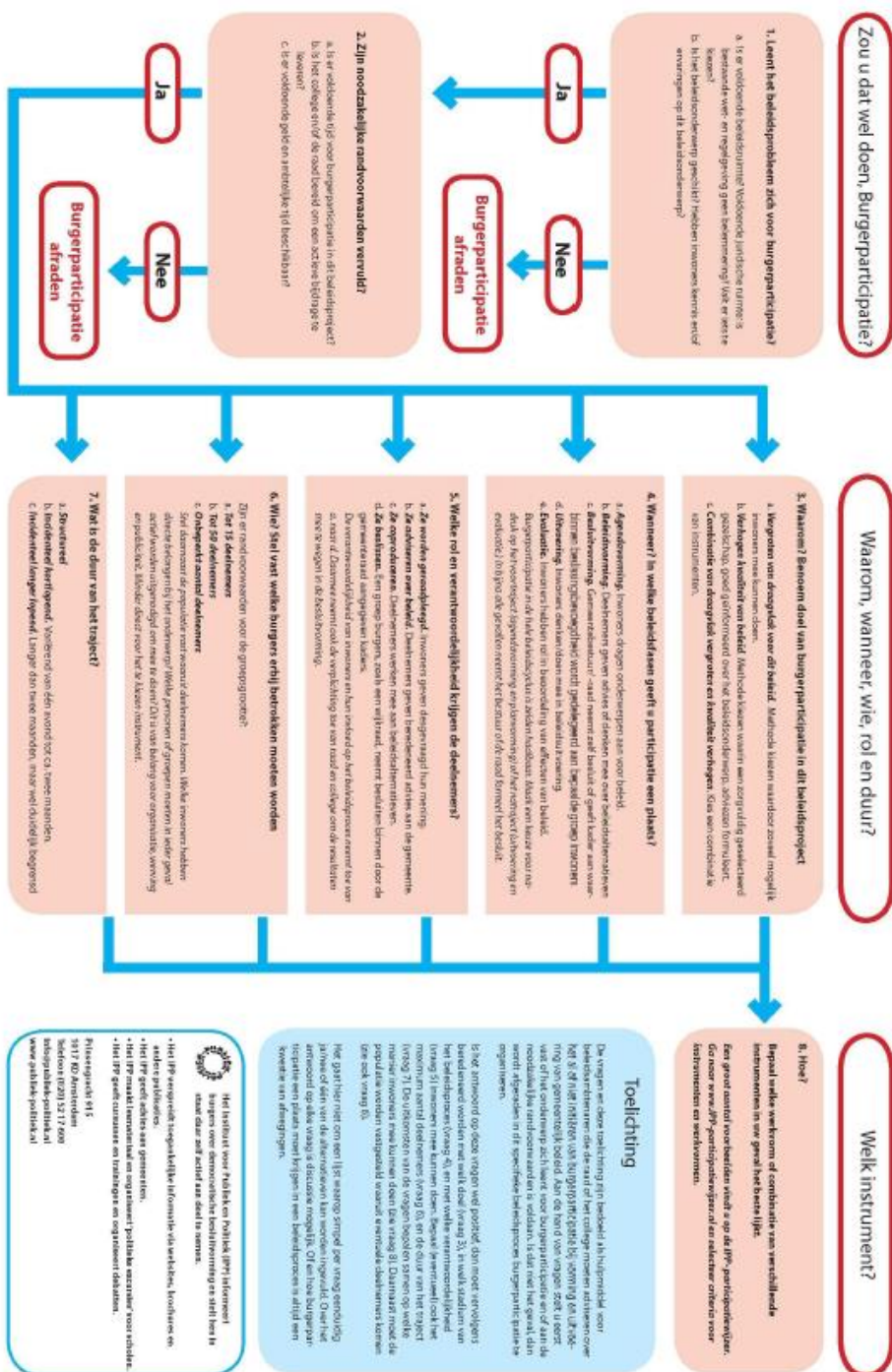

BIJLAGE III

Afwegingskader burgerparticipatie bij beleid

Afwegingskader burgerparticipatie bij beleid

Toelichting bij 'Afwegingskader burgerparticipatie bij beleid'

Vooraf

De aandachtspunten en deze toelichting zijn in de eerste plaats bedoeld als hulpmiddel voor beleidsambtenaren, bestuurders en volksvertegenwoordigers in raden of staten die zich willen beraden over burgerparticipatie bij de vorming en/of de uitvoering van openbaar beleid. De vragen geven richting aan de argumentatie om inwoners wel of niet mee te laten praten in een beleidsproces. De vragen dwingen om eerst vast te stellen of het onderwerp zich leent voor burgerparticipatie en of aan de noodzakelijke randvoorwaarden in voldoende mate is voldaan. Is dat niet het geval dan is het verstandig om in dit specifieke beleidsproces van burgerparticipatie af te zien.

Is het antwoord op deze voorafgaande vragen wel positief, dan moet beredeneerd worden met welk doel, in welk stadium van het beleidsproces, welke inwoners met welke verantwoordelijkheid op welke manier mee kunnen doen.

De argumentatie om individuele inwoners te mobiliseren om deel te nemen aan beleidsvorming en/of -uitvoering moet goed in elkaar zitten. Burgerparticipatie is geen zaak van 'baat-het-niet-dan-schaadt-het-niet'. Als het niet juist wordt ingezet of slecht wordt uitgevoerd, werkt het contraproductief en leidt het tot ongewenste effecten. Bezien van hun inbreng, kan ook tot ongewenste effecten leiden: burgers kunnen gefrustreerd raken omdat ze te weinig resultaat zien van hun inbreng of participatiemoe worden wanneer ze regelmatig - en niet alleen door overheden - worden opgeroepen om actief te zijn en mee te praten. Wantrouwen ten opzichte van 'de overheid' of 'de gemeente' kan worden gevoeld, belangen tegenstellingen worden aangescherpt.

Selectiviteit en zorgvuldigheid bij het inzetten van burgerparticipatie bij beleid is dus geboden.

De afgelopen vijftien jaren zijn er talrijke inleidings-, leidraden, gidsen en handleidingen verschenen over interactieve beleidsvorming en burgerpar-

ticipatie in beleidsprocessen. Enkele voorbeelden daarvan geven we aan het slot van deze toelichting. Maar weinigen daarvan zijn echt praktisch, beknopt en gericht op de afweging om wel of geen burgers te betrekken bij beleidsvorming. In die lacune wil dit afwegingskader voorzien.

Duidelijk is dat het niet gaat om een simpele afvinklijst waarop per vraag eenduidig ja/nee of een van de alternatieven kan worden ingevuld. Over het antwoord op elke vraag is discussie mogelijk. Het gaat iedere keer om inschattingen van talrijke niet, of nauwelijks meetbare factoren en variabelen. Uiteindelijk spelen natuurlijk ook politieke opvattingen een rol over de verhouding tussen representatieve en meer directe vormen van democratie.

1. Is dit beleidsonderwerp geschikt voor deelname van inwoners aan het maken van plannen voor de oplossing van dit probleem?

Deze vraag gaat aan alle andere vooraf. Als het antwoord hierop negatief is, komt deelname van inwoners aan dit beleidstraject niet meer in aanmerking. Wanneer is een beleidsonderwerp geschikt?

a. Het beleid moet nog voldoende ruimte bieden voor uiteenlopende opties. Als wet- en regelgeving van hogere overheden, of eerder beleid of regelgeving van de eigen overheid dan wel financiële of andere beperkingen geen mogelijkheden meer geven voor verschillende reële beleidsalternatieven, dan is burgerparticipatie bij dit onderwerp onwenselijk. Meedenkende burgers moeten substantiële keuzen kunnen maken.

b. Het beleidsonderwerp moet voor individuele inwoners - of tenminste voor een bepaalde categorie daaruit - direct van belang en ook begrijpelijk zijn of minstens begrijpelijk gemaakt kunnen worden. Technisch bestuurlijke onderwerpen zoals relatie tussen raad en college, intern organisatorische als bijvoorbeeld structuur en werking van

het ambtelijke apparaat, juridische en/of financiële problemen zijn in het algemeen niet geschikt.

Een beleidsonderwerp is meer geschikt naarmate individuele inwoners - of een bepaalde categorie daaruit - specifieke informatie en/of ervaringskennis erover hebben. Ruimtelijke thema's (i.o., inrichting en beheer openbare ruimte, bouwen, verkeer, natuur en milieu) zijn het meest geschikt. Of thema's uit sociaal beleid (zoals de WMO, werk- en bijstand, welzijns-werk) geschikt zijn, hangt sterk af van het specifieke onderwerp en van de juiste keuze van de categorie inwoners die gevraagd wordt mee te doen. Bij sectoraal (bv. kunst en cultuur, sport, recreatie) en categoriaal beleid (emancipatie, ouderen, jongeren) vindt participatie primair plaats via belangenorganisaties en adviesraden. Aanvullend kan de betreffende categorie (sportbeoefenaars, gebruikers van kunst- en cultuuraanbod, jongeren, vrouwen, ouderen) gemobiliseerd worden om over een specifiek onderwerp mee te praten of om het beleid voor deze categorie of sector in den brede teijken. Ook de ontwikkeling van brede beleidsvisies of toekomstscenario's, die uit hun aard nog heel open en zelden al erg controversieel zijn, zijn geschikt voor burgerparticipatie.

NIMBY

Aparte participatieproblemen geven de 'Primaar-niet-hier' (NIMBY) dossiers. In het algemeen geldt dat bij beleidsvorming en besluitvorming over algemeen gewenste, maar in uitvoering en locatie sterk omstreden voorzieningen, burgerparticipatie meer problemen kan geven dan het oplost. Goede voorlichting in de agenda- en beleidsvormingfase is dan essentieel. Heel duidelijk moet worden gemaakt waarom een omstreden voorziening of een infrastructureel werk nodig is en waarom raad/staten en college juist deze locatie / tracé hebben gekozen. In de uitvoering, de handhaving - op het punt van tegengaan van overlast - en bij de evaluatie van dit beleid, kunnen burgers weer een rol krijgen. Inwoners die bij het onderwerp direct betrokken zijn, kunnen meedenken over de manier waarop de overlast kan worden geminimaliseerd. Zij kunnen klachten bijhouden en na een van tevoren vastgesteld tijdstip deelnemen aan de evaluatie van de betreffende beleidsbeslissing.

2. Zijn noodzakelijke randvoorwaarden vervuld?

- Burgerparticipatie neemt, in ieder geval in het voortraject van beleidsvorming, tijd in beslag. Is die tijd ook beschikbaar of heeft besluitvorming zoveel haast dat overwogen inzetten van verschillende vormen van burgerparticipatie niet mogelijk is?
- Uitdrukkelijk moet vaststaan dat het betreffende bestuur en de volksvertegenwoordiging zich committeren, zowel aan het participatieproces zelf als aan de resultaten ervan. Die commitment blijkt uit het beschikbaar stellen van het noodzakelijke budget, uit de toezegging van bestuurders en volksvertegenwoordigers om waar nodig actief op te treden tijdens het proces en uit het uitgesproken voornemen zowel om de resultaten zwaar in de besluitvorming mee te wegen als om inwoners, deelnemers voorop, te informeren over de manier waarop dat is gebeurd.
- Het organiseren en begeleiden van burgerparticipatie is arbeidsintensief. Verzekerd moet zijn dat er voldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar kan worden gesteld: zowel vanuit betreffende beleidsafdeling(en), vanuit secretariaat en/of griffie, als vanuit de afdeling communicatie. Uiteraard moet daarnaast de begroting voor externe kosten gedekt zijn, eventueel ook voor het aantrekken van externe deskundigheid.

Essentieel is goede informatie en publiekheid bij burgerparticipatie-projecten. Ambtelijke tijd en budget moet verzekerd zijn om:

- het eigen bestuur en ambtelijke apparaat regelmatig te informeren over het project;
- deelnemers te mobiliseren en te informeren;
- de hele betreffende bevolking (lokaal, regionaal of nationaal) op de hoogte te houden van dit project. Zeker als het gaat om vergroten van draagvlak voor overheidsbeleid, is het noodzakelijk dat iedereen kan weten dat 'de politiek naar de burgers luistert';
- de deelnemers na afloop te informeren over wat er met hun inbreng in de besluitvorming of uitvoering is gedaan. Terugkoppeling van de resultaten door het bestuur naar deelnemers is van

het grootste belang voor de legitimiteit van het participatieproces.

Als aan elk van bovenstaande randvoorwaarden niet in voldoende mate is voldaan dan verdient het aanbeveling om van burgerparticipatie af te zien.

3. Waarom burgerparticipatie? Benoem doel van burgerparticipatie in dit beleidstraject

In dit afwegingskader beperken we ons tot het betrekken van burgers bij een beleidsproces. Ook los van deelname aan beleidsprocessen kan een overheid burgerparticipatie bevorderen, bijvoorbeeld door inwoners te stimuleren zelf actief te zijn in het verbeteren van hun buurt of met ideeën te komen voor verhogen van de leefbaarheid van hun woonomgeving.

De twee genoemde doelen van burgerparticipatie bij beleidsvorming en beleidsuitvoering: vergroten van draagvlak (voor niet-populair beleid) en verhogen van kwaliteit van beleid sluiten elkaar natuurlijk niet uit. Vaak worden beide doelen met burgerparticipatie tegelijk nagestreefd. Toch is het nuttig het onderscheid te maken: ze vallen niet samen. Beleidsmaatregelen kunnen heel doeltreffend en efficiënt zijn en toch weinig maatschappelijk draagvlak hebben. Omgekeerd kan weinig omstreden beleid behoorlijk ineffectief en inefficiënt zijn.

Als draagvlakvergroting het hoofddoel is, ligt het voor de hand zoveel mogelijk inwoners te mobiliseren en dus 'open' vormen van participatie te gebruiken: opiniewijzers, stads- of wijkdebatten, voor iedereen toegankelijke bijeenkomsten. Iedereen die wil, moet mee kunnen doen. Bovendien is dan zeer goede communicatie over die participatiemogelijkheden essentieel. Niemand moet kunnen zeggen 'Mij is hierover niets gevraagd'.

Als kwaliteit van beleid het hoofddoel is – Werkt het zoals bedoeld? Sluit het aan bij gedrag routines van inwoners? Zijn risico's en tegendraadse werkingen in beeld gekomen? – dan komen 'gesloten' vormen van burgerparticipatie meer in aanmerking. Voorbeelden: burgerpanels, burgerfora, burgerjury's. Die vormen maken het mogelijk om hoog gemotiveer-

de en naar diversiteit geselecteerde inwoners bij elkaar te brengen en die van de nodige informatie te voorzien. Zij krijgen de tijd en de mogelijkheden om het beleidsonderwerp van alle kanten te bespreken en beredeneerd advies uit te brengen. De kans dat dit tot verrijking van beleid leidt is groter dan wanneer iedereen, geïnformeerd of niet, mag meepraten. Het nadeel is dat deze vormen niet zonder meer tot draagvlakvergroting leiden. Iedere inwoner die de beleidsuitkomst niet zint, kan immers zeggen: 'Mij hebben ze niets gevraagd'.

Naast expliciete doelen kan burgerparticipatie andere gewenste neveneffecten hebben. (Over ongewenste neveneffecten hebben we in het 'Vooraf' al iets gezegd.)

Het kan bijdragen aan sociale cohesie omdat uiteenlopende typen burgers met elkaar werken, elkaar leren kennen en mogelijk waarderen. Burgerparticipatie kan een educatief effect hebben. Burgers ervaren iets van de mechanismen en problemen van politieke besluitvorming en ze zullen wellicht meer begrip en waardering krijgen voor het werk van lokale politici en beleidsambtenaren.

4. Wanneer? In welke beleidsfasen geeft u participatie een plaats?

a. Agendavorming. Alertheid van ambtenaren en raadsleden is de belangrijkste bron voor agendavorming. Zij moeten signalen oppikken uit gemeentelijke website, ingezonden brieven en rapportages in lokale pers, (pogingen tot) burgerinitiatieven en acties. Continue-onderzoek (leefbaarheidsbarometer) en gerichte enquêtes kunnen hierop aanvullen.

b. Beleidsvorming. Vooral bij beleidsonderwerpen waar ervaringsdeskundigheid en het beoordelen van kwaliteit van de directe woonomgeving een belangrijke rol spelen, ligt deelname aan beleidsvorming door inwoners voor de hand. Die participatie vereist wel dat burgers nogal wat tijd willen investeren. Zij moeten, meestal over een periode van enkele maanden, een aantal dagdelen (vaak avonden) vrij willen maken. Daarnaast stelt deelname in deze fase eisen aan het vermogen om informatie te verwerken en in groepen te kunnen

werken. Methoden zijn hier bijvoorbeeld: een afwisseling van enkele gezamenlijke bijeenkomsten met werken in kleinere groepen (werkgroepen of –ateliers), consensusconferentie of burgerforum.

c. Besluitvorming. In uitzonderlijke gevallen beslissen burgers zelf binnen door de raad vastgestelde beleidskaders. Zie de toelichting bij 5d.

d. Uitvoering. Bij de uitvoering van beleid worden vaak nog allerlei schijnbaar kleine, maar voor betrokken inwoners belangrijke beslissingen genomen. Details in de uitvoering van herinrichting en onderhoud van openbare ruimte, in de uitvoering van sociaal, sectoraal of categoriaal beleid maken voor burgers het verschil tussen acceptabel of zelfs goed beleid en gemeentelijk prutswork. Vooral aan het tijdig uitvoeren van plannen en het handhaven van regels ontbreekt het vaak. Juist in de uitvoering en de evaluatie van beleid zouden inwoners vaker moeten worden betrokken. Klankbordgroepen, semi-permanente burgerpanels, schouw en buurtgesprekken, zijn hier voorbeelden van geëigende instrumenten.

e. Evaluatie. Daarvoor geldt hetzelfde als hierboven. Niemand beter dan inwoners kan beoordelen of beleid dat voor hen werd gemaakt, ook werkt zoals bedoeld. Evaluatie is sowieso een ondergeschoven kind in beleidsprocessen, maar als in één fase burgerparticipatie op haar plaats is dan in deze. Naast bovengenoemde instrumenten kunnen ook enquêtes gebruikt worden om te weten hoe beleid voor burgers uitpakt.

5. Welke rol en verantwoordelijkheid krijgen de deelnemers?

De mate van invloed die deelnemers aan burgerparticipatie in een beleidsproces krijgen wordt wel voorgesteld als een participatieladder. Het gaat dan ook om de verantwoordelijkheid die burgers krijgen, of anders gezegd om de rol die ze spelen. Een besluit hierover is van belang 1) omdat het bepaalt in hoeverre raad of college gehouden zijn de uitkomst te volgen en 2) omdat het de methode van participatie (mede) bepaalt. Hier beperken we ons tot vier min of meer duidelijk te onderscheiden

verantwoordelijkheden oftewel rollen van de deelnemers.

a. Raadplegen. De gemeente vraagt inwoners om hun mening, hun opvattingen of visie op bepaalde beleidsonderwerpen. De burgerrol is dus die van informant. Die wordt vervuld bijvoorbeeld door deelname aan enquêtes, invullen van opiniewijzers of geven van reacties via internet. De deelname is relatief kort en weinig spannend, de verantwoordelijkheid is licht. De vrijheid van 'de politiek' om de resultaten te gebruiken is relatief groot.

b. Adviseren. Inwoners krijgen informatie over een beleidsonderwerp, overleggen daarover en komen tot een advies aan raad of gemeentebestuur over dat onderwerp. De rol van de burgers is dus die van adviseur. Instrumenten hiervoor zijn bijvoorbeeld adviesraden, burgerconferenties, consensusconferenties, burgerpanels, burgerfora, burgerjury's. Deelname vergt een redelijke tijdsinvestering van burgers; bij adviesraden zelfs een erg substantiële. Deelnemers nemen een duidelijke verantwoordelijkheid: ze zijn aanspreekbaar op hun advies. Raad of college kunnen weliswaar (een deel van) het advies naast zich neerleggen, maar ze zijn wel gehouden uitvoering te beargumenteren ten opzichte van de deelnemers waarom ze dat doen.

c. Coproductie. Inwoners nemen deel aan de beleidsvorming. Samen met beleidsambtenaren en eventueel externe deskundigen werken ze beleidsvoorstellen uit. De rol van de deelnemende burgers lijkt op die van beleidsambtenaar. Deelnemers investeren relatief veel tijd en ze nemen ook hier een duidelijke verantwoordelijkheid: ze zijn (mede-) aanspreekbaar op de geleverde voorstellen/plannen. Een financiële vergoeding voor hun inspanningen is te overwegen. De methode bestaat meestal uit een reeks bijeenkomsten, afwisselend met alle deelnemers en in kleinere werkgroepen of werkateliers. Excursies, presentaties geven, actief informatie vergaren, maken vaak deel uit van de werkwijze. 'De politiek' moet het resultaat zwaar mee laten wegen in besluitvorming en veel aandacht geven aan terugkoppeling naar de deelnemers van het effect van hun inbreng.

d. Burgers beslissen. Inwoners nemen zelf beslissingen binnen het kader dat de raad geeft. Dat is het geval bij referenda en bij territoriale delegatie van raadsbevoegdheden aan deelraden, wijk- of dorpsraden of functionele delegatie aan sector of categorale raden. Soms spreekt men ook wel van beslissingen van burgers als buurt-, dorps- of wijkbewoners zelf bestemmingen mogen geven aan een buurt-, dorps of wijkbudget. De raad geeft dan gecontroleerd en onder strikte voorwaarden bevoegdheden aan een groep burgers. Vanzelfsprekend moet dan representativiteit (in de zin van gelegitimeerde vertegenwoordiging), verantwoording en controle, goed zijn geregeld.

6. Wie? Stel vast welke burgers erbij betrokken moeten worden

Zijn er randvoorwaarden voor de groepsgrootte? Dit hangt samen met het doel van participatie (open of gesloten werkvorm) maar uiteraard ook met kosten en tijd. De grootte van de groep is als criterium vooraf minder belangrijk dan de overige criteria. De groepsgrootte volgt ook uit de ander criteria.

Zeer belangrijk is de vaststelling uit welke populatie de deelnemers in de eerste plaats komen. Afhankelijk van het beleidsonderwerp moet worden besloten welke inwoners worden uitgenodigd hierover mee te praten. Dat lijkt eenvoudiger dan het is. Als het onderwerp de herinrichting van een plein is met woningen, winkels en kantoren en de raad heeft besloten burgers te laten meedenken, wie mogen dan meedoen? Alleen direct omwonenden, ondernemers en werknemers aan het plein? Alle bewoners en ondernemers in de buurt rond het plein? Iedereen in de wijk of het stadsdeel waarin het plein ligt? Alle inwoners van de gemeente? In elke beslissing daarover zit impliciet een oordeel over de verschillende belangen van uiteenlopende categorieën burgers bij het onderwerp. In dit soort gevallen is te overwegen om verschillende participatievormen te gebruiken voor verschillende categorieën burgers: hoe kleiner het directe belang hoe minder invloedrijk de participatievorm. (Zie ook bij punt 5.) Bij categoriaal en sectoraal beleid moet worden vastgesteld op welke manier welke specifieke categorieën burgers worden gemobiliseerd en wat de

rol is van verenigingen en organisaties die actief zijn op het betreffende gebied.

Bij de meeste vormen van burgerparticipatie is het erg nuttig om voor participatiebijeenkomsten bepaalde inwoners actief te benaderen. Sleutelfiguren in een buurt of wijk, deskundige burgers, vertegenwoordigers van relevante belangenorganisaties, moeten zoveel mogelijk persoonlijk worden uitgenodigd om op bijeenkomsten een inbreng te leveren.

7. Wat is de duur van het traject

Er zijn onderwerpen waarover de gemeente regelmatig advies wil van haar inwoners. Vaak wordt deze rol vervuld door raden voor specifieke onderwerpen als sport en ouderenbeleid. De samenstelling van deze raden is meestal geen afspiegeling van de bevolking maar dat is dan niet erg. Ook voor meer algemene onderwerpen kunnen bestuur of ambtenaren te rade gaan bij de inwoners. Burgerfora of digipanelen zijn dan goede voorbeelden. Bij specifieke participatietrajecten moet van te voren worden vastgesteld wat de gewenste of maximale duur van een traject is. Dit hangt af van het onderwerp maar zeker ook van de beschikbare tijd.

8. Hoe? Keuze van methoden en instrumenten

We hebben in verschillende verbanden al een aantal instrumenten of methoden genoemd. Met name het onderscheid tussen instrumenten voor 'open' en 'gesloten' participatie is van belang. (Zie onder 3.) Verder onderscheiden instrumenten en methoden zich vooral naar de functie die ze hebben: als middel om meningen te peilen, als middel om burgers mee te laten denken over beleidsopties, als middel om burgers beleidsuitvoering te laten monitoren en evalueren.

Op deze site kunt u methoden/instrumenten vinden gerangschikt naar:

- Doel. Gaat het vooral om draagvlak vergroten? Primair om kwaliteit van beleid te verhogen? Of is het doel niet zozeer deelname aan beleid, maar het activeren van inwoners of het versterken van

BIJLAGE 3 – 7-STAPPENPLAN FACTOR C

Dienst Publiek en Communicatie
Ministerie van Algemene Zaken

Aanpak:

Factor C in zeven stappen

Factor C

Factor C staat voor communicatie in het hart van beleid. Het is een werkwijze waarin beleids- en communicatieadviseurs vanaf het begin van het beleidsproces nauw met elkaar samenwerken om de buitenwereld en de binnenwereld met elkaar te verbinden. Factor C is daarmee ook een methodiek die beleidsmakers ondersteunt bij het ontwikkelen van communicatief beleid.

© Ministerie van Algemene Zaken,
Academie voor Overheidscommunicatie, academie@minaz.nl

Met Factor C heb je een methodiek in handen voor beleids- en communicatieprocessen waarin je optimaal aansluit bij de andere relevante partijen in het netwerk. De methodiek bestaat uit zeven stappen. In dit document vind je een toelichting op de zeven stappen. Voor vrijwel elke stap zijn één of meer factsheets beschikbaar op de Factor C-website waarin je uitgebreidere handreikingen vindt.

De methodiek

Ongeacht de omvang van het beleidsdossier en de fase van beleidsonwikkeling waarin het dossier zich bevindt, zijn de volgende vragen altijd relevant voor communicatief beleid:

1. Wat is het beleidsdoel? Definieer de beleidsopdracht: wat moet het beleidstraject opleveren? Wat voor type doel is het? Is er sprake van een duidelijk beleidsdoel, waartoe partijen zich (bijvoorbeeld als voor- of tegenstander) kunnen verhouden? Of is er op dit moment meer sprake van een procesdoel?
2. Wie zijn daarbij belangrijk? Inventariseer alle mogelijke betrokkenen: kijk je verder dan je vaste gesprekspartners? Analyseer het krachtenveld: waar zit steun en kritiek, wat zijn argumenten, relaties?

3. Hoe nu verder met het actorenveld? Wat weet je nu voor het vervolg van het proces? Doe eventueel nog nader onderzoek, bepaal of het beleidsdoel nog haalbaar is en kijk wie er globaal wanneer met welk doel (welke vraag, welke rol etc.) benaderd moet worden in het proces.
4. Heb je heldere kernboodschappen? Kruip in de huid van de ander: wat denk/voelt/vindt de doelgroep? Bepaal de kern van het verhaal: geef je antwoord op hun vragen? Welke toon kies je? Bepaal per doelgroep/gesprekspartner je boodschap.
5. Hoe ga je communiceren? Kies geschikte communicatiemiddelen: past schriftelijk, of juist face-to-face? Maak slim gebruik van bestaande kanalen: waar zoekt de doelgroep informatie of elkaar?
6. Hoe kies je het juiste moment voor contact? Is jouw moment ook een logisch moment voor de doelgroep? Maak een planning voor het hele traject: zitten er radiostiltes in? Of juist een overload?
7. Hoe is de organisatie van de communicatie? Overleg met de directie Communicatie: wat kunnen zij voor jou doen? Welke regels gelden er? Maak een taakverdeling: wie voelt zich verantwoordelijk voor de contacten met 'buiten'?

De drie K's

Voor de beantwoording van deze vragen gebruik je vervolgens drie instrumenten:

- Krachtenveldanalyses: Wie en Wat en Welke rol? (stappen 1 t/m 3)
- Kernboodschap: Contact? (stap 4)
- Kalender: Hoe en wanneer? (stap 5 t/m 7)

Stap 1: Wat is het beleidsdoel, de beleidsopgave?

Startpunt is je beleidsopgave: wat is je opdracht? Wat is het maatschappelijke of politieke doel? Welke resultaten worden beoogd met het beleid? En wat zijn de stappen, de mijlpalen op weg naar het einddoel? Denk aan fasen van interne besluitvorming, politieke besluitvorming, fasen van ontwerp, onderzoek, naar buiten treden, uitvoering.

Let op: je doel kan ook meer procesmatig zijn. Bijvoorbeeld: het aan tafel krijgen van verschillende partijen rondom een bepaald onderwerp. Hierbij is nog niet inhoudelijk bepaald welke kant

De Academie voor Overheidscommunicatie is het kennis- en expertisecentrum op het gebied van overheidscommunicatie bij de rijksoverheid. De medewerkers ontwikkelen kennis over actuele communicatiethema's, samen met experts en collega's van binnen en buiten de overheid. Deze kennis delen we met beleidsmakers en communicatieprofessionals binnen het Rijk, in opleidingen, bijeenkomsten en leernetwerken, en via Rijksportaal. De Academie voor Overheidscommunicatie is onderdeel van Dienst Publiek en Communicatie van het ministerie van Algemene Zaken. Wil je op de hoogte blijven van de activiteiten en vaknieuws? Stuur een e-mail naar academie@minaz.nl.

het op moet met dat onderwerp; soms is zelfs het precieze probleem nog niet helder of bestaat daar geen consensus over onder de verschillende relevante partijen. Factor C kun je dan inzetten om te bepalen hoe je de benodigde partijen het beste kunt betrekken in het verdere proces.

Stap 2: Wie zijn daarvoor belangrijk?

Beleidsontwikkeling is een dynamisch proces. Veel partijen spelen een rol: bij de agendering, totstandkoming, besluitvorming en uitvoering. Het gaat om spelers binnen en buiten de eigen organisatie, georganiseerde belangenpartijen of burgers, politiek en media. In deze stap inventariseer je alle partijen en analyseer hun rol, belang, en de verhoudingen in het krachtenveld. Ook krijg je zo zicht op de problemen (en probleemdefinities) die partijen hebben rond je beleidsonderwerp. Deze stap vormt de basis voor de rest van de Factor C-aanpak. Afhankelijk van wat op dit moment in jouw proces belangrijk is om te achterhalen, kun je verschillende soorten krachtenveldanalyses toepassen.

Stap 3: Hoe ga je nu verder om met je krachtenveld?

Heb je een goed overzicht van alle partijen die betrokken zijn bij jouw beleidstraject? En heb je inzicht in standpunten, onderlinge relaties, macht, invloed en mate van vertrouwen? Dan kun je nu bepalen:

- of je voldoende weet van de belangrijkste partijen (of moet je nog nader onderzoek doen?)
- of je inhoudelijk op de goede weg zit (ambities niet te hoog? Timing wel goed? Framing wel goed?)
- wat je moet en wilt met deze partijen (en welke geef je prioriteit?). Welke rol wil je ze geven in het beleidstraject? Welke rol geven ze jou; hoe bepalen ben je zelf in het traject?

Stap 4: Wat is dan een heldere kernboodschap?

Kernboodschappen zijn korte verhalen die inspelen op wat de doelgroep bezighoudt rond jouw beleidsonderwerp. Ze omvatten een verwoording van het beleidstraject, geredeneerd vanuit het perspectief van de ontvanger. Een kernboodschap is geen moetschriftje en ook geen reclameslogan: de boodschap wordt geschreven vanuit de beleidsinhoud. Het is een samenhangend betoog dat wordt gebruikt bij de communicatie tijdens het beleidsproces en in de communicatie over het beleid. Het formuleren van de kernboodschap komt erop aan de kern van je beleid te verwoorden en je boodschap optimaal af te stemmen op de partijen met wie je gaat communiceren. Voor het bepalen van de kernboodschappen (een overkoepelende en/of afzonderlijke boodschappen per doelgroep) is een aparte methodiek die uit zes tot zeven stappen bestaat.

Stap 5: Welk(e) middel(en) past(en)?

De interactie en communicatie met de omgeving kun je op veel manieren vormgeven. Welk middel past het beste bij jouw boodschap? Elke boodschap vraagt om een bepaalde mix en dosering aan communicatiemiddelen en -kanalen om de juiste doelgroep te bereiken.

De keuze voor een communicatiemiddel hangt af van:

- De kenmerken van de doelgroep(en). Welke media gebruiken ze al? Wat is de
- omvang van de groep? Wat is hun verwachting?
- De kenmerken van de eigen organisatie. Welke toon is passend? Is er een bepaalde huisstijl? Hoe speelt mag het zijn?
- Het doel van de communicatie of de interactie. Informeren ('meeweten') vraagt om andere middelen dan raadplegen ('meedenken')
- Budget en tijd. Een e-mailnieuwsbrief is vrijwel kosteloos en snel te maken, een congres vraagt intensieve en dure voorbereiding.

Stap 6: Hoe kies ik het juiste moment voor contact?

Contacten met de buitenwereld zijn vaak talrijk, zeker in omvangrijke beleidstrajecten. Hoe zorg je ervoor dat je jouw doelgroepen op het juiste moment op de juiste manier benadert? Op welk moment kun je bijvoorbeeld het beste de toekomstige gebruikers van beleid betrekken? Of wanneer landt een kernboodschap over het inbrengen van subsidiebeleid het beste?

In deze stap bepalen we de belangrijkste communicatiemomenten aan de hand van drie vragen:

1. Wat zijn logische communicatiemomenten, gezien de mijlpalen in het project?
2. Welke perioden en mijlpalen springen eruit, zijn cruciaal? Deze bepalen de timing en inrichting van de communicatie.
3. Hoe spelen we slim in op actuele ontwikkelingen?

Laat communicatiemomenten optimaal aansluiten op ontwikkelingen die op dat moment belangrijk zijn voor doelgroepen. Je kunt bijvoorbeeld profiteren van besluitvormingsprocessen, projectmanagement, de politieke agenda en media-aandacht.

De Communicatiekalender helpt bij het bepalen van de communicatiestrategie en biedt overzicht over de lopende communicatieactiviteiten. De Communicatiekalender is een matrix, met op de assen de belangrijkste doelgroepen en de belangrijkste mijlpalen in het beleidstraject. Zo ontstaat een schema dat overzicht biedt in de communicatie doelstellingen, kernboodschappen en communicatiemiddelen per doelgroep per fase in het beleidstraject. Immers: deze verschillen per doelgroep en per moment.

Je kunt de kalender gebruiken om:

- communicatiemomenten te bepalen. Op welke momenten gaan we met welke
- doelgroep communiceren?
- communicatieactiviteiten te bewaken. Is het niet te lang stil richting bepaalde
- doelgroepen? Of overvoeren we doelgroepen niet?
- contacten met doelgroepen af te stemmen over meerdere beleidstrajecten. Waar
- liggen mogelijkheden om contacten met doelgroepen af te stemmen of te combineren?

Stap 7: Hoe is de organisatie van de communicatie?

De communicatie binnen een beleidstraject kun je beschouwen als een deelproject binnen het beleidstraject. Het project heeft heldere doelen, een onderverdeling naar activiteiten, een planning en een projectorganisatie, waarin afspraken zijn gemaakt over taken en verantwoordelijkheden. Ga aan het begin van het traject na in welke mate je de directie Communicatie kunt inzetten. Dit verschilt per organisatie. Maak onderlinge afspraken over rol, taken en verantwoordelijkheden.

Als je alle stappen van Factor C hebt doorlopen, is je communicatieaanpak voor jouw beleidstraject klaar. Je hebt analyses gemaakt, rollen toebedeeld aan betrokken partijen, een of meerdere kernboodschappen geformuleerd en bepaald welke communicatiemiddelen en vormen van interactie je gaat inzetten.

In deze laatste stap gaat het erom de communicatie goed te organiseren. Dit doe je samen met leden van je projectteam, medewerkers van de directie Communicatie en/of met externe bureaus op het gebied van vormgeving, tekstschrijven, het organiseren van bijeenkomsten en dergelijke.

Deze factsheet is gebaseerd op:
Brochure 'De omgevingsanalyse' van projectbureau Pegasus
(1999), uitgegeven door het ministerie van VROM.

BIJLAGE 4 – INZICHTEN EXPLORERENDE INTERVIEWS

Om meer inzicht te krijgen in burgerparticipatie binnen gemeente Oirschot is een drietal interviews afgenomen. Deze interviews zijn gedaan om tot de kern van het probleem van gemeente Oirschot voor wat betreft burgerparticipatie te komen.

Ella-Marie Martens

Het eerste interview is afgenomen bij Ella-Marie Martens. Zij is communicatieadviseur bij gemeente Oirschot en houdt zich veel bezig met burgerparticipatie. De meest opvallende inzichten uit dit gesprek zijn de volgende:

- De notitie burgerparticipatie is vooral erg theoretisch. Om dit minder theoretisch te maken is Factor C in het leven geroepen bij gemeente Oirschot. Factor C is een methodiek waardoor burgerparticipatie makkelijker zou moeten gaan in praktisch opzicht.
- Het draagvlak voor Factor C is niet overal even goed gewaarborgd. Ella-Marie gelooft in deze methodiek en dat door deze methodiek mensen makkelijker mee gaan doen.
- Burgerparticipatie zit nog niet goed tussen de oren van de ambtenaren. Het is voor veel ambtenaren een 'moetje'. Om deze reden gaan ambtenaren bij een project als het op burgerparticipatie bij een project vaak langs bij iemand die er wel verstand van heeft om het even op te lossen.
- Ambtenaren zien niet wat voor meerwaarde de inzet van burgerparticipatie kan opleveren.
- Er is maar een kleine club mensen binnen de organisatie die achter burgerparticipatie staan en dit ook echt inzetten. Dit terwijl deze projecten enorm veel opleveren en ook energie geven aan de ambtenaar die het gebruikt. Burgerparticipatie zou een win-win situatie moeten zijn maar dit wordt door bijna niemand in de organisatie op deze manier gezien.
- Ambtenaren die goed zijn op de inhoud wordt projectleiderschap in de schoenen geschoven terwijl ze hier niet goed in zijn. Hierdoor kost het heel veel energie voor deze ambtenaren.
- In het coalitieakkoord wordt bijna doorgeslagen in burgerparticipatie. Het bestuur moet af en toe ook verantwoordelijkheid nemen voor beslissingen. Het MT zit tussen het bestuur en de ambtenaren en eigenlijk moeten zij de linking pin zijn tussen deze twee partijen maar dat is op dit moment minimaal.
- Het oude denken wordt nog vaak toegepast. De gemeente weet wel wat goed voor de burger is. Terwijl wanneer burgers hun eigen zaken regelen kun je daar een balans in vinden.
- Burgerparticipatie wordt er maar een beetje bij gedaan. Ella-Marie heeft 0 uren voor participatie beschikbaar. Daarnaast denkt zij dat er budgetten vrijgemaakt moeten worden. Gemeente Oirschot moet een keuze maken voor burgerparticipatie en daar 100% achter staan.

Yolande van der Bruggen

Het volgende interview is gedaan met Yolande van der Bruggen. Zij houdt zich in haar werk als ambtenaar bij gemeente Oirschot eigenlijk constant bezig met burgerparticipatie. Uit dit gesprek zijn de volgende inzichten gekomen:

- Niet iedereen is goed in de nieuwe koers voor wat betreft burgerparticipatie. Niet iedereen is er al mee bezig. Sommige ambtenaren al wel, sommige ambtenaren een beetje en sommige helemaal niet.
- Burgers verwachten nog steeds dat de gemeente alles voor hen doet.
- Voor iedereen is burgerparticipatie een moeilijk onderwerp. Het is een omslag die nog gemaakt moet worden.

- Factor C is een handige methode om burgerparticipatie toe te passen maar niet iedereen heeft de training gehad. Deze mensen denken er niet altijd aan om het meteen toe te passen.
- De gemeente Oirschot is 2 jaar bezig met Factor C maar er is nu alweer een jaar niks gebeurd. Er is af en toe een opfris nodig of een follow up. Er zijn nog steeds medewerkers die de training niet hebben gehad.
- Er zijn veel mensen die denken als je burgers betreft dat het dan moeilijker wordt terwijl dit juist niet zo is. Wanneer je aan het begin meteen afbakt wat je gaat doen en wat burgers daarin kunnen betekenen haal je je tijd gewoon in.
- Het merendeel van de ambtenaren denken dat zij wel weten wat goed is voor Oirschot. En de burgers denken dat de ambtenaren wel weten wat goed voor hen is.
- De ambtenaren die schrikachtig tegenover burgerparticipatie staan hebben een slechte ervaring gehad.
- In de nieuwe indeling van de organisatie heeft het MT zelf zonder samenwerking met de ambtenaren een indeling gemaakt. Gemeente Oirschot wil alles samen doen met de burgers, maar het MT doet dit niet met de medewerkers.
- Door de nieuwe indeling kan de kloof tussen beheer, strategie en omgeving steeds groter maken en dat is niet de bedoeling.

Han Struijs

Tot slot heeft er een gesprek plaatsgevonden met Han Struijs. Binnen de gemeente vervult hij de rol als griffier en hij heeft ook een eigen visie op burgerparticipatie. De belangrijkste inzichten uit dit gesprek zijn de volgende:

- Mensen die burgerparticipatie 'ademen' is op één hand te tellen.
- De neuzen moeten dezelfde kant op en dat is op dit moment nog niet het geval binnen gemeente Oirschot.
- Steeds hetzelfde clubje medewerkers krijgen trainingen waardoor een grote groep eigenlijk overgeslagen wordt en geen idee heeft waar de rest mee bezig is.
- Het zou goed zijn als iedereen erover praat en het onderwerp echt op een positieve manier gaat leven binnen de gemeente.
- Misschien moet de gemeente op zoek naar andere vormen van burgerparticipatie.
- Ambtenaren doen wel iets met burgerparticipatie binnen het proces, maar later wordt er toch niks mee gedaan.

BIJLAGE 5 – ONDERZOEKSMETHODIEK EN VERANTWOORDING

Deelvraag 1

Deelvraag 1: Wat verstaat de gemeente Oirschot onder het begrip ‘burgerparticipatie’?

Deskresearch: op deze vraag kom ik achter het antwoord door middel van deskresearch. Dit door middel van stukken van gemeente Oirschot die beschikbaar zijn. Ik maak hierbij gebruik van de notitie ‘Burgerparticipatie in Oirschot’.

Fieldresearch: op deze vraag kom ik achter het antwoord door middel van fieldresearch. Voor deze deelvraag wordt gebruik gemaakt van verschillende veldmethoden te weten:

- Inputronde in themabijeenkomst: de gemeente Oirschot heeft een kerngroep ‘Samenwerken met de Samenleving’ samengesteld die burgerparticipatie extra aandacht moet geven. Deze kerngroep heeft elk kwartaal een bijeenkomst met het MT en het college van B&W om te laten zien waar zij staan. Binnen deze themabijeenkomst wordt om input gevraagd over het begrip burgerparticipatie in de gemeente Oirschot. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de online tool Mentimeter.
- Kwantitatieve vragenlijst: onder de medewerkers van de gemeente Oirschot wordt een vragenlijst uitgezet door middel van een online enquêtetool. Deze vragenlijst omvat vragen over het begrip burgerparticipatie in de gemeente Oirschot. Hier wordt de respondenten gevraagd in hoeverre zij denken te weten wat het begrip burgerparticipatie inhoudt.
- Kwalitatieve interviews: onder zes respondenten wordt een interview afgenomen. Drie hiervan komen uit de ambtelijke organisatie, de andere drie zijn bestuurders. Aan de ambtelijke organisatie wordt gevraagd of zij de definitie die vastgelegd is ondersteund wordt door de organisatie. Daarnaast wordt gevraagd wat zij onder dit begrip verstaan.

Deelvraag 2

Deelvraag 2: Welke niveaus van burgerparticipatie zijn te onderscheiden?

Deskresearch: op deze vraag kom ik achter het antwoord door middel van deskresearch. Dit door middel van stukken van gemeente Oirschot, de website van Rijksoverheid en andere relevante bronnen over burgerparticipatie. Ik vorm door deskresearch een eigen visie op de niveaus en geef deze niveaus weer door middel van een grafische weergave.

Deelvraag 3

Deelvraag 3: Wat is de houding en het gedrag van de gemeente Oirschot ten opzichte van de verschillende niveaus van burgerparticipatie?

Fieldresearch: op deze vraag kom ik achter het antwoord door middel van fieldresearch. Voor deze deelvraag wordt gebruik gemaakt van verschillende veldmethoden te weten:

- Kwantitatieve vragenlijst: onder de medewerkers van de gemeente Oirschot wordt een vragenlijst uitgezet door middel van een online enquêtetool. Deze vragenlijst omvat vragen die betrekking hebben op de houding van de medewerkers. Deze vragen zijn samengesteld aan de hand van de Innovatietheorie van Rogers. Aan de hand van de uitkomsten van de vragenlijst worden conclusies getrokken, in samenhang met de andere onderzoeksmethoden.

- Kwalitatieve interviews: onder zes respondenten wordt een interview afgenomen. Drie hiervan komen uit de ambtelijke organisatie, de andere drie zijn bestuurders. Aan alle respondenten worden vragen gesteld die betrekking hebben op de houding van de medewerkers. Deze worden wederom gesteld aan de hand van de Innovatietheorie van Rogers. Ook wordt binnen deze interviews doorgevraagd op de ingevulde vragenlijst. In eerste instantie wordt dus de vragenlijst onder de medewerkers uitgezet, daarna worden de respondenten bevraagd in een interview.

Deelvraag 4

Deelvraag 4: Welke houding hebben inwoners van gemeente Oirschot ten opzichte van de verschillende niveaus van burgerparticipatie?

Kwantitatief onderzoek: gemeente Oirschot maakt gebruik van een onderzoeksbureau dat onder een representatief burgerpanel vragenlijsten uitzet. Dit panel is representatief voor de inwoners van de gemeente Oirschot. In eerste instantie maak ik zelf een vragenlijst. Deze vragenlijst wordt door het onderzoeksbureau kritisch bekeken en waar nodig aangepast. Daarna volgt de tweede feedbackronde. Ik kijk de vragenlijst na en pas aan waar nodig. Hierna zet het onderzoeksbureau de vragenlijst uit onder het burgerpanel. In deze vragenlijst komen stellingen aan bod die te maken hebben met de houding van de inwoners. Deze houding wordt gemeten aan de hand van het CLEAR-model en de burgerschapsstijlen. Aan het eind van de peiling krijg ik een rapportage van het onderzoeksbureau opgeleverd.

Verantwoording

Deskresearch

Voor twee van de vier deelvragen wordt gebruik gemaakt van deskresearch. Deze keuze is op de volgende manieren te verantwoorden:

Deelvraag 1: als het gaat om het begrip burgerparticipatie in de gemeente Oirschot zijn hier binnen de gemeente al veel stukken over geschreven. Deze notities zijn vastgelegd en gelden vandaag de dag nog steeds voor de gemeente Oirschot. Omdat de opdrachtgever de gemeente Oirschot is geldt deze definitie voor burgerparticipatie binnen deze gemeente.

Deelvraag 2: als het gaat om de niveaus van burgerparticipatie in het algemeen zijn hier over het algemeen veel stukken over geschreven. Om deze reden is ervoor gekozen om deze bronnen te gebruiken voor de niveaus. De theorieën over de niveaus worden samengevoegd tot bruikbare theorie voor de gemeente Oirschot. De bronnen die gebruikt worden bij deze deelvraag worden kritisch bekeken om op deze manier betrouwbare bronnen te gebruiken.

Fieldresearch – kwantitatieve gegevens organisatie

Enquête

Om input te krijgen van een grote groep (in dit geval alle medewerkers van de gemeente Oirschot) is een online enquête opgesteld. Deze is verspreid onder alle medewerkers van de gemeente Oirschot. De populatie bestaat uit alle medewerkers en dit is een totaal van 133 medewerkers. Het kwantitatief onderzoek bestaat uit een surveyonderzoek. Dit onderzoek wordt ingezet om gegevens te verzamelen over de houding van de medewerkers van de gemeente Oirschot ten opzichte van burgerparticipatie. Er wordt gebruik gemaakt van een gestructureerde dataverzamelmethode. Dit wil zeggen dat de vragen van tevoren vaststaan; er is geen ruimte voor flexibiliteit. Er wordt binnen deze vragenlijst gewerkt met een klein aantal antwoordmogelijkheden waaruit de ondervraagde kan kiezen (Verhoeven, 2014).

Doel

De enquête is afgenomen met als doel achter de houding te komen van de medewerkers van de gemeente Oirschot ten opzichte van burgerparticipatie. Door middel van de enquête komen hier gegevens uit. Deze gegevens worden meegenomen in het kwalitatieve gedeelte van het onderzoek.

De gegevens die uit de enquêtes komen worden in combinatie met de kwalitatieve gegevens gebruikt om een advies te schrijven voor de gemeente Oirschot.

Theorie

Bij de enquête is gebruik gemaakt van de innovatietheorie van Rogers. Deze theorie is terug te lezen in het theoretisch kader van dit onderzoek. De vragen die gesteld worden binnen de enquête kunnen herleid worden naar deze theorie.

Steekproef

De representativiteit is de mate waarin de respondenten uit een steekproef een goede afspiegeling vormen van de populatie. De populatie zijn alle eenheden waarover de onderzoeker in het onderzoek uitspraken doet. Een steekproef is de benadering van een deel van de populatie (Verhoeven, 2014). De populatie bestaat uit 133 personen. Van deze populatie hebben in totaal 75 medewerkers de enquête volledig ingevuld. Dit is het aantal respondenten van de steekproef. Dit wil zeggen dat 56,3 procent van de populatie de enquête volledig heeft ingevuld. Deze steekproefomvang is groot genoeg om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de populatie. De respons is hoog genoeg geweest om conclusies te trekken met een betrouwbaarheidsinterval van 80 procent. Dit wil zeggen dat de antwoorden in 80 van de 100 gevallen als betrouwbaar ervaren mogen worden.

Betrouwbaarheid

Om de betrouwbaarheid voldoende te kunnen testen moet een onderzoek herhaalbaar zijn. Leidt het dan tot dezelfde resultaten dan is je onderzoek betrouwbaar. Deze herhalingsis betekent dat onderzoek herhaalbaar moet zijn op een ander tijdstip, met een andere onderzoeker, andere proefpersonen en andere omstandigheden (Verhoeven, 2014). Deze vragenlijst kan op een ander moment in een andere gemeente herhaald worden om een houding te bepalen. De vragen meten bij verschillende personen hetzelfde. Alle antwoordmogelijkheden kunnen herleid worden naar een onderdeel van een theorie. Het is niet zeker te zeggen dat dit onderzoek leidt tot dezelfde resultaten in een andere gemeente, omdat hier uiteraard andere houdingen kunnen bestaan. De gegevens die uit de kwantitatieve enquête komen kunnen dus niet gebruikt worden voor andere gemeenten.

Validiteit

Met de validiteit wordt bepaald in welke mate het onderzoek vrij is van systematische fouten (Verhoeven, 2014). Het meetinstrument en de onderzoeksgroep zijn beide valide. De enquête is gecontroleerd door een communicatieadviseur van de gemeente Oirschot op het gebied van de vraagstelling en het doel van de enquête. Zij heeft bekeken of met de vragen gemeten wordt wat gemeten moet worden. Daarnaast is de enquête voorgelegd aan Nik van den Brink, docent op Fontys Hogeschool Communicatie. Hij heeft gekeken naar de inhoud van de vragen. De vragen zijn gebaseerd op de innovatietheorie van Rogers. De enquête heeft twee weken online gestaan. De korte tijdsduur zorgt voor een valide onderzoek omdat bij korte duur vaak geen sprake is van veranderingen binnen de organisatie. Er is geen sprake geweest van aanpassing van de vragen tijdens het afnemen van de enquête. Hierdoor heeft er geen instrumentatie plaatsgevonden. De juiste conclusies konden hierdoor getrokken worden en daarmee is de interne validiteit gewaarborgd. De reikwijdte van de steekproefomvang is voldoende groot. Hierdoor is het kwantitatieve onderzoek ook extern valide.

Bruikbaarheid

De onderzoeksresultaten worden gebruikt om een uitspraak te doen over de houding van de medewerkers van de gemeente Oirschot. Daarnaast worden de onderzoeksresultaten gebruikt om dieper in te gaan op de onderwerpen in de kwalitatieve interviews.

Methode van data-analyse

De antwoorden op de enquête zijn schematisch in een Excel bestand weergegeven. Op basis van deze gegevens zijn grafieken gemaakt die de antwoorden op een overzichtelijke manier weergeven. Dit maakt het mogelijk om de gegevens op een snelle manier te interpreteren.

Fieldresearch – kwalitatieve interviews medewerkers

Interviews

Binnen dit onderzoek is gebruik gemaakt van halfgestructureerde interviews. Bij een halfgestructureerd interview liggen niet alleen de onderwerpen, maar ook de belangrijkste vragen vast. Het 'doorvragen' ligt niet vast, maar hier wordt regelmatig wel gebruik van gemaakt. Binnen halfgestructureerde

interviews is de interviewer vrij om af te wijken van de vraagvolgorde en – formulering als dat beter uitkomt binnen het interview. Wel moeten alle vragen behandeld worden (Baarda, et al., 2013).

Voor de interviews is een topiclijst samengesteld met de onderwerpen die aan bod moeten komen. Daarnaast is bij deze topics een aantal vragen geformuleerd die sowieso aan bod moeten komen. Deze topiclijst is samengesteld aan de hand van de innovatietheorie van Rogers. Ook is gebruik gemaakt van de resultaten uit de eerder genoemde enquête.

Doel

Het doel van de kwalitatieve interviews is het bepalen van de houding van de medewerkers van de gemeente Oirschot ten opzichte van burgerparticipatie. De gegevens die uit de interviews komen worden in combinatie met de kwantitatieve gegevens gebruikt om een advies te schrijven voor de gemeente Oirschot.

Theorie

Bij de kwalitatieve interviews is gebruik gemaakt van de innovatietheorie van Rogers. Deze theorie is terug te lezen in het theoretisch kader van dit onderzoek. De meeste vragen die gesteld worden binnen deze interviews kunnen herleid worden naar deze theorie.

Methodiek

Bij de interviews wordt gebruik gemaakt van een gerichte steekproef. De populatie waaronder het onderzoek wordt uitgevoerd zijn alle medewerkers van de gemeente Oirschot. Deze eenheden worden gestratificeerd. Dit wil zeggen dat de onderzoekseenheden opgedeeld worden in groepen op basis van relevante kenmerken (Baarda, et al., 2013). In dit onderzoek wordt de populatie opgedeeld in de volgende strata:

- Afdeling Strategie
- Afdeling Omgeving
- Afdeling Publiek
- College van B&W
- Managementteam

Er worden in totaal zes respondenten geïnterviewd. Omwille van de tijd die staat voor dit onderzoek is het niet mogelijk om meer respondenten te interviewen. Wel kunnen er uitspraken gedaan worden over de respondenten omdat de gegevens in combinatie met de kwantitatieve gegevens worden geïnterpreteerd.

Methode van data-analyse

Bij de kwalitatieve interviews zijn de volgende stappen ondernomen om de gegevens te analyseren:

1. De interviews zijn opgenomen met een recorder
2. De interviews zijn na het afnemen getranscribeerd
3. Er is een selectie van fragmenten gemaakt in de interviews (deze fragmenten geven weer waar het desbetreffende fragment over gaat in één woord)
4. De inhoud van de fragmenten worden gecodeerd. Daarmee wordt de inhoud van het materiaal getypeerd. Dit is gedaan door middel van markeringen in de teksten en labels. Deze markeringen hebben een waarde in zich (positief of negatief).
5. De coderingen worden opgenomen in een overzichtelijke tabel met de hoeveelheid van het noemen van de codes.
6. De belangrijkste (meest genoemde) codes worden meegenomen in de conclusie van dit onderzoek.

Fieldresearch – kwantitatieve vragenlijst inwoners

Kwantitatief onderzoek is een toetsend onderzoek in de vorm van enquêtes. Deze enquêtes worden uitgezet onder respondenten. Voor dit kwantitatief onderzoek is gebruik gemaakt van een digitaal burgerpanel. Bij een burgerpanel wordt een groep mensen gevraagd hun mening te geven over onderwerpen die voor hen van belang zijn. De vragen worden gesteld door middel van enquêtes, welke de deelnemers van het burgerpanel toegestuurd krijgen. Het onderzoeksbureau wat het digitaal burgerpanel opzet en waarmee samen wordt gewerkt, is Research 2Evolve. Alles rondom het onderzoek naar de externe communicatiemiddelen is volledig in overleg en samenwerking gedaan met de gemeente Oirschot en haar communicatieafdeling. De kwantitatieve enquête is in opdracht van de

onderzoeker uitgevoerd door het onderzoeksbureau Research2Evolve. Om deelnemers voor het burgerpanel te werven, zijn er 4000 brieven verstuurd naar inwoners van de gemeente Oirschot. Deze mensen zijn geselecteerd op basis van een a-selecte steekproef vanuit de Basisregistratie personen (BRP). Bij een a-selecte steekproef worden mensen op willekeurige basis geselecteerd (Platjouw, 2014). Het onderzoeksbureau Research2Evolve heeft onder een representatieve groep respondenten (burgerpanel) de enquête uitgezet. Zij hebben deze gegevens daarnaast geanalyseerd.

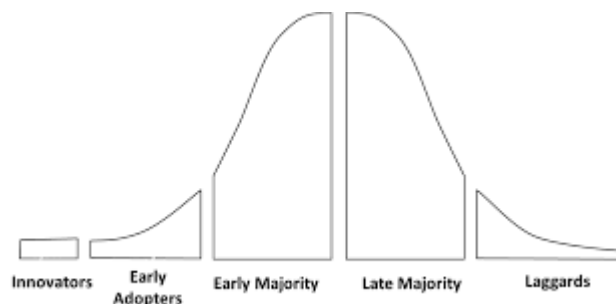
BIJLAGE 6 – THEORETISCH KADER

Vraagstuk intern

Burgerparticipatie binnen gemeente Oirschot kan worden gezien als een innovatie. Het is iets dat redelijk nieuw is voor de gemeente. Wanneer je mensen wilt overtuigen van een innovatie is hier tijd en een strategie voor nodig. Het is van groot belang om mensen binnen de organisatie te overtuigen van het belang van burgerparticipatie en daarmee medewerkers het te laten gebruiken. In dit geval is het belangrijk dat medewerkers van de gemeente Oirschot het belang inzien van burgerparticipatie, hier een positieve houding tegenover hebben en daarnaast dat de medewerkers burgerparticipatie toepassen binnen hun dagelijks werk.

Om deze reden kan de innovatietheorie van Rogers (2003) toegepast worden binnen dit onderzoek. Het is belangrijk om mensen binnen de organisatie te overtuigen van de innovatie. Rogers omschrijft binnen zijn innovatietheorie hoe mensen innovaties overnemen. Hij onderscheidt daarin vijf groepen:

1. Innovators: een kleine groep pioniers en trendsetters die altijd op zoek is naar het nieuwste van het nieuwste (circa 2% van de populatie).
2. Early adopters: de vroege volgers die geneigd zijn trendsetters te volgen (circa 14% van de populatie).
3. Early majority: de vroege meerderheid die een product of dienst koopt zodra het zich voldoende bewezen heeft (circa 34% van de populatie).
4. Late majority: de late meerderheid die een product of dienst koopt omdat het inmiddels de standaard is (circa 34% van de populatie).
5. Laggards: achterblijvers die pas meedoen als het haast niet meer anders kan (circa 16% van de populatie).

Om de mate van overtuiging van de innovatie te weten, is het goed om te meten binnen welke groepen de verschillende medewerkers van gemeente Oirschot zich bevinden. Om deze reden wordt de innovatietheorie van Rogers meegenomen in dit onderzoek. Deze theorie wordt toegepast op een enquête die wordt gedaan onder de medewerkers van gemeente Oirschot. Hierna kan een verdeling zoals hierboven gemaakt worden aan de hand van de resultaten.

De trage overnemers en de achterblijvers hebben vaak meer tijd nodig om de verandering te accepteren en hebben hierdoor een overwegend negatievere houding dan de groep trendsetters en vroege volgers. Veranderingen kunnen bedreigend overkomen. Routinewerkzaamheden die altijd voldeden blijken opeens nutteloos te lijken. Trage acceptatie of weerstand komen echter niet alleen voort uit de verandering zelf. De onzekerheid en onduidelijkheid rond de verandering kan een grote rol spelen in de mate van acceptatie van de verandering. De volgende factoren kunnen vertragend werken:

Informatie:

- Gebrek aan informatie
- Ambigue informatie (informatie die door bijvoorbeeld een MT-lid anders wordt gegeven van op het intranet is verwoord)
- Andere inschatting van de gevolgen van de verandering (medewerker denkt dat de verandering de organisatie zal schaden)

Andere factoren:

- Trage gewenning
- Angst om te verliezen (bang dat het werk minder leuk wordt, bang om zaken te verliezen)
- Misverstanden of gebrek aan vertrouwen (gevolgen zijn niet te overzien, gebrek aan vertrouwen in de leiding en hierdoor het ontstaan van misverstanden)

Uit vooronderzoek blijkt dat de houding ten opzichte van burgerparticipatie verschillend is binnen de gemeente Oirschot. Burgerparticipatie is een moeilijk onderwerp. Om deze reden is er de verwachting dat een groot deel van de ondervraagden zal vallen onder de groep 'late majority'. Dit zal blijken uit de resultaten van de enquête. Naar aanleiding van deze gegevens kan dieper ingegaan worden op de houding en het gedrag van de gemeente Oirschot ten opzicht van burgerparticipatie.

Naar aanleiding van de resultaten uit de enquête wordt een deel van de ondervraagden bevraagd over burgerparticipatie in een diepte-interview. De visie die de gemeente heeft op burgerparticipatie is erg duidelijk. Gemeente Oirschot als groep weet erg goed wat burgerparticipatie inhoudt, wat zij met burgerparticipatie wil bereiken en waarom burgerparticipatie ingezet moet worden. De vraag is echter wat de houding en het gedrag van de individuele medewerkers zijn. Hier kan sprake zijn van de zogenaamde Abilene-paradox.

De Abilene-paradox geeft aan dat groepen van mensen besluiten kunnen nemen die tegengesteld zijn aan hun afzonderlijke overtuigingen of voorkeuren. Er is hier sprake van groepsconformisme om de verkeerde redenen, niemand durft meer tegen de heersende opvatting in te gaan. Bij deze paradox spreekt men ook wel van consensusdwang.

In Nederland is consensusdenken verankerd in ons DNA. Iedereen is het met elkaar eens maar om de verkeerde redenen. Mensen nemen slecht stelling tegen ideeën als de rest van een groep voor lijkt te zijn.

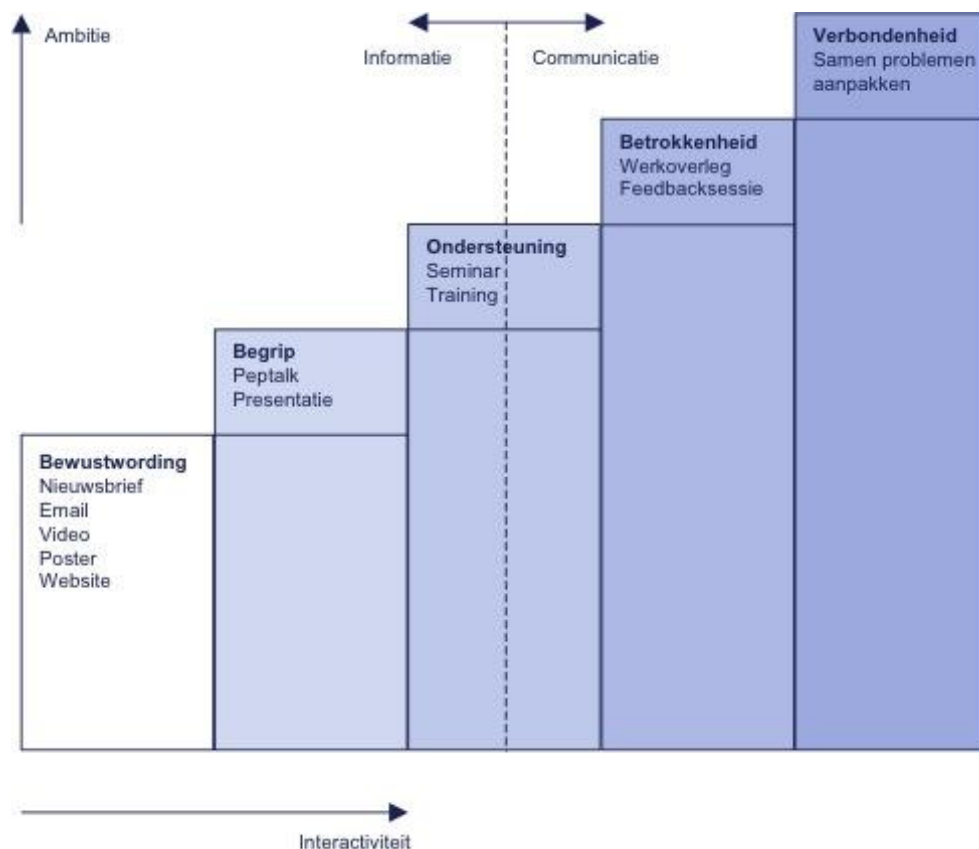
Wanneer groepsdenken zeer sterk is verweven binnen een sector, dan is cultuurverandering een onmogelijke of in ieder geval een heel lastige taak. (Vergouw, 2015)

Door middel van kwalitatief onderzoek wordt onderzocht of de houding van de medewerkers van gemeente Oirschot gelijk is aan de visie op burgerparticipatie van gemeente Oirschot als groep. Hieruit moet blijken wat de overtuigingen zijn van de medewerkers. Hun houding wordt hier gemeten. De respondenten worden binnen deze interviews ook bevraagd op vier redenen waarom mensen moeite hebben met een verandering.

Aan de hand van de resultaten en conclusies uit dit onderzoek wordt een strategisch communicatieadvies aan de opdrachtgever gegeven. Deze strategie is voor nu nog onbekend. Wel is het belangrijk om deze strategie te laten samenhangen met betrokkenheid. Dit omdat uit het vooronderzoek gebleken is dat deze betrokkenheid wellicht nog niet gewaarborgd is.

Communicatieadviseur Bill Quirke heeft een praktisch model ontwikkeld dat de Trap van Quirke genoemd wordt. Dit model geeft aan dat naarmate de verandering die een organisatie groter is, er meer medewerkersbetrokkenheid nodig is om de verandering te realiseren. Quirke onderscheidt de volgende oplopende niveaus van medewerkersbetrokkenheid: bewustzijn, begrip, steun, betrokkenheid en commitment. Hoe meer medewerkersbetrokkenheid nodig is, des te intensiever en persoonlijker de interne communicatiemiddelen moeten zijn om het gewenste niveau te bereiken (Reijnders, 2010).

Om de strategie extra te ondersteunen zou ook nog gebruik gemaakt kunnen worden van de volgende theorie:

Wetenschapper Kurt Lewin leverde als pionier in de sociale psychologie belangrijke bouwstenen voor verandermanagement zoals we dat nu kennen. In 1947 publiceerde hij zijn theorie over gedragsverandering die nog steeds in verandermanagement een rol speelt. Lewin onderscheidt daarbij de volgende drie fasen in effectieve verandering:

1. Ontdooien (unfreeze): mensen dienen zich bewust te worden van het te veranderen gedrag en hiervan los te komen.
2. Veranderen (change): mensen dienen zich vereiste kennis, attitudes en vaardigheden eigen te maken.
3. Bevriezen (refreeze): het gewenste gedrag moet een vast onderdeel worden en blijven van het dagelijks doen en laten.

De benadering van Lewin betreft een verandering van (onbewust of bewust) incompetent naar (bewust en onbewust) competent gedrag (Kleijn & Rorink, 2011).

Vraagstuk extern

Als we kijken naar de externe kant van het vraagstuk, zijn er ook een paar theorieën die hierbij handvatten kunnen bieden voor het onderzoek. Wanneer we kijken naar de inwoners van gemeente Oirschot is het de bedoeling erachter te komen wat hun houding is ten opzichte van de verschillende niveaus van burgerparticipatie. Binnen het onderzoek wordt eerst deskresearch gedaan naar deze niveaus en hoe deze worden vormgegeven. Hierna wordt een enquête gedaan om erachter te komen wat deze houding is.

Een model dat aansluiting vindt bij deze vraag is het CLEAR-model.

Het CLEAR-model biedt een helder overzicht van bevorderende omstandigheden voor burgerparticipatie. Dit model is gericht op de burgers en gaat uit van vijf verschillende elementen van participatie:

Can do: kunnen burgers participeren. Dit wil zeggen: zijn de burgers competent, hebben ze zelf genoeg capaciteiten om te participeren?

Like to: willen burgers participeren. Dit wil zeggen: zien burgers zelf voldoende nut en redenen om zich in te spannen, zijn ze gemotiveerd?

Enabled to: worden burgers in staat gesteld te participeren. Dat wil zeggen: wordt hun de mogelijkheid geboden om te participeren, krijgen ze de kans?

Asked to: worden burgers gevraagd te participeren. Dat wil zeggen: is er een externe positieve stimulans tot participeren?

Responded to: wordt er naar de burgers teruggekoppeld, zowel over de inhoud als over het proces?

Bij dit model gaat het steeds om werkwoorden, waarmee voorwaarden gesteld voor participatie. Daarnaast veronderstellen de verschillende elementen een zekere vorm van interactie.

Naast de vijf onderdelen heeft het CLEAR-model ook nog een andere boodschap. Het acroniem CLEAR impliceert dat de vijf onderdelen van het model helderheid en duidelijkheid moeten geven over participatie.

Het CLEAR-model kan zowel als praktisch instrument ingezet worden dat vooraf gebruikt wordt een participatietraject op te zetten. Ook kan het dienen als evaluatie-instrument om participatie achteraf te beoordelen.

(de Graaf, van Ostaaijen, & Hendriks, 2010)

Wanneer we kijken naar het externe onderzoek is het belangrijk om de 'Like to' en de 'Enabled to' te onderzoeken. De houding van de burgers ten opzichte van de verschillende niveaus van burgerparticipatie wordt dan gemeten aan de hand van of zij willen participeren. Er wordt onderzocht of de inwoners van gemeente Oirschot zelf voldoende nut en redenen zien en zich gemotiveerd voelen om zich in te spannen binnen de verschillende niveaus van burgerparticipatie. Daarnaast wordt gekeken of de burgers zich in staat gesteld voelen om te participeren. Dit is van belang om later de eventuele kloof tussen de verschillende houdingen van burger en gemeente te dichten.

Naast het CLEAR-model is er een andere theorie over verschillende betrokkenheidsstijlen. Hierin worden burgers verdeeld in vier stijlen die zij kunnen hebben. Met behulp van deze betrokkenheidsstijlen kunnen vragen bedacht worden voor de enquête die de inwoners van gemeente Oirschot krijgen. Daarnaast geven de resultaten van de enquête inzicht in de kenmerken van de betrokkenheidsstijlen die de inwoners in zich hebben ten opzichte van de verschillende niveaus van burgerparticipatie.

Uit onderzoek naar burgerbetrokkenheid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (Vertrouwen in burgers, 2012) blijkt dat de volgende vier betrokkenheidsstijlen van burgers te onderscheiden zijn.

1. De verantwoordelijke stijl (ongeveer 30 – 35 procent van de bevolking). Mensen met deze stijl zijn geïnteresseerd in de overheid en de politiek en oordelen bovengemiddeld positief over het politieke bedrijf. Ze nemen vaak deel aan informele vormen van democratische betrokkenheid. Ze beschikken over de wil als de toerusting om effectief betrokken te zijn.

2. De volgzaam stijl (ongeveer 15 procent van de bevolking). Deze mensen zijn ook positief in hun oordelen over de overheid en de politiek. Anders dan de Verantwoordelijken hebben zij een beperkt geloof in hun eigen mogelijkheden en stellen ze een groot vertrouwen in de gekozen politici. Om deze

reden dragen de Volgzaamers weinig bij aan het scherp houden van de volksvertegenwoordigers en overheidsinstanties en aan maatschappelijke vernieuwing.

3. De pragmatische stijl (ongeveer 25 – 30 procent van de bevolking). Deze mensen hebben weinig op met de overheid en politiek en voelen zich daarin niet gehoord. Hoewel niet zo vaak als de Verantwoordelijken mengen zij zich, wanneer ze dit noodzakelijk vinden, wel in de informele politiek en achten zichzelf daartoe ook competent. Ze 'kunnen' wel, maar 'willen' alleen als het hen uitkomt.

4. De kritische stijl (ongeveer 25 – 30 procent van de bevolking). Deze mensen zijn ontevreden en kritisch, soms zelfs cynisch. Ze hebben weinig vertrouwen in de overheid en de politiek en voelen zich in hun 'we-tegen-ze-verhouding' met beleidsmakers niet gehoord. Vergelijkbaar met de Volgzaamers en anders dan de Pragmatici hebben Critici een beperkt geloof in het 'gewicht' van hun eigen inbreng en staan dus vaak aan de zijlijn. Ze 'willen' niet en denken niet te 'kunnen'.

BIJLAGE 7 – NADERE OMSCHRIJVING DEFINITIE

In 2012 heeft de gemeente Oirschot in een notitie (Gemeente Oirschot, 2012) vastgesteld wat de definitie van burgerparticipatie is waarmee gewerkt wordt binnen de gemeente. Deze definitie wordt als volgt omschreven:

‘Burgerparticipatie is het proces waarbij gemeente, betrokken burgers en eventueel externe deskundigen via een open houding naar elkaar en een vooraf besproken aanpak samen vorm en inhoud geven aan (delen van) plannen of beleid. Het proces is gericht op het benutten van elkaars deskundigheid en het verhogen van draagvlak voor te nemen beslissingen.’

Deze definitie is naast de notitie van de gemeente Oirschot ook te vinden in het boek ‘Burgerparticipatie, een praktische handleiding voor gemeenten’. Binnen dit boek wordt precies dezelfde definitie gehanteerd. Daarnaast worden in dit boek begrippen uit de definitie uitgelicht met een nadere omschrijving (Hendriks & Eijssers, 2004).

Burgerparticipatie is een proces

Burgerparticipatie is een proces met verschillende actoren, procesafspraken, stappen en fasen. Het is een proces dat niet ‘even uit de losse pols’ georganiseerd kan worden. Het vergt een goede voorbereiding, organisatie en helder procesmanagement.

Een proces met gemeenten, burgers en externe deskundigen

Bij het proces moet er gekeken worden naar welke mensen daadwerkelijk betrokken worden binnen het proces. Niet iedereen binnen het proces is betrokken, slechts een deel van de gemeente. Dit zijn vaak enkele groepen of personen. Ook als gekeken wordt naar burgers is niet iedereen in het proces betrokken. Niet iedereen voelt zich aangesproken of betrokken bij het onderwerp. Daarnaast worden er vaak deskundigen of experts betrokken bij een onderwerp. Vaak zelfs meerdere.

Een open houding naar elkaar

Belangrijk voor het slagen van een participatieproces is de bereidheid van partners (gemeente, burgers, deskundigen) om naar elkaar te luisteren en open te staan voor elkaars meningen. Communicatie speelt een dominante rol.

Inhoud geven aan (delen van) plannen of beleid

Het participatieproces moet leiden tot een eindproduct. Dit kan een plan zijn, specifiek beleid of een deel van specifiek beleid. Ook hierbij speelt communicatie een belangrijke rol. Er moet duidelijkheid zijn voor alle partners over de aard van en de status van het eindproduct.

Benutten van elkaars deskundigheid

Het woord deskundigheid slaat niet altijd op het hebben van bijzondere, wetenschappelijke kennis. Het woord omvat ook het hebben van ervaring. Burgers hebben wat dat betreft veel in te brengen: zij zijn ervaringsdeskundige als het bijvoorbeeld gaat om hun leefomgeving. Inbreng van die deskundigheid in de plan- of beleidsvorming kan tot een aanzienlijke kwaliteitsverbetering in het eindresultaat leiden.

Draagvlak voor te nemen beslissingen

Er moet op een gegeven moment een knoop doorgehakt worden als het gaat om plannen of beleid. Het is nodig dat voor aanvang van het proces voor alle partners duidelijk is hoe de besluitvorming eruit gaat zien.

BIJLAGE 8 – EERSTE RESULTAAT MENTIMETER

Wat is je eerste gevoel
bij de vastgestelde definitie?

 Mentimeter

Technisch
Lang
Klopt moeilijk
niet realistisch
Complex

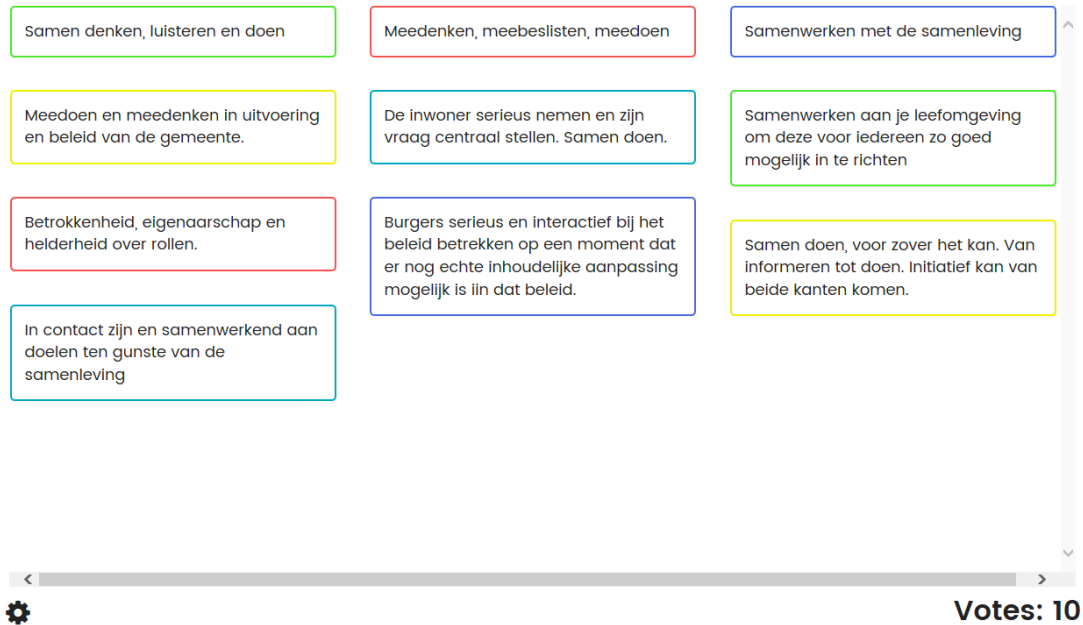
Votes: 11

BIJLAGE 9 – TWEEDE RESULTAAT MENTIMETER

Wat versta jij onder burgerparticipatie?

Mentimeter

BIJLAGE 10 – KWANTITATIEVE VRAGENLIJST MEDEWERKERS

Beste collega,

Voor mijn onderzoek naar burgerparticipatie binnen onze gemeente ben ik op zoek naar de meningen over dit onderwerp. Om deze reden heb ik een vragenlijst samengesteld om de mening van jou als medewerker van de gemeente Oirschot naar boven te krijgen. Ik ben bijvoorbeeld benieuwd hoe jij denkt over participatie en hoe je het toepast in je werk. Het invullen van de vragenlijst kost je ongeveer vijf minuten en je helpt mij en onze organisatie er enorm mee. Je kunt de vragenlijst invullen tot en met vrijdag 8 april. Probeer deze vragenlijst in te vullen door op je eerste gevoel af te gaan. Heb je vragen of wil je meer weten over mijn onderzoek, loop dan eens bij me binnen, ik vertel je er graag over! Alvast bedankt!

1. Geef aan in hoeverre je het eens bent met de volgende stellingen.

Stelling	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens/niet mee oneens	Mee oneens	Helemaal mee oneens
A. Ik weet wat het begrip 'burgerparticipatie' binnen de gemeente Oirschot inhoudt.	☐	☐	☐	☐	☐
B. Ik weet wat de doelstellingen zijn van burgerparticipatie binnen de gemeente Oirschot.	☐	☐	☐	☐	☐
C. Ik weet wat het belang is van het inzetten van burgerparticipatie.	☐	☐	☐	☐	☐

2. Welke van de volgende stellingen is het meest op jou van toepassing?

- A. Binnen de gemeente Oirschot ben ik als een van de eersten begonnen met het inzetten van burgerparticipatie in mijn dagelijks werk.
- B. Ik pas burgerparticipatie al een tijd toe binnen mijn dagelijks werk maar ik was niet de eerste in onze organisatie die hiermee werkte.
- C. Burgerparticipatie vind ik een effectief middel. Ik houd me er mee bezig.
- D. Ik vind het lastig om burgerparticipatie toe te passen in mijn dagelijks werk maar ik probeer het wel.
- E. Ik pas burgerparticipatie niet toe in mijn dagelijks werk.

3. Welke van de volgende stellingen is het meest op jou van toepassing?

- A. Ik vind het moeilijk te wennen aan de verandering die burgerparticipatie met zich meebrengt.
- B. Het wennen aan burgerparticipatie was voor mij makkelijk.

4. Welke van de volgende stellingen is het meest op jou van toepassing?

- A. Burgerparticipatie maakt mijn dagelijks werk minder leuk.
- B. Burgerparticipatie is een positieve verrijking van mijn dagelijks werk.

5. Welke van de volgende stellingen is het meest op jou van toepassing?

- A. Ik heb niet genoeg informatie gekregen om burgerparticipatie toe te passen binnen mijn dagelijks werk.

B. Ik heb voldoende informatie gekregen om burgerparticipatie toe te passen binnen mijn dagelijks werk.

6. Welke van de volgende stellingen is het meest op jou van toepassing?

- A. Er is veel verschillende informatie gegeven over burgerparticipatie. Dit maakt burgerparticipatie een verwarrend begrip.
- B. De informatie die ik heb gekregen over burgerparticipatie is allemaal hetzelfde.

7. Welke van de volgende stellingen is het meest op jou van toepassing?

- A. Burgerparticipatie komt de organisatie van de gemeente Oirschot niet ten goede.
- B. Burgerparticipatie is een positieve verrijking voor de organisatie van de gemeente Oirschot.

8. Welke van de volgende stellingen is het meest op jou van toepassing?

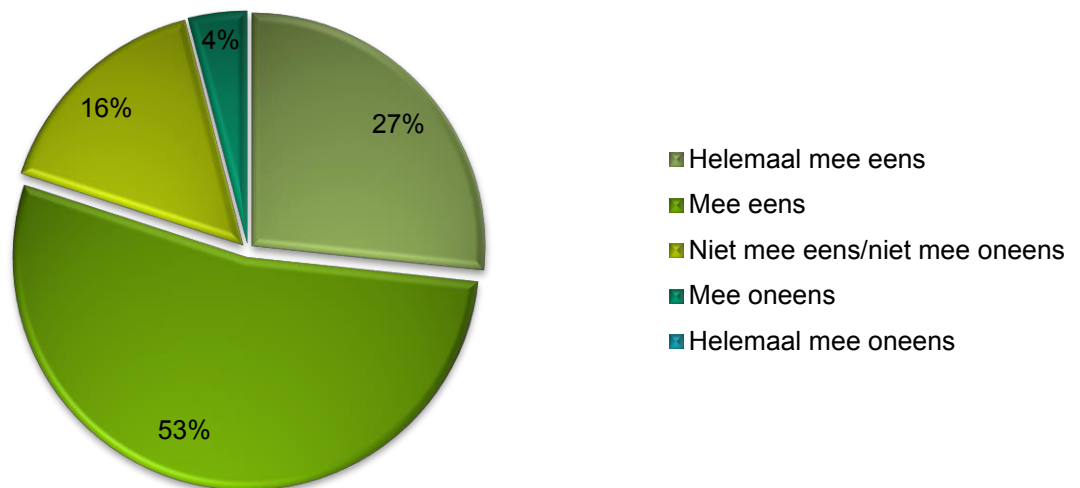
- A. Burgerparticipatie brengt over het algemeen negatieve gevolgen met zich mee.
- B. Burgerparticipatie zie ik als middel dat over het algemeen positieve gevolgen met zich meebrengt.

BIJLAGE 11 – RESULTATEN KWANTITATIEVE VRAGENLIJST MEDEWERKERS

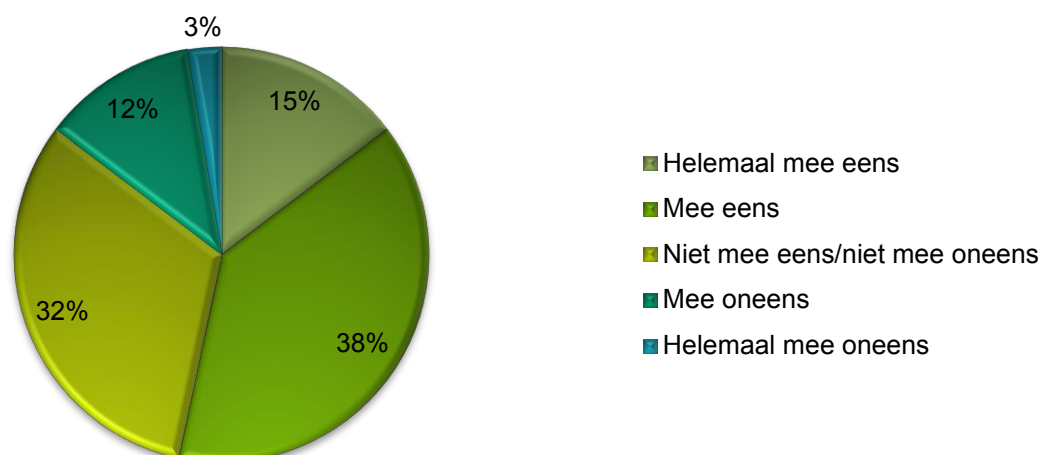
Ik weet wat het begrip 'burgerparticipatie' binnen de gemeente Oirschot inhoudt.

N = 75

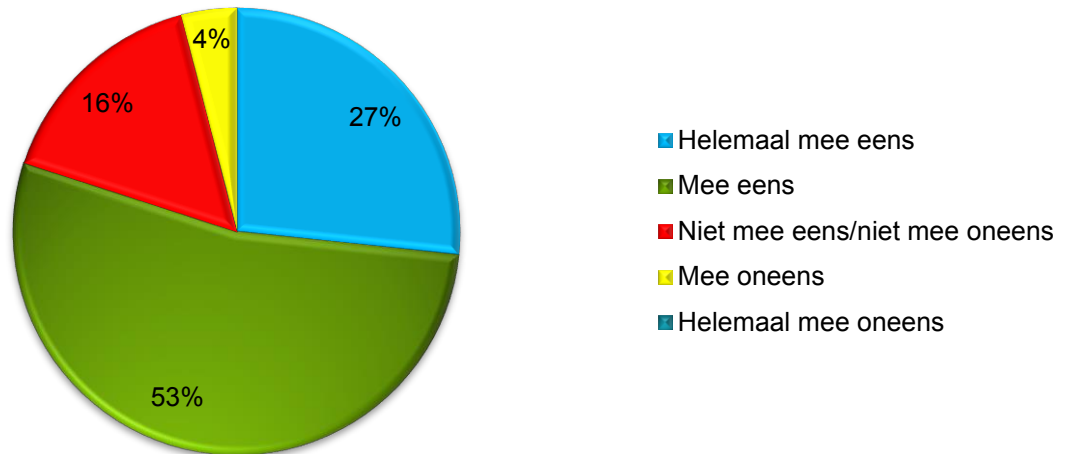

Ik weet wat de doelstellingen zijn van burgerparticipatie binnen de gemeente Oirschot.

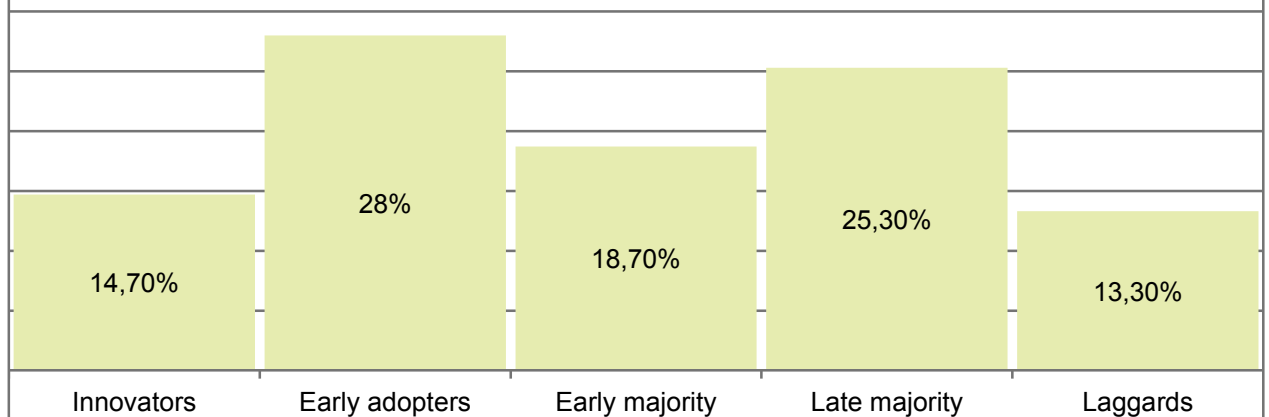
N = 75

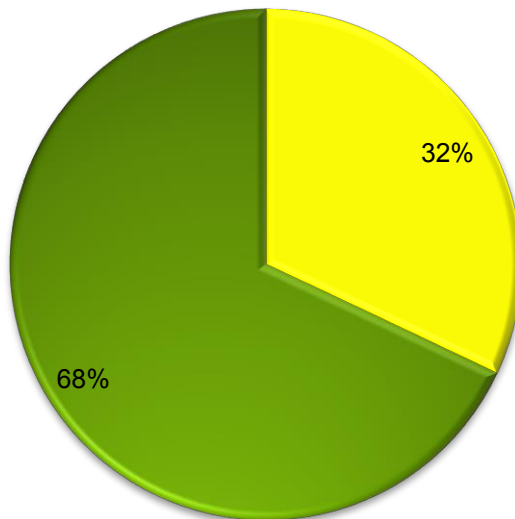
**Ik weet wat het belang is van het inzetten
van burgerparticipatie.
N = 75**

**Adoptietypen binnen de gemeente
Oirschot voor wat betreft
burgerparticipatie
N = 75**

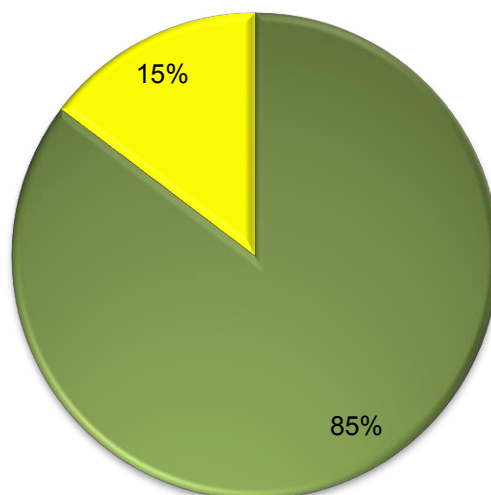

Snelheid van gewenning aan de innovatie N = 75

- Ik vind het moeilijk te wennen aan de verandering die burgerparticipatie met zich meebrengt.
- Het wennen aan burgerparticipatie was voor mij makkelijk.

Innovatie als verrijking van het dagelijks werk van de medewerkers N = 75

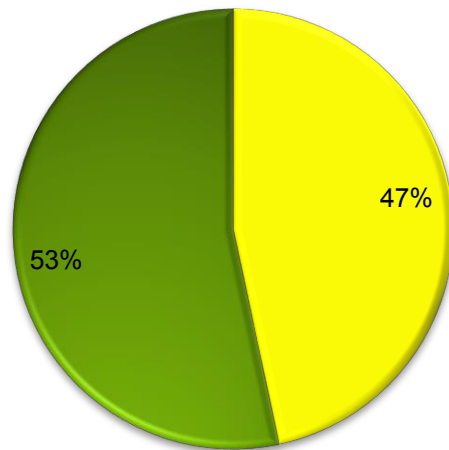

- Burgerparticipatie is een positieve verrijking van mijn dagelijks werk.
- Burgerparticipatie maakt mijn dagelijks werk minder leuk.

Informatievoorziening voor wat betreft de innovatie

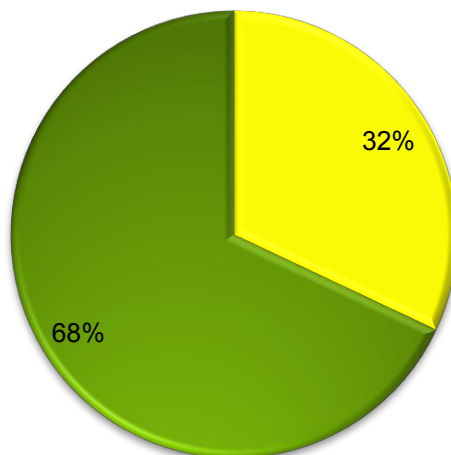
N = 75

- Ik heb niet genoeg informatie gekregen om burgerparticipatie toe te passen binnen mijn dagelijks werk.
- Ik heb voldoende informatie gekregen om burgerparticipatie toe te passen binnen mijn dagelijks werk.

Eenduidigheid in de informatievoorziening voor wat betreft de innovatie

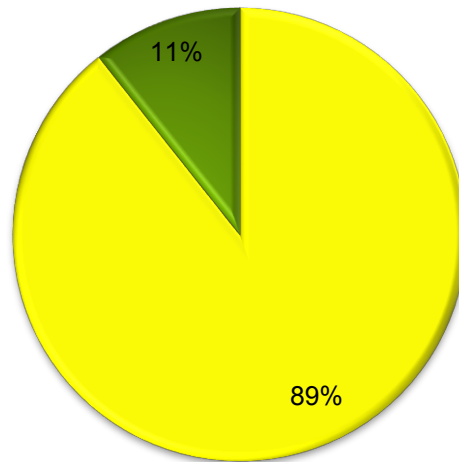
N = 75

- De informatie die ik heb gekregen over burgerparticipatie is allemaal hetzelfde.
- Er is veel verschillende informatie gegeven over burgerparticipatie. Dit maakt burgerparticipatie een verwarrend begrip.

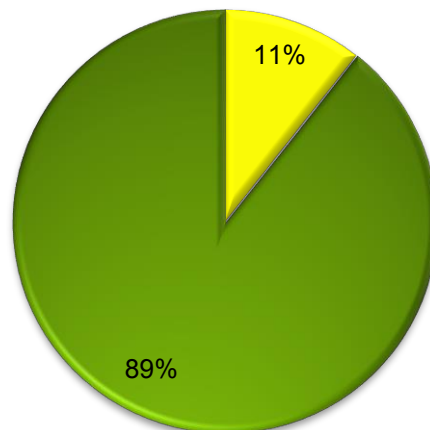

Innovatie als verrijking voor de organisatie N = 75

- Burgerparticipatie is een positieve verrijking voor de organisatie van de gemeente Oirschot.
- Burgerparticipatie komt de organisatie van de gemeente Oirschot niet ten goede.

Gevolgen van de innovatie voor de maatschappij N = 75

- Burgerparticipatie brengt over het algemeen negatieve gevolgen met zich mee.
- Burgerparticipatie zie ik als middel dat over het algemeen positieve gevolgen met zich meebrengt.

BIJLAGE 12 – TOPICLIJSTEN INTERVIEWS

Vragenlijst voor de medewerkers ambtelijke organisatie

Topics	Vragen
Enquête burgerparticipatie	- Wat vond je van de enquête over burgerparticipatie? - Kun je me iets meer vertellen over hoe je deze hebt ingevuld?
Begrip burgerparticipatie	- Wat versta jij onder het begrip burgerparticipatie binnen de gemeente Oirschot? → definitie tonen, vragen: wat is het eerste gevoel bij deze definitie, daarna: wat versta jij eronder? - Ken je de doelstellingen van burgerparticipatie binnen de gemeente Oirschot?
Belang burgerparticipatie vanuit organisatie	- Weet je wat het belang is van het inzetten van burgerparticipatie?
Samenwerken met de Samenleving	- Gemeente Oirschot noemt burgerparticipatie 'Samenwerken met de Samenleving'. Zie jij dit ook zo? - Er is een kerngroep Samenwerken met de Samenleving opgericht. Wat vind jij van deze kerngroep? - Weet je wat deze kerngroep doet?
Houding t.o.v. burgerparticipatie	- Wat vind je in het algemeen van de inzet van burgerparticipatie? - Hoe zet jij burgerparticipatie in tijdens je dagelijks werk? Wat vind je hiervan? - Vind je het moeilijk of makkelijk om burgerparticipatie in te zetten? Waarom? - Uit de enquête blijkt dat ruim 30% van de medewerkers het lastig vindt om te wennen aan de verandering die burgerparticipatie met zich meebrengt. Geldt dit ook voor jou? Waarom wel/niet? - Uit de enquête blijkt dat 90% van de medewerkers vindt dat burgerparticipatie een positieve verrijking is voor de organisatie en dit over het algemeen positieve gevolgen met zich meebrengt. Geldt dit ook voor jou? Waarom wel/niet? - Is burgerparticipatie ook een positieve verrijking voor jouw dagelijks werk? Dit zegt 87% van de ondervraagden.
Voordelen en nadelen	- Wat zie je als voordelen van de inzet van burgerparticipatie? - Wat zie je als nadelen van de inzet van burgerparticipatie?
Informatievoorziening	- Heb je genoeg informatie gehad over de inzet van burgerparticipatie door de gemeente Oirschot? Uit de enquête blijkt dat ruim 40% van de medewerkers vindt dat er te weinig informatie is gegeven. Vind jij dit ook? - Was deze informatie allemaal hetzelfde? - Het je genoeg informatie gehad om burgerparticipatie in te zetten in je dagelijks werk? Nee: Hoe zou je dit verbeterd willen zien? - Uit de enquête blijkt dat bijna 70% van de medewerkers vindt dat er veel verschillende informatie gegeven is over burgerparticipatie. Zie jij dit ook zo? Maakt dit het begrip verwarrend? Waarom vind je dit niet?
Belang burgerparticipatie vanuit medewerker	- Voel je je verantwoordelijk voor het inzetten van burgerparticipatie? - Hoe belangrijk vind je burgerparticipatie zelf?
Inzet burgerparticipatie door medewerker	- Vind je dat je burgerparticipatie op de juiste manier inzet tijdens je dagelijks werk? Waarom wel/niet? - Op welke manier zet je burgerparticipatie in tijdens je dagelijks werk?

Burgerparticipatie in perfecte vorm	- Hoe zie je burgerparticipatie in de meest perfecte vorm? Hoe zou je zelf burgers willen betrekken?
--	--

Vragenlijst voor MT + B&W

Topics	Vragen
Enquête burgerparticipatie	- Wat vond je van de enquête over burgerparticipatie? - Kun je me iets meer vertellen over hoe je deze hebt ingevuld?
Begrip burgerparticipatie	- Uit de Themabijeenkomst SMS blijkt dat er veel weerstand was t.o.v. de vastgestelde definitie. Hoe sta jij hier tegenover? - Hoe denk je dat de rest van de organisatie staat tegenover dit begrip?
Belang burgerparticipatie vanuit organisatie	- Wat is volgens jou het belang van de inzet van burgerparticipatie? - Hoe denk je dat de rest van de organisatie staat tegenover het belang? Delen zij allemaal dezelfde mening of zijn hier verschillende meningen over?
Samenwerken met de Samenleving	- Vind je dat er voldoende informatie wordt verstrekt vanuit de kerngroep Samenwerken met de Samenleving naar de ambtelijke organisatie toe? - Hoe sta jij tegenover deze kerngroep? Wat vind je van deze kerngroep?
Niveaus van burgerparticipatie	- Ben je op de hoogte van de verschillende niveaus van burgerparticipatie? - Hoe sta je tegenover burgerparticipatie als het gaat om beleidsontwikkeling/uitvoering/evaluatie? - Hoe sta je tegenover burgerparticipatie als het gaat om maatschappelijke initiatieven en maatschappelijke participatie? - Hoe vind je dat de ambtelijke organisatie burgerparticipatie toepast op de verschillende niveaus?
Houding ten opzichte van burgerparticipatie	- Wat vind je in het algemeen van de inzet van burgerparticipatie binnen de gemeente Oirschot? - Uit de enquête blijkt dat ruim 30% van de medewerkers het lastig vindt om te wennen aan de verandering die burgerparticipatie met zich meebrengt. Geldt dit ook voor jou? Waarom wel/niet? - Uit de enquête blijkt dat 90% van de medewerkers vindt dat burgerparticipatie een positieve verrijking is voor de organisatie en dit over het algemeen positieve gevolgen met zich meebrengt. Geldt dit ook voor jou? Waarom wel/niet? - Is burgerparticipatie ook een positieve verrijking voor jouw dagelijks werk? 87% van de ondervraagden ziet burgerparticipatie als positieve verrijking. - Uit het vooronderzoek blijkt dat er veel verschillende houdingen waar te nemen zijn als het gaat om burgerparticipatie. Hoe denk je dat dit komt?
Voordelen en nadelen	- Wat zie je als voordelen van de inzet van burgerparticipatie? - Wat zie je als nadelen van de inzet van burgerparticipatie?
Informatievoorziening	- Hoe sta jij tegenover de hoeveelheid informatie die is gegeven over burgerparticipatie binnen de gemeente? - Denk jij dat er alleen maar dezelfde informatie gegeven is? - Uit de vragenlijst blijkt dat een groot deel van de medewerkers vindt dat er te weinig en te veel verschillende informatie gegeven is over dit onderwerp.
Belang burgerparticipatie vanuit medewerker	- Hoe belangrijk vind je burgerparticipatie zelf?

**Inzet burgerparticipatie
door medewerker**

- Vind je dat de medewerkers van de gemeente Oirschot burgerparticipatie op de juiste manier inzetten?
- Hoe zie jij dit zelf? Hoe moet het ingezet worden?

**Burgerparticipatie in
perfecte vorm**

- Hoe zie je burgerparticipatie in de meest perfecte vorm? Hoe zou je zelf burgers willen betrekken?

BIJLAGE 13 – UITGEWERKTE INTERVIEWS

Interview – beleidsmedewerker team Strategie

Ja ik wilde eigenlijk even beginnen met die enquête want die heb je dan ingevuld. En voor mezelf meer even: wat vond je van die enquête?

Ik moet hem even terughalen, wat vond ik van die enquête. Ik heb hem niet... Ik kan me hem niet helemaal voor de geest halen. Ik kan me wel nog herinneren van hoe belangrijk vind je het en hoe schat je jezelf in op die schaal van burgerparticipatie pas je het toe? Dus dat vond ik niet zo lastig te beantwoorden. Wat ik wel lastig vond was ja de eenduidigheid. Dus of iedereen een zelfde interpretatie heeft van burgerparticipatie binnen de gemeente.

Ja, die vragen over die informatievoorziening. Of deze allemaal hetzelfde is bedoel je?

Ja, interpreteert iedereen dat nou op dezelfde manier of heeft iedereen nu zijn eigen beeld van dingen? Dat vond ik wel lastig om daar iets over te zeggen.

Oké, een vraag in de enquête ging over het begrip burgerparticipatie. Of je weet wat er verstaan wordt onder het begrip in de gemeente. Weet je nog wat je daarop hebt geantwoord?

Ja, ik weet wel wat burgerparticipatie inhoudt in zijn algemeenheid maar ik heb geen goed beeld van hoe de gemeente Oirschot daar dan weer tegenaan kijkt.

Nee, oké. En wat versta jij dan onder burgerparticipatie?

Dat je burgers en ook organisaties dat je die in een zo vroeg mogelijk stadium betreft bij beleidsontwikkeling en ja voor de vorming van de inhoud van je beleid maar ook voor draagvlak.

Oké, er is dus een vastgestelde definitie. Binnen de gemeente. Die heb ik meegenomen. Het is een...

Nou als je hem voorleest dan weet ik het waarschijnlijk wel.

Nou je mag hem zelf even lezen want anders ben je het misschien meteen weer kwijt.

Ja, het klinkt heel logisch zoals het er staat.

En wat vind je van die definitie zoals die er nu staat?

Ja, uitgebreid maar... ja ik denk dat het wel is waar burgerparticipatie voor staat maar ik zie hier nog niet echt het Oirschotse in zeg maar. Dit zou ook zo maar uit een boekje of schoolboek kunnen komen.

Sterker nog, hij komt uit een boekje. Maar hij is dus hier.. Ik heb hem gevonden in een boekje. Maar dit is de definitie die voor Oirschot is vastgesteld van wat er wordt verstaan onder burgerparticipatie. Was jij daarvan op de hoogte?

Nee.

Oké.

Ik zou ook niet weten waarin ik hem zou kunnen terugvinden dan, in welk document. In welk document staat die dan?

Hij staat in de notitie 'Burgerparticipatie in Oirschot'.

Oh oké.

Het is een lange he.

Nou ja daar heb ik niet zoveel moeite mee, maar ik denk wel van dat je ook al via een vooraf besproken aanpak. Dat betekent dus dat je zelfs over de aanpak dat je met elkaar in gesprek moet. En dat vind ik best wel ver gaan.

En waarom dan?

Nou dan ga je eigenlijk al over je beleidsontwikkeling, over het hoe ga je ook al burgerparticipatie, over hoe je... over hoe je burgerparticipatie doet daar ga je al over.. snap je. Ik denk dan wel. Dat vind ik vrij ver gaan. Want dan denk ik, ja als we dat ook nog moeten gaan doen. Ja komen we dan nog aan de inhoud toe. Snap je. En ik vraag me ook af of de buitenwereld daar ook nog op zit te wachten.

Want waar zitten die wel op te wachten?

Ja ik denk wel op het als je het hebt over beleidsontwikkeling, meedenken in beleid, plannen en ik denk dat men dat wel wil. Hoewel qua inwoners zie je denk ik toch wel vaak dezelfde mensen maar ik denk de mensen die geïnteresseerd zijn dat die daar dan wel in willen meedenken.

Ja, oké. Die definitie staat er. Ik heb je ook gevraagd naar of je de doelstellingen kent van burgerparticipatie. Weet jij wat de doelstellingen zijn?

Nou, ja wat ik net zei. Het beeld wat ik erbij heb is inderdaad het vergroten van het draagvlak en verbeteren van de inhoud van je beleid. Dus kwaliteitsslag die je kan maken. Maar dat is niet zo zeer dat ik dat ergens in Oirschot heb gelezen dat ik denk van dat is ons beleid.

Is het meer je eigen visie?

Ja het is meer mijn eigen interpretatie van dingen.

Het belang daar heb ik ook nog naar gevraagd. Wat is volgens jou het grootste belang van de inzet van burgerparticipatie?

Ja ik denk dat je dat je maar dan denk ik breder dan alleen inwoners. Ja het is vooral dat je meer draagvlak krijgt voor je plan he dus dat je weet wat je doet dat daar mensen aan mee willen werken. Want je kan wel zelf iets bedenken maar als de scholen bijvoorbeeld een ander beeld hebben van wat er moet gebeuren dan zit je dus langs elkaar heen te werken. Dat heeft gewoon geen zin. Dus het helpt je ook heel erg in je uitvoering. Ja wat ik net zei, de kwaliteit van je plan wordt beter.

Waarom dan?

Omdat het dan minder. Omdat je dan echt meer de lokale situatie benut he. Dus een voorbeeld van ik ben bezig met het gezondheidsbeleid. Er moet een nieuw gezondheidsbeleid komen en dan krijg je vanuit de GGD adviezen over landelijke situaties, de landelijke problematiek. Maar het is natuurlijk heel goed om te kijken van hoe wordt bepaalde thematiek nou bij partners beleefd. Dus waar loopt bijvoorbeeld een school tegenaan. En dat moet je gewoon benutten want als zij bepaalde problematiek veel tegenkomen dan moet je daar met je beleid iets mee doen. Dus het is ook een soort toetsing van hebben we nou de belangrijkste knelpunten te pakken waar we iets aan moeten doen de komende periode.

De gemeente Oirschot noemt burgerparticipatie Samenwerken met de samenleving. Zie jij dat ook zo? Ben je het daarmee eens?

Met die term?

Ja met die term.

Ja ik vind het wel een mooie term. Het is inderdaad wel gewoon steeds waar ik mijn vraagtekens bij heb is van ja in welke fase ga je nou wat doen. Want ja wat ik al zei, je kan partijen al heel vroeg bij heel veel dingen gaan betrekken. Als voorbeeld daar heb ik met Ella-Marie in het verleden een discussie over gehad. Wij gingen een, wij wilden een opdracht vanuit

het college, een ambtelijke opdracht om een project op gang te brengen. Daar wilden we dus kaders voor mee vanuit het college. En toen zei voorlichting tegen mij daar moet je al burgerparticipatie op toepassen. Terwijl ik dan denk dat is gewoon puur een opdracht vanuit het bestuur met verschillende kaders en verschillende risico's dus daar zit ik dan heel erg te zoeken van waar zit nou de meerwaarde om dat al daar te gaan doen.

Dus je vindt eigenlijk dat je soms beter in een iets later stadium...

Ja want ik vraag me af of het zin heeft om met alle inwoners te gaan praten over een opdracht die wij bij het college neerleggen. Dat kan natuurlijk wel maar als je daaraan begint vraag ik me af of onze ambtelijke capaciteit ook toereikend is om dat ook allemaal te doen. Misschien is dat ook praktisch bezwaar die ik dan zie. Want het kost gewoon heel veel inzet. Ja dus dat is het en dan denk ik ook wel van zit men in de buitenwereld daar wel op te wachten want ik heb juist het idee dat die concrete dingen willen zien. En als je al over een opdracht in gesprek moet gaan met de buitenwereld ja. Ja hoe concreet is het dan al. Dat is natuurlijk bij jongeren wel meer. Die willen heel graag meteen effect zien van bepaalde dingen. Ja dus ik vind dat wel een lastig vraagstuk.

Ja want dat moet natuurlijk van tevoren al ingekaderd worden wie je wanneer betreft natuurlijk he. Maar goed, ik snap wat je bedoelt. Samenwerken met de samenleving daar is een kerngroep voor opgericht, de kerngroep SMS, ken jij die kerngroep?

Ja, ik weet dat Ella-Marie en Yolande daarmee bezig zijn maar dan houdt het op.

Ja, mijn volgende vraag is eigenlijk wat je vindt van deze kerngroep maar dan zal er wellicht nog geen mening door jou gevormd zijn?

Nee en dan doel met name wat voor opdracht zij hebben of wat ze doen?

Nou ja in eerste instantie wat vind je ervan en daarna inderdaad weet je waar zij zich mee bezig houden?

Nee eigenlijk te weinig. Geef ik heel eerlijk toe. Het beeld wat ik ervan heb is dat ze proberen om burgerparticipatie meer toe te passen. Daarover adviseren. Ik weet het echt niet.

Nou, duidelijk dan kunnen we dat meteen afsluiten want daar heb je niks meer daarover te zeggen.

Nee, ik hoor de term wel vaak maar ja maar misschien kan jij dat aan het eind aan mij vertellen. Ik weet er gewoon te weinig van. Ik weet dat er een aantal mensen mee bezig zijn maar ik weet niet wat hun doelstellingen zijn en hoe ze dingen dan aanvliegen dat weet ik niet.

Oké, duidelijk. We hebben al veel gehad maar wat vind jij over het algemeen over de inzet van burgerparticipatie? Wat is jouw mening daarover?

Ja op zich vind ik het doel heel mooi en ik denk ook wel dat het veel kan opleveren om de redenen die ik toen straks heb aangegeven ik denk wel dat het lastig is om juist ik denk dat je heel vaak dezelfde mensen ziet. Dus dat vind ik vaak lastig eraan. Ja dat is hetzelfde dat je beleid schrijft op een bepaalde doelgroep bijvoorbeeld sociaal beleid dat je wil dat juist de kwetsbare groepen in beeld komen en die komen vaak niet. Dus je doet een avond over alcoholbeleid en je wil juist rond het drinkgedrag rondom jongeren en dan komen juist niet de mensen die je graag zou willen zien. En hoe zorg je ervoor dat het een representatieve groep is die aanwezig is. Of komt zo'n doelgroep die er een eigen agenda op nahoudt. Dat vind ik wel een lastig iets.

Maakt dat burgerparticipatie ook minder nuttig in jouw ogen? Als je toch maar een beperkt deel of juist helemaal niet de doelgroep binnenhaalt?

Ja, het is natuurlijk voor de legitimiteit is het natuurlijk wel nodig dat je het toepast en dat je een mogelijkheid biedt om mee te denken dus daarom zou ik nooit zeggen dat je het niet moet doen. Maar ja, ja ik heb daar zelf voor mezelf een kritische kanttekening bij van als er dan mensen

komen hoe representatief zijn die dan voor de Oirschotse samenleving. En hoe krijg je mensen ook uit hun stoel.

Ja dat is ook lastig?

Ja.

Hoe zet jij burgerparticipatie in tijdens jouw dagelijks werk?

Ja, jij zegt dagelijks werk maar het is eigenlijk nooit echt dagelijks. Want ja door in ieder geval te kijken naar welke onderwerpen heb je wie heb je daar bij nodig. Of wil je dan ook heel concrete voorbeelden?

Mag ook.

Nou ja in het verleden hebben we bijvoorbeeld een jeugdvisie ontwikkeld. Toen hebben we wel gekeken van hoe kunnen we jongeren daar nou bij betrekken. We zijn naar scholen gegaan en zijn met jongeren in gesprek gegaan over verschillende thema's. Dus ja we groeperen dan wel via allemaal kanalen proberen we die doelgroep dan wel te bereiken. En ja daarnaast hebben we natuurlijk ook avonden georganiseerd waarbij we dan verschillende partners hebben uitgenodigd. Gesprek gehad met onze WMO-adviesraad. In het verleden hebben we ook wel eens met een enquête gewerkt om de behoeften in kaart te brengen. Toen hadden we nog een jongerenpanel die we hebben ingezet. Ja, dus wel verschillende manieren denk ik.

Maar je zegt het is voor mij geen dagelijkse kost. Wanneer gebruik jij het wel?

Nou ja met name bij nieuw beleid denk ik. Dus bij beleidsontwikkeling. Je maakt niet iedere... dat zijn wel processen. Daar ben je niet iedere dag mee bezig. Ja dus het stukje beleidsontwikkeling en als ik kijk naar de uitvoering van het beleid dan werken we ook wel met werkgroepen dus we hebben ook een werkgroep alcoholbeleid en daar zitten dan ook weer verschillende partners in die mee blijven denken, signalen oppakken en dingen uitvoeren. En we hebben natuurlijk een WMO-adviesraad, met wie we ook intensief contact hebben gedurende het jaar.

Oké, even kijken hoor. Uit die vragenlijst blijkt dat ruim 30 procent het lastig vindt om te wennen aan de verandering die burgerparticipatie met zich meebrengt. Geldt dit ook voor jou?

Kun je dat iets meer uitleggen wat je bedoelt?

Burgerparticipatie wordt gezien als verandering. Van alleen beleid maken op jouw kantoorje wordt je min of meer gedwongen wordt geacht dat je de burgers daarbij gaat betrekken. Ervaar jij dat als lastig?

Ik denk dat we dat altijd al gedaan hebben. Als ik kijk naar stukken die in het verleden opgesteld zijn. Ons sociaal beleidskader, jeugdbeleid, gezondheidsbeleid, dan denk ik dan hebben we altijd ontmoetingsmomenten gecreëerd om met inwoners en met de samenleving in gesprek te gaan daarover. Dat vind ik er niet nieuw aan.

Maar voelt het voor jou niet als verandering?

Nee niet echt nee.

En is burgerparticipatie een positieve verrijking voor jouw werk?

Ja ik denk van wel want kijk het is natuurlijk ook op een gegeven moment wordt zo'n stuk vastgesteld en dan is het natuurlijk heel prettig dat je dan met de dingen aan de gang gaat waar ook de samenleving op zit te wachten. Want als jij dingen aan het doen bent waarvan ze zoiets hebben van ja daar is de gemeente mee bezig maar wij hebben heel andere prioriteiten dan bereik je ook helemaal niks. Dus ja goed het is uiteindelijk heel goed om van het veld te horen over hoe ze tegen bepaalde materie aankijken. Ja ik vind dat wel een verrijking ja.

Je bent niet de enige want 90 procent van de medewerkers zei dat. Dus een positieve verrijking maar zijn er ook nadelen?

Nou wat heel belangrijk is is dat je je verwachtingen heel goed managet. Mensen zijn mondiger geworden soms zijn mensen ook heel erg gewend om vanuit de traditionele rol van de overheid te denken dus dat de gemeente het allemaal wel oplost en alles oppakt. Terwijl wij juist in de beweging zitten dat wij gaan terugtreden. Dat vind ik overigens wel een lastige als het om burgerparticipatie gaat. Dus wij gaan veel meer bij ze neerleggen terwijl er dan ook best wel veel partijen naar ons kijken van ja dat moet de gemeente maar op gaan lossen. Daar kan wel een spanningsveld zitten. We gaan veel meer van sociale partners verlangen ook bijvoorbeeld van verenigingen of scholen. Maar terwijl scholen vaak op de stoel zitten van dat is niet onze kerntaak onze kerntaak is lesgeven. Het is dan heel lastig, je moet daar een middenweg in zien te vinden. Ik zeg het even heel zwartwit maar dat is dan wel wat er gebeurt. En dat maakt het best lastig. En hoe zet je nou iedereen in de juiste stand.

En is dat een nadeel of is dat gewoon lastig?

Ja weet ik niet. Ik denk allebei misschien wel. Ik weet niet of dat alleen met burgerparticipatie zit. Het is een proces waar iedereen mee geconfronteerd wordt en waarin iedereen zoekende is. Ja. Ik weet niet of dat direct een gevolg is van burgerparticipatie of dat het gerelateerd is aan bewegingen waarin we met zijn allen in zitten waar in de overheid toch deze terugtrekkende beweging maakt.

Er zijn vast ook mooie voordelen. Je hebt al genoemd meer draagvlak voor je beleid, beter beleid. Kan je nog andere voordelen bedenken?

Ja, niet alleen draagvlak maar ook inhoud. Dat je beleid er beter van wordt. Je legitimiteit van je beleid wordt beter. Ja goed misschien kan het ook wel geld opleveren doordat je ook in gesprek gaat met partners van wat kunnen zij nou zelf doen. Misschien dat mensen elkaar meer weten te vinden. Het feit dat je elkaar ontmoet dat dat ook positieve effecten met zich meebrengt. Dat mensen elkaar daardoor weten te vinden.

Dat je een netwerk opbouwt?

Ja, inderdaad.

Even over de informatievoorziening daar hadden we het aan het begin even kort over. Vind jij dat je genoeg informatie hebt gekregen om burgerparticipatie toe te passen. Ben jij in staat om met de informatie die jij hebt gekregen alleen burgerparticipatie toe te passen?

Ja, dan klinkt het zo van dat er een soort van richtlijn is van zo moet je het doen. En voor mij is dat niet. Het feit dat ik er al heel weinig van af weet over hoe we dat in Oirschot doen dat zegt misschien al wat. Maar ik denk gewoon altijd van met wie hebben we dan te maken, wie zijn er belangrijk en dat je dan ook gewoon met gezond boerenverstand nadenkt wie je dan waarvoor nodig hebt. Want als je bijvoorbeeld een avond organiseert je kan natuurlijk ook enquêtes uitzetten, wat het je dan oplevert. Ik weet het niet. Het kan altijd beter.

Nu doe je het als ik het zo mag zeggen vanuit jezelf.

Ja ik denk het wel.

En vanuit de organisatie is dan niet zoveel gekomen?

Ik heb dat in ieder geval niet heel erg opgepikt. Dus ik weet niet waar dat dan aan ligt. Het komt op mij soms over als een soort kunstje van zo moet je dat doen. Dat is misschien niet zo en dat is misschien de interpretatie die ik eraan geef. Ik denk wel dat als ik kijk vanuit voorlichting merk ik wel dat er grote bereidheid is om mee te denken van hoe kunnen we nou processen van burgerparticipatie in een traject waar je mee bezig bent hoe kun je dat nou verbeteren. Dus daar maak ik wel gebruik van. Maar het is niet zo dat ik een notitie ga zoeken en denk van... Ik weet niet of dat het antwoord is dat je wil horen.

Nou ik wil natuurlijk niks horen ik luister gewoon. We hadden het ook over de verschillende informatie. Jij zegt dat er niet zo veel informatie gegeven is.

Ja misschien is die wel gegeven maar die heb ik dan niet opgepikt.

Maar als ik het dan zo mag zeggen dan wil dat eigenlijk ook zeggen dat jij niet zoveel verschillende informatie gezien hebt als je het idee hebt dat je geen informatie hebt gehad.

Ja, dat klopt dan wel inderdaad.

Maakt burgerparticipatie jouw werk lastiger of juist makkelijker?

Ja, ik weet het niet. Het is een onderdeel van je werk he, het kan wel lastig zijn inderdaad omdat je altijd te maken hebt met tegengesteld belangen. En wat vind jij dan het belangrijkste. Soms kan het een karakter krijgen van we roepen maar wat wij willen en dan vervolgens succes gemeente. Dat kan wel lastig zijn. Dus het vraagt heel veel van verwachtingsmanagement. Ik weet niet of het het lastiger maakt of niet. Lastig om daar antwoord op te geven. Het hoort ook gewoon bij je werk dus het kan wel lastig zijn maar het kan ook heel leuk zijn.

Dus het kan twee kanten op?

Ja het ligt er ook een beetje aan wie heb je nou aan de andere kant van de tafel zitten. Staan die open voor dingen of hebben die een eigen agenda. Terwijl je bijvoorbeeld met mensen aan tafel zit die echt meedenken die zelf ook naar hun eigen rol kijken dan is het niet lastig. Het is vooral lastig als er reactie komt dat je denkt van je bent gewoon je eigen toke aan het verdedigen. Dat snap ik ook wel. Hoe ga je kiezen wat het belangrijkste is he.

Voel jij je verantwoordelijk voor het inzetten van burgerparticipatie?

Ja, ik denk ook dat ik er niet mee wegkom als ik het niet doe. Je wil gewoon een kwalitatief goed eindproduct en ik denk niet dat je dat bereikt door alleen achter je bureau zitten te bedenken. Kijk die tijd heb je ook nodig. Het moet niet zo zijn dat je alleen maar buiten aan het ophalen bent, het zal uiteindelijk ook op papier gezet moeten worden. En daarover ook moeten nadenken van waarom is dit thema wel belangrijk en dit niet? Dus vanuit je rol als beleidsmedewerker moet je het ook niet helemaal van buiten laten afhangen. Je moet zelf ook een bepaalde visie erop hebben en bepaalde ontwikkelingen zien. Die moet je dan ook meenemen, naar bijvoorbeeld zo'n avond.

Hoe belangrijk vind jij burgerparticipatie zelf als medewerker van de gemeente Oirschot?

Ja ik vind het wel belangrijk maar ik vind niet dat het een doel op zich moet worden en soms vind ik het wel een doel op zich. Dat je over alles moet iedereen meedenken. Nou zo'n voorbeeld dat ik toen straks schetste van in welke fase moet je het nou gaan toepassen en ja we moeten er ook weer niet in doorslaan. Ik vraag me af of iedereen daar ook op zit te wachten om altijd overal maar bij betrokken te worden.

Vind jij dat je burgerparticipatie op de juiste manier inzet?

Nou ik denk dat er nog wel heel veel creatieve manieren zijn waar ik nog niet aan heb gedacht. Daarom is het goed om ook met bijvoorbeeld communicatieadviseur in gesprek te blijven over het beleid dat je ontwikkelt en dat je dan ook maatwerk kan toepassen en dat je veel meer met andere manieren burgerpanel, of een enquête waar ik zelf nog niet op ben gekomen. Dus ik vind het wel fijn om daarin gevoed te worden. En ondersteund te worden. Maar het moet wel passen binnen de tijd die je hebt om het te doen. Het ontbreekt hier nogal eens aan handjes. Dus je moet het wel kunnen waarmaken.

Dit is de laatste vraag. Misschien wel een moeilijke maar ik stel hem wel aan iedereen. Hoe zie jij burgerparticipatie in de meest perfecte vorm?

Jezus, leuke vragen heb jij. De meest perfecte vorm. Ja weet je, ik geloof daar eigenlijk niet in. Dat er een meest perfecte vorm is. Ik denk dat je juist moet kijken iedere keer opnieuw van wat

voor proces ga ik in wat wil ik bereiken wat wil ik dat het mij oplevert en ik denk niet dat je daar een vast recept voor kan vinden. Dus ik denk wel dat het meest perfect is als je echt in gesprek komt met mensen. En dat het niet iets is voor de Bühne dat je tegen de politiek kunt zeggen van we hebben deze avond georganiseerd... Dus dat je echt in gesprek bent en dat het je iets heeft opgeleverd qua inhoud en qua draagvlak. Dat mensen zich ook uiteindelijk herkennen in wat je ervan hebt gemaakt. En niet dat het achteraf is van. Oh maar dat wist ik helemaal niet en ik heb daar niet over mee mogen denken dat er dan een soort weerstand ontstaat. Maar ik denk niet dat er een vaste graadmeter is over hoe je dat dan moet doen. Ik denk dat je dat per situatie moet bekijken. Ik denk wel dat een mens zich moet herkennen in beleid en dat je echt in gesprek komt.

Bedoel je dan ook dat burgers zich gehoord voelen door de gemeente?

Nou, gehoord, weet niet of gehoord dan een goede vertaling is. Want ik denk dat je ook moet aangeven wat er niet kan.

Je zegt dat ze zich herkennen in wat jij hebt gemaakt. Bedoel je dan dat er met de inbreng iets wordt gedaan?

Ja.

Ja ik snap dat niet alles gehonoreerd kan worden, maar dat ze het gevoel krijgen van ik heb meegedacht en er is iets mee gedaan.

Ja dat bedoel ik inderdaad.

Oké, mooi zo duidelijk! Dankjewel.

Interview – medewerker team Publiek

Nou, die enquête die heb jij ingevuld. Wat vond je van die vragenlijst?

Nou ik vond ze in eerste instantie wel een beetje summier, maar vooral ook omdat ik dacht ik heb er nog helemaal niet over nagedacht. Over burgerparticipatie. En dan denk ik meteen altijd als ik zoiets invul van wat is, hoe merk ik dat binnen het veld waarin ik werkzaam ben. Dan denk ik ik merk daar heel weinig van. Maar dat wil niet zeggen dat het er niet zou moeten zijn of dat je daar ruimte voor moet creëren. Maar ik merk daar weinig van, ja.

Het is al een tijdje geleden dat je hem hebt ingevuld, maar kun je me daar iets meer over vertellen? Over hoe je de vragenlijst hebt ingevuld?

Als ik zo terug even denk want het is voor mij ook een tijdje geleden. Er werd eigenlijk gevraagd van weet je wat het inhoudt, burgerparticipatie. Merk je er iets van? Vind je dat het nu al plaatsvindt. Zo waren de vragen opgesteld. En ik heb eigenlijk ingevuld vanuit wat ik hier binnen de gemeente doe maar ook wat ik zelf als burger in mijn eigen gemeente hoe ik mezelf opstel. Dus ik heb het eigenlijk tweeledig bekeken.

Oké, duidelijk. Inderdaad. Het begrip kwam naar voren. Dat was ook de eerste vraag. Weet jij wat er onder burgerparticipatie wordt verstaan.

Ja en dan denk ik, of ik het nou helemaal goed begrijp dat is altijd de vraag natuurlijk. Want ik zie het als dat een burger een beetje inspraak heeft en mee kan denken over nieuwe ontwikkelingen of daar in ieder geval min of meer van op de hoogte is. En als er dingen gebeuren in de wijk of in de omgeving waar je het niet mee eens bent dat je dat ook aan kan geven. Het idee hebt dat de gemeente daar ook naar luistert. Het is niet altijd dat ze er iets mee kunnen doen maar wel dat het gevoel heerst.

Dus zo zie jij dat, de gemeente die heeft een definitie vastgesteld die heb ik hier en ik zou je willen vragen of je hem wil lezen.

(Leest definitie) Ik vind het een hele mooie beschrijving maar ik heb wel altijd zoiets van gaat niet altijd op ieder gebied op. En door te stellen dat je betrokken burgers en vooraf een besproken aanpak eigenlijk ook inhoud geeft. Dan denk ik van ja, dat vind ik altijd wel een moeilijke want je kan drie burgers hebben die naast elkaar wonen met een totaal ander belang. En dan denk ik van het is niet altijd zo zwart wit van je telt dat wat ze hier willen, wat de deskundige wil en dat wat de burger wil dat dat altijd tot hetzelfde komt en het is misschien wel een groter gedragen geheel als een burger er meer bij betrokken is dat denk ik wel. Maar ik kan me voorstellen dat niet iedere inbreng van de burger even zwaar meeweegt.

Als je die definitie zo leest he, wat denk je daar dan over. Over wat hier staat.

Nou als ik hier naar kijk, als ik dit lees dan denk ik vooral aan nieuwe ontwikkelingen. Niet aan dingen die al uit zijn gelijnd of al vastliggen. Meer als er nieuwe wijken komen dat je dan met indelingen zit, gaat het niet over ieder huisje maar over waar plantsoenen zijn over waar ruimte is, tot honden uitlaten, moet er ruimte zijn voor een speeltuintje of moet er juist plek zijn zodat de ouderen juist samen kunnen komen en ik denk dat je daar ook zeker de burger moet betrekken want die is degene die er woont. Niet de ambtenaar vaak zelf vaak niet. Maar er zijn ook heel veel plannen en beleid die vooraf al wel vastliggen als je kijkt naar belastingen, het financiële stukje daar kan je weinig participatie op terugkrijgen. Behalve of de onderdelen kloppen. Dat dan weer wel. Als je daar veel opener over bent ontstaan er meer fouten in het bestand en hebben mensen ook vaak minder het gevoel dat de gemeente zomaar wat doet. Dus ik zie de voordelen hier wel van.

Kende jij deze definitie?

Nee, want ik heb nooit echt gezocht naar een beschrijving van dit is burgerparticipatie. Betekent dit dat elke gemeente er een andere definitie op nahoudt?

Ja, dat zou inderdaad kunnen ja. Deze is vastgelegd in de notitie burgerparticipatie in de gemeente Oirschot.

Het lijkt me wel onhandig als je over de term nog na moet denken maar oké.

Ja, maar in principe mag dat dus volgens mij wel. Want deze staat in onze notitie. Maar ik kan me voorstellen dat er ergens anders weer iets anders staat. Ik moet wel zeggen dat deze uit een boekje komt hoor, dus deze is niet uit de lucht komen vallen.

Dit is heel veelomvattend en toch ook weer niet. Omdat hij zo algemeen is kan je er toch nog alle kanten mee uit.

Weinig concreet?

Ja, inderdaad.

Genoeg over de definitie. Want ik heb ook gevraagd naar de doelstellingen. Of je ervan op de hoogte bent wat de doelstellingen zijn. Mijn vraag aan jou is nu ken je die doelstellingen?

Niet allemaal, nee, ik heb ook geen tijd genomen om daar naar te kijken eigenlijk.

Maar je kent een deel wel? Hoe moet ik dat zien?

Het is eigenlijk een beetje zelf invullend van wat zou een doel van burgerparticipatie kunnen zijn. Is dat je een groter draagvlak creëert, dat het voor de burger niet voelt van de burger tegen de gemeente maar de gemeente waar hij mee samenwerkt en aan zijn eigen toekomst werkt. Dus dat lijken me gezamenlijke doelen. Die je als gemeente, als bestuurder wil bereiken maar ook als burger. Maar dat is wel heel algemeen ook.

Nou ja het is natuurlijk een breed begrip he, dus je kan er alle kanten mee op. Weet jij wat het belang is van het inzetten van burgerparticipatie? Zou je dat kunnen omschrijven?

Nou, dat is meer de ontwikkeling die je bij de gemeente ziet van voorheen zaten ze meer in hun torentje en dan werd daar het beleid en alles bepaald, ja die tijd is voorbij. De burger is mondiger geworden, is veel beter op de hoogte van alle gang van zaken en soms wijst de burger zelfs een ambtenaar erop van hoe het in elkaar zit en de ambtenaar weet het dan niet. Dus ik denk als je daarin meegaat en de burger er beter in betreft dan zit je allemaal op één lijn. Dus het is heel belangrijk om te luisteren. En de veranderingen in het algemeen ook, ik bedoel kleine gemeente, grote gemeente, annexaties, samenwerkingen. Die moet je ook niet uit het oog verliezen dat niet iedere burger zomaar op wil gaan in de gemeente. Dat zijn ook wel dingen waar je moet luisteren naar de burger in een gemeente.

De gemeente Oirschot noemt burgerparticipatie Samenwerken met de samenleving. Dat is de term die ze daar aan hangen. Zie jij burgerparticipatie ook als Samenwerken met de samenleving?

Ja.

Waarom?

Ja ik denk dat je de inwoners allemaal samen wel kan stellen, dat is de samenleving die hier plaatsvindt en de gemeenschap vormt. Dus zodra je gaat spreken over participatie dan is het die groep die je aan gaat spreken. Wel allemaal in verschillende platformen onderling denk ik, het ligt ook aan het onderwerp waar het speelt maar dat is wel de club waarmee je het moet doen dan ja.

Nou is er een kerngroep Samenwerken met de samenleving heet die, binnen de gemeente. Ken jij die groep?

Ik heb hem gezien op RondOmOns en ik ben er nog geen lid van. Nee, nee.

Wat weet je van die kerngroep?

Niet zo heel veel, nee. Ik weet wel je leest weleens langs de zijlijn dat er weer besprekingen zijn geweest of laatst ook met het windmolenpark dat er meer naar buiten gegaan wordt en dat er ook wel inspraak is gevraagd wat iedereen ervan vindt natuurlijk met de ontwikkeling van de COA dat het op een camping gaat plaatsvinden van wat vindt de omgeving daarvan. Ik weet dat die dingen allemaal plaatsvinden maar het gaat redelijk langs me heen. En dat heeft aan de ene kant te maken met werkdruk dat je gewoon graag wilt dat wat op je bordje ligt klaar is. Maar soms is het ook makkelijk om te denken van de ander pakt het op en het loopt. Dus ja.

Weet je verder wat die kerngroep doet? Heb je daar weleens iets over gehoord?

Nee. Ik weet niet precies wat ze uitzetten, nee. Nee. Het zou best kunnen dat als jij dingen zou noemen dat ik denk van oh ja dat weet ik wel. En dat ik niet besef dat dat bij die kerngroep hoort, dat zou kunnen. Maar als je nu zegt noem er eens een paar op, dan denk ik nee. Die zijn er dus om samen te werken met de samenleving. Maar welke dingen ze aanpakken, geen idee. Zo goed zijn we onderling allemaal op de hoogte denk ik dan.

Het is vervelend om te horen dat er zo weinig mensen op de hoogte zijn.

Nou je hoort vaak allemaal doelstellingen en daarbij zitten, dat geldt dus ook voor de medewerkers. Ook voor mij dus ook en dan denk ik je zit op een niveau, maar je bent op een bepaalde plek werkzaam en allerlei lijntjes lopen. Of dat nou is dat de burger mondiger is of je wil meer samenwerken. En dan kom ik op mijn werk, dat merk ik aan mezelf, ik ben een parttimer en ik werk een paar dagen per week hier en dan wil je ook gewoon met je kerntaak bezig zijn en als er dan ook nog bijkomt dat je een uur of anderhalf uur per dag je RondOmOns moet bijlezen om te kijken waar de rest ook nog mee bezig is, ja dat komt als laatste aan de orde, niet dus. En dan zie je het alleen maar in een flits in je mailbox voorbij komen en misschien de titel net gelezen van oh dat is weer... en als die titel je grijpt van oh dat heeft indirect met mijn werk te maken dan duik je er in en anders laat je het gewoon links liggen. Maar het beperkt je eigenlijk wel. Want als het je dan gevraagd wordt van wat zijn jouw stappen daarin om beter te samenwerken dan denk ik van uhm... dat ik hier zit, maar helemaal niet, helemaal niet mee bezig.

En wordt het van jou verwacht?

Nou ja ik zit op belastingen en dan denk ik aan de ene kant. Dan kan je de stelling altijd hebben belastingen zijn er en die moet je gewoon betalen. Maar het gaat ook op basis van of de waarde van een onroerende zaak klopt. Ja dat heeft te maken met het bestand of dat in orde is. Of het wel klopt dat die aantal loodsen er staan dat die aantallen wel kloppen. Dat heeft te maken of die waarde dan juist is of niet. Ja hoe ga je daarmee om. Ga je één keer per jaar alles versturen en is het op hoop van zege dat iedereen goed oplet en corrigeert als het moet of ga je proactief en zeg je van naast een keer per jaar de waarde sturen laten we al duidelijker zien aan de burger van nou deze onderdelen hebben we erin zitten en dat komt tot een bepaalde waarde van kloppen die onderdelen wel. In plaats van altijd de stelling innemen ons bestand klopt en het wordt alleen gecorrigeerd als iemand bezwaar maakt. Want het kan ook natuurlijk om allerlei andere redenen niet kloppen. En iemand hoeft niet altijd bezwaar te maken. Ondanks ze misschien wel zien dat het niet klopt. En dan krijg je scheefstand. Dus zelfs op die vlakken moet je meer gaan samenwerken. Moet je meer gaan kijken van in hoeverre kan ik de burger meer betrekken bij wat ik doe. Dat uiteindelijk meer zou moeten leiden tot minder werk, denk ik. En minder misverstanden.

Ik denk dat het wordt gezien als elke keer weer een beetje extra erbij.

Ja dat zal in eerste instantie wel zijn, maar dan krijg je niet meer... vooral in de bezwaren zie je dan toch wel een beetje de houding doorduipen van ze hebben het weer mis of het zal allemaal wel ze doen het toch altijd fout. Dat gevoel een beetje. En daar kan je alleen maar vanaf komen als je in gesprek gaat met die burger. En uit probeert te leggen dat als een fout een aantal jaren op een rij weer op dezelfde plek naar voren komt dan zelfs uit proberen te leggen hoe dat dan komt. Dat dat niet per se te maken heeft met dat we niet luisteren of niet willen corrigeren maar dat het ook een samenwerking is tussen allerlei bestanden. En dat het soms weer via een ander kanaal terugkomt. En dat is niet per se onwil. Dat is het nieuwe werken met vooral bij een

instelling als een gemeente waar vooral mensen heel lang blijven zitten en dan is dat moeilijk. Dat is hartstikke moeilijk. Dan ben ik eigenlijk ook al van de oude garde eigenlijk. En dan denk ik ja, probeer daar maar eens in om te schakelen.

Ik ga even afstappen van samenwerken met de samenleving. Wat vind jij in het algemeen van de inzet van burgerparticipatie? Wat is jouw mening daarover?

Ik woon zelf in de gemeente Eindhoven. Daar zie ik ook dat ze flinke stappen aan het maken zijn. Ik denk dat het nog heel veel stappen vooruit moet omdat je als burger ook geneigd bent om als burger burgerparticipatie te vertalen naar ik zeg hoe ik het wil en dan wordt het zo gedaan. Maar dat is natuurlijk ook niet altijd het geval. Van ik geef aan dat ik een probleem heb bij de gemeente daarin heb ik dus 'geparticipeerd' in een onderdeel en dan vind ik dat er ook naar gehandeld moet worden. En ik denk dat ook daar vaak nog op dat stukje veel stappen gemaakt moeten worden. Dat je dan toch, dat wil niet zeggen dat een mens niet het gevoel kan hebben dat iets niet klopt en dat gevoel dat kan altijd blijven bestaan en blijven beheersen. Er kan niet altijd iets aan veranderd worden. Ik denk dat daar de gemeentes en de burgers nog veel kunnen leren van elkaar. Ik denk dat er nog een hele lange weg te gaan is. En we zitten nu wel in een schakel waarvan ik denk het gaat te hard. Want ook hier merk ik dat dat je stapt over van een hele formele manier met elkaar omgaan. Dus dat is of vaak telefonisch, face-to-face of schriftelijk. Nou ja daar komt ineens ook Facebook, we zitten op WhatsApp, we zitten nog net niet op Instagram heb ik het idee. Maar we zitten op zoveel media met elkaar in gesprek dat het bijna vragen om problemen is.

Omdat?

Omdat ik het idee heb dat we wel met iedere stap meegaan, maar nog niet meteen gekeken hebben van kunnen we dat allemaal borgen. En daar ligt natuurlijk wel een probleem. Want als ik als burger zie dat ik ook via Facebook kan reageren en is dat misschien mijn manier van reageren en verwacht ik misschien wel ook op een heel andere manier een adequate reactie. En de wet is er ook nog niet op toegespitst. Ik bedoel als je de officiële routing van bezwaren ziet, zien wij ook bij sommige bezwaren daar mogen we een jaar over doen. Dus we moeten daar ook uitkijken dat we daar ook geen foute verwachtingen creëren dat als mensen via een ander kanaal een vraag stellen en als die dan per direct of binnen 12 uur een antwoord krijgen die mensen zijn ook op een feestje met elkaar in gesprek. En de een krijgt een brief binnen een jaar antwoord en de ander krijgt een reactie binnen zes uur is het geregeld. Dan denk ik van ja daar moet je wel mee uitkijken. Ook al zijn dat misschien totaal verschillende dingen, maar die mensen komen elkaar weer wel tegen in een andere situatie. Dus ik denk soms gaat het hard. En dan moet je als kleine gemeente snap ik wel dat je mee vooruit moet. Maar misschien moet je niet elke nieuwe communicatiemethode meteen aanpakken en meegaan.

En gaat het dan meer om capaciteit als ik het heb over tijd of gaat het meer over op welke manier moeten we dat gaan inzetten? Of je het niet weet of dat je er geen tijd voor hebt om het in te zetten?

Beide, lijkt het wel te zijn. En ik denk dat dat ook te maken heeft met de grootte van een gemeente. Ze zitten hier middenin een verandering met wat gaat er wel binnen Kempen samenwerken en wat niet en wat blijft er autonoom. Volgens mij is dat nog niet helemaal duidelijk maar zie je dus wel heel veel mensen teveel op hun bordje erbij hebben gelegd en zien ze dit als een extra dingetje van daar ga ik echt niet aan beginnen. Kost veel te veel tijd en energie en ik heb al genoeg. Maar ja dat heb jij ook al gemerkt met een afspraakje willen maken, dat dat gewoon moeilijk is. Ja. Ja maar misschien ook van laat maar ik heb er geen directe link bij.

Ligt geen prioriteit bij?

Nee, ligt geen prioriteit bij en het lijkt hier wel of ze hier een beetje in een omslag zitten en dat iedereen daar wat korter door geworden is.

Jij zei net al dat je niet zoveel met burgerparticipatie te maken hebt, in je dagelijks werk. Maak jij er wel gebruik van, zet jij het wel in?

Nee, eigenlijk weinig. Als je bedoelt dat je proactief contact opneemt met mensen of als je iets niet helemaal helder is dat je het dan wel navraagt en het niet laat liggen dan doe ik het wel. Maar ik kan daar verder weinig mee nog. Ik doe de bezwaren van een aantal belastingen en ik leg een aantal belastingen op. En ik denk ik weet niet zo goed wat ik daar dan... Ik ben wel sneller geworden met de stappen met informatie versturen naar de burger toe. Maar dan denk ik van ja. Maar dat is meer dat ik onderhand eens een keer de orde op zaken begin te stellen als dat je zegt van ik verwacht burgerparticipatie. Op één vlak ben ik nu wel meer in gesprek denk ik. Dat is bij de toeristenbelasting. We hebben hier natuurlijk een bestand. We hebben een beetje in kaart waar de toeristen komen, daar moet toeristenbelasting afgedragen worden. Maar er is aan de andere kant de campings en de bed & breakfasts, die hebben ook samen een verenigingsverband opgericht zodat ze wat sterker staan. En nu ben ik wel al twee jaar met die groep in gesprek zo van nou dit is onze verordening waar lopen jullie tegenaan en hoe kunnen we daarin meedenken met elkaar. En dat is eigenlijk gaan rollen omdat er toen vragen aan de raad van waarom doen jullie op deze manier de grondslag van de verordening en niet op een andere basis. En dan merk je wel van oké, dan moeten we daarvoor echt met elkaar om de tafel om de voors en tegens af te wegen. Blijft het uiteindelijk nog een besluit van de raad wat je doet, maar je kan daar als ambtenaar wel in meedenken van dit is gevraagd vanuit de campings, of de recreatieondernemingen. Dit is wat wij doen. Daar zit gewoon een grote afstand tussen en hoe kunnen we nu beter tot elkaar komen. En dan zijn ze ook gewoon bereidwillig om te betalen, dat ook wel weer. Dus dat is wel, of dat nou echt burgerparticipatie is dan denk ik ja... Dat is wel geven en nemen denk ik wel. Van als wij dit doen dan willen wij dat van jullie. Dan is juridisch soms ook wel van kan dat zo wel, maar daar kom je dan meestal wel uit.

Als je naar jouw werkgebied kijkt, is het dan lastig om burgerparticipatie toe te passen?

Ja. Dat vind ik wel. Ik denk zodra je op VTH zit ofzo of meer met beleid bezig bent met de ruimtelijke ordening dat je bezig bent met hoe de omgeving ingericht moet worden. Kijk ik doe wel de toeristenbelasting opleggen maar ik ben niet bezig met de aantallen van hé het loopt achteruit met het aantal toeristen of het gaat er niet goed mee waar komt dat door waar zit het 'm dat in. Ja, nee dat niet. Dat lijkt me wel heel leuk maar dat doet iemand anders weer. Die is daarbij betrokken. Maar ik denk dat als je dan in dat stuk betrokken bent, dan moet je wel in gesprek gaan. Want je kan aan de ene kant als een feit zien, maar ik denk dat als je ziet dat hele aantallen in een keer achteruit gaan of als je ziet dat mensen niet meer komen omdat bijvoorbeeld de markt niet prettig is ingericht dat kan zijn. Of dat er te weinig activiteit is op de markt of te weinig waardoor mensen hun auto er niet kunnen parkeren. Ja dat moet je onderzoeken en daar moet je de burger in betrekken. Degene die er omheen woont en degene die er vaak komt.

Maar daar ben jij niet mee bezig?

Nee, dat lijkt me ontzettend leuk maar nee.

En zou dat op de één of andere manier in jouw werkveld kunnen passen?

Ik vind dat wij intern te weinig verbanden met elkaar trekken. Soms hoor ik langs de zijlijn dat iemand daarmee bezig is en dan denk ik hoe kan je mij daarbij niet betrekken. Ik zie ieder jaar de aantallen. Ik kan alles ook op een rij zetten. Hoezo heb jij niet bij mij aangeklopt van hé, ik ben met een onderzoek bezig over wat de recreant of de toerist hier komt doen. Waarom heb je niet aan mij gevraagd van waar zie jij de aantallen zitten, of zijn er dit jaar net zo veel bed & breakfasts als tien jaar geleden? Ik denk dan hoezo werken wij onderling niet met elkaar samen. Over burgerparticipatie gesproken, is er ook zoiets als ambtenarenparticipatie onderling. Dat is hier ook nog niet heel goed geregeld.

Oké, dus de samenwerking onderling...?

Nee. En ik denk dat er ook wel te maken mee heeft dat er heel veel op de schop is gegaan. Nieuw management, nieuwe teamindeling. En dat het allemaal nog een beetje op zijn plek moet vallen. Ik weet het niet. Soms denk ik wel. Het is wel tweerichtingsverkeer je moet het zelf ook aangeven maar dan denk ik van ja, waar had je de informatie kunnen halen? Je weet soms niet wat de ander doet en dat is fout.

En zeker in zo'n kleine gemeente zou dat wel wenselijk zijn?

Ja, we zitten vaak een deur afstand van elkaar. En ik denk dat daar nog veel slagen gehaald kunnen worden en dat je dan ook eerder als je ziet van je hoeft dingen niet allemaal alleen te bedenken en te doen. Als je intern al samenwerkingsverbanden hebt kan je ook makkelijker kijken van welke doelgroepen heb ik buiten die ik erbij kan betrekken.

Burgerparticipatie wordt ervaren als een verandering. Daar zijn ook die vragen op geënt. En 30 procent van de medewerkers van de gemeente zegt dat ze dat lastig vinden om te wennen aan die verandering.

Dat is eigenlijk indirect zeggen dat we eraan moeten wennen aan dat de burger meer inspraak moet hebben of meer betrokken moet zijn.

Burgerparticipatie zou geïntegreerd moeten zijn in je werk.

Ik kan me dat wel voorstellen. We hebben ook een aantal jaren geleden een fase gehad hier dat je pas goed functioneert als je ook wil groeien en ook wil veranderen. Want van verandering kijk je anders tegen zaken aan. Niet iedereen heeft die behoefte. Sommige mensen doen gewoon keigoed hun werk als je ze maar gewoon hun werk laat doen. En daar moet je ook geen andere dingen van verwachten of willen. En dan doen ze altijd netjes goed hun werk. En dat is met dit soort dingen ook denk ik. Ik heb hier ook collegae die zoiets hebben van laat me maar gewoon mijn ding doen wat ik al jaren doe en soms moet je daar gewoon omheen werken denk ik, weet ik niet. Maar zodra hier een beleid wordt opgesteld dat het geïntegreerd wordt in je werk ik denk dan wel dat we af en toe aan de hand genomen moeten worden van hoe zie je dat dan. Ik denk gewoon een mededeling van het wordt een onderdeel van je werk. Volgens mij kan je tien ambtenaren hier op een rij zetten en aan alle tien vragen wat denk je dat dat betekent voor jou. Dan krijg je tien verschillende antwoorden. Komt er geen een lijn uit van dan gaan we het zo aanpakken. Ik denk dat er dan toch handvatten gegeven moeten worden.

Nog iets uit de enquête. Het blijkt dat 90 procent van de medewerkers vindt dat burgerparticipatie een positieve verrijking is voor de gemeente Oirschot. Vind jij dat ook?

Ja. Maar dat is dan vanuit mijn werkvlak dat ik denk van vaak de confrontatie dat de burger over het algemeen vaak vindt dat de gemeente maar wat doet. En het bestand niet op orde heeft. En dat is omdat je op belastingen zit. Niemand vindt belastingen leuk. En over het algemeen vindt iedereen het te hoog, of te veel of te duur. En dan merk je dat die afstand met de burger heel groot is. En juist als er dus meer tweerichtingsverkeer zou zijn dan ben je niet zomaar een orgaan die wat doet in het oog van het volk maar dan ben je meer een onderdeel van het wij-zijn. Van we zijn met zijn allen de gemeente en belasting hoort er ook bij. Maar het klopt wel. En dan denk ik van ja, dat is... En waar wij nu enorm mee te kampen hebben is no-cure-no-pay bureaus die eigenlijk naar de burger vertalen van wij maken bezwaar voor u en het kost u niks want dat moet de gemeente betalen. En indirect klopt dat ook maar we kunnen daar heel weinig mee doen en zolang nog steeds de burger eigenlijk als basisgevoel heeft van 'ze zullen er wel weer een zootje van gemaakt hebben', zullen ze veel makkelijker bureautjes inschakelen als dat ze het idee hebben van ja het is wel veel maar ik heb vooraf de kans gekregen om mee na te kijken of te controleren of daarin ook iets mogen aangeven. Het klopt wel. Ja dan zit je meteen op een ander vlak met elkaar. Dus ik zie het belang wel.

Dus stel dat jij binnen jouw werk het zou kunnen toepassen zou het dan voor jou ook positief zijn?

Ja, dan krijg je eerst een zucht en ah wanneer. Maar zodra je daar wat meer helderheid in krijg van hoe je dat erin kan verweven dat lijkt mij juist heel leuk. En noodzakelijk. Want het gaat er niet om of je het leuk vindt, dat is niet het allerbelangrijkste. Het is wel noodzakelijk.

Oké, wat zie jij als nadelen van burgerparticipatie?

Ja een nadeel is denk ik de vertaling. Dat een burger vaak denkt dat als hij mag meepraten wordt er precies gedaan wat hij of zij wil en dat is niet waar natuurlijk. Participatie is natuurlijk wel iets anders als mogen zeggen hoe we het moeten gaan doen. Dus ik denk dat daar een

groot nadeel in zit. En je moet echt van tevoren weten waar je aan begint omdat het op heel veel vlakken door, en als je het voor een groep goed wil doen dat je dan ook kijkt van hoe zit die randgroep eromheen. Dat je niet een beperkte groep neemt om in gesprek mee te gaan. En dat dat uiteindelijk leidt dat je een andere groep misschien benadeelt. Dat je daar wel goed grenzen in moet bewaken.

Om die groepen in kaart te brengen is een mooie methodiek hier, Factor C. Die wordt hier ook toegepast. Misschien heb je er al van gehoord.

Nee, Factor C. Dat zegt mij helemaal niks.

Factor C is een methodiek om burgerparticipatie toe te passen en daardoor wordt het makkelijker om te bekijken van wie neem je mee en wie je op welk niveau laat participeren. Die wordt hier binnen de gemeente wel gebruikt.

Ik doe er ook nog niks mee, maar het is wel dat als het gaat komen dat je er meer mee moet gaan doen dan ook dat soort dingen moet wel bekend gemaakt worden en moet ook getoetst worden of je dat dan gebruikt denk ik. En dat vraag ik me af of dat nu al gedaan wordt. Of is alleen die ene groep er nog mee bezig.

Er zijn volgens mij twee groepen voor opgeleid.

Ja hoe ga je het dan implementeren. Is het dan de bedoeling dat die mensen die opgeleid zijn dat die dus de rest van de organisatie bij de hand nemen of loopt dan alle burgerparticipatie langs die twee groepen af.

In principe zou het zo moeten zijn dat iedereen het in zijn eigen werk integreert. Wat zie jij als voordelen van burgerparticipatie tegenover de nadelen?

Samenwerken met de samenleving. Minder gemopper op het marktplein en dat burgers meer het gevoel hebben dat de gemeente er voor hen is en niet als een orgaan wat ze nodig hebben dat het bestaansrecht er alleen is van daar moeten we zo af en toe geld naar toe brengen en wat gaan halen maar dat de gemeente ook echt een onderdeel is van de samenleving ik denk dat dat belangrijk is. En dat wij hier aan de binnenkant moeten beseffen dat de burger niet alleen maar de vervelende persoon is als hij een bezwaar of een klacht heeft maar dat hij misschien ook wel eens informatie heeft waarbij ook onze bestanden en onze gegevens beter op orde hebben en als ze beter op orde hebt heb je ook een beter vertrekpunt om met elkaar in gesprek te zijn. Dus het is wel een wisselwerking.

We hebben het er net over gehad maar ik ga toch de vraag nog een keer stellen. Heb je genoeg informatie gehad om burgerparticipatie toe te passen in je dagelijks werk.

Nee. Nee.

De informatie die je gekregen hebt was dat allemaal hetzelfde?

Nou ik heb er nog weinig van doorgekregen dat wij het ook in ons werk moeten gaan verweven. Dus dat besef was er bij mij nog niet dat het van iedere ambtenaar zo meteen verwacht gaat worden dat je daar meer stappen in maakt. En misschien is het ook zo dat we het al voldoende doen in het vlak waarin ik zit. Dat zou goed kunnen. Maar er is nog niemand geweest die met ons een gesprek heeft gehad, of dat nou een leidinggevende is of vanuit de Kempen of wat dan ook, nee. Jullie op deze fronten en op deze moeten jullie er nog meer aan gaan doen en hier zijn tools of handleidingen over hoe je daar kan komen, nee.

Voel jij je verantwoordelijk voor de inzet van burgerparticipatie?

Op dit moment een vaag gevoel van verantwoordelijkheid. En dat is meer het gevoel van jongens als we allemaal maar blijven denken dat die verantwoordelijkheid niet hebben dan gaat niemand dat op zich nemen en zal het ook nooit echt goed ingezet worden. Als je altijd maar denkt van oh een ander is daar meer mee bezig maar ik heb er nog niet naar gehandeld. Maar het zit wel in mijn achterhoofd van daar moeten stappen naar gemaakt worden.

Vind je het wel belangrijk?

Ja. Omdat je anders veel te ver van de burger af komt te staan. De tijd is gewoon geweest dat de gemeente iets doet omdat hij iets doet. En dat de uitleg ook kan zijn, wat ik nu nog weleens gebruik: je kunt bezwaar tegen maken want de raad heeft beslist. Die tijd is eigenlijk wel een beetje voorbij en zal je toch wat meer moeten doen en meer uitleg of misschien die stap moeten maken en dan heeft de raad heeft beslist maar volgend jaar neemt de raad die beslissing weer en als u dan op een bepaald moment meestapt en naar de openbare raadsvergadering gaat dan weet u ook waar over gaat en dan kunt u op dat moment aangeven waar u het wel of niet mee eens bent. Voordat het besluit is genomen. Nu krijgen mensen nog vaak frustrerende antwoorden waar ze eigenlijk niks mee kunnen. En ik denk dat die tijd wel voorbij is.

Oké. Ik heb hier vind je dat je burgerparticipatie op de juiste manier inzet tijdens je dagelijks werk maar dat is op jou dan eigenlijk nog niet van toepassing.

Nee.

De laatste vraag is op iedereen van toepassing. Hoe zie jij burgerparticipatie in de meest perfecte vorm?

Ik denk dat nu, nou heb je twee groepen binnen de gemeente die zich bezighouden met burgerparticipatie. Dus nu is het eigenlijk nog een eenrichtingsverkeer. Op het moment dat zij iets opzetten gaan ze een groep zoeken. Is het ook al andersom dan? Is daar al een wisselwerking. Ja behalve natuurlijk als mensen een groep handtekeningen komen aanbieden als ze het er niet mee eens zijn. Ja dat is ook een manier van participatie.

Bedoel je dat de gemeente zich terugtrekt? En dat het initiatief meer vanuit de burger moet komen?

Ja er zou ruimte voor allebei moeten zijn. Nu denk ik dit wordt opgestart. Er wordt gezegd burgerparticipatie is belangrijk, het moet kunnen dus dan wordt er uitgegaan van dat de gemeente het platform opzet. En dan met Factor C gaat kijken wie daar aan deel mag nemen. Maar volgens mij andersom ja behalve in hele negatieve gevallen krijg je een wisselwerking en dan denk ik het zal niet zo zijn dat er al ruimte is vanuit de andere kant.

Nee, een voorbeeld daarvan is hier de hockey en de voetbal. Die willen volgens mij samengaan. Dat is vanuit het initiatief van die twee. En die hebben de gemeente daar wel bij nodig maar dat initiatief komt vanuit henzelf. Dat is een voorbeeld daarvan. Het is wel zo dat ik heb gehoord dat de gemeente daar nog niet op ingesteld is. Er worden voor vier jaar plannen gemaakt en wordt er begroot en dan blijft er heel weinig ruimte over om tussentijds te wijzigen en dus blijft er weinig ruimte over voor die burger die zelf met iets wil komen. Daar is de gemeente denk ik nog niet op ingesteld.

Ja en dat heb je denk ik met veel dingen. Je gaat nog vanuit een orgaan dat misschien al honderden jaren op een bepaalde methode heeft gefunctioneerd en daar hangen ook wetten en regels aan vast maar daar loop je wel tegenaan. Maar dan zou daar meer duidelijkheid over gegeven moeten worden. En dat wil niet zeggen een initiatief meteen kapot is gelopen ook al is het niet het gewenste uitkomst natuurlijk. Ik vraag me altijd wel af met zulk soort dingen nou noem je een voorbeeld dat er vanuit er van die twee verenigingen is gekomen en er is vanuit hier waarschijnlijk aangegeven van dat gaat niet. Maar op een bepaald moment zijn die vier jaar voorbij. Ik denk dat vanuit het verleden in een organisatie als deze niemand dan bijvoorbeeld een half jaar voor het einde van die vier jaar zegt van hé twee jaar geleden hebben we elkaar gesproken en op dat moment kon er niks veranderd worden nu staan we aan de vooravond van de nieuwe contracten. Over een half jaar gaat alles weer lopen. Hoe is de stand van zaken nu? Moet dat opnieuw opgepakt worden? Hebben jullie die gesprekken nog gehad? En ik denk dat dat niet gebeurt. Pas op het moment dat zij zelf weer roepen en dat is wel jammer. Het moet op alle gebieden een wisselwerking zijn. Of dat nou een bewaking is in een systeem of bij een persoon dat weet ik niet hoe ze dat moeten inrichten maar ik denk dat dat wel vaak gebeurt. Ik handel het tot hier af, er komt een punt onder het gaat in de klapper en in de kast en het komt in de archief en klaar. Dus zo denk ik erover.

Interview – medewerker team Omgeving

Die enquête, die heb jij ingevuld hè?

Ja, die heb ik ingevuld inderdaad.

Oké mooi, wat vond je ervan?

Ja, bij enquêtes is het altijd... sommige dingen zijn niet zwart en sommige dingen zijn niet wit hè. Dan ligt het vaak ergens in het midden en je moet kiezen. Dan denk ik van, ja, dan als je meerdere werkzaamheden hebt dan soms gebruik je wel de burgers en soms juist niet. En als je dan zo'n vragenlijst moet invullen dan kijk je toch een beetje naar het algemene en dat maakt het wel lastig. Kijk bijvoorbeeld bij een project dan betrekken we juist heel veel de mensen erbij maar bij het onderhoud bijvoorbeeld van wegen dan maar heel beperkt en dan is het meer informeren. Zo van: let op, dan en dan gaan we aan de slag. En op dat vlak kun je ze er niet meer bij betrekken en we kunnen het ze ook niet zelf laten doen. Dus ja, waar kies je dan voor. Ga je dan uit van dat project dat je doet en zeg je van wat we doen is heel goed. Of zeg je van nou ja, binnen andere werkzaamheden doen we niks of heel weinig en is het heel slecht. Dus ja, dat is een beetje bij zo'n enquête dan zou je hem eigenlijk meerdere keren in kunnen vullen met telkens een andere pet op van de rol die je hebt.

Met een andere insteek bedoel je?

Ja.

Oké.

Dat is natuurlijk bij een enquête. Je mist het verhaal wat erachter zit.

Ik snap wat je bedoelt. Dat is zeker waar. Ik heb natuurlijk geen achtergrondinformatie of iets. Dus dat maakt het lastig. Ik snap wat je bedoelt, ik heb dat meer terug gekregen. Maar gelukkig had ik mezelf ingedekt met de vraagstelling: wat is het meest op jou van toepassing.

Ja, precies.

De gegevens worden niet zo zwart wit geïnterpreteerd. Er was een stelling in de enquête 'ik weet wat het begrip inhoudt binnen de gemeente Oirschot.' Wat heb je daarop ingevuld?

Durf ik niet meer zeker te zeggen. Ik denk dat ik redelijk weet wat eronder, ik denk dat ik redelijk weet wat eronder wordt verstaan. Dus dat je de burgers zoveel mogelijk bij het proces betreft en dat je ze er zo compleet mogelijk over informeert. Dus denk niet voor ze maar laat ze zelf denken. Maar om nou te zeggen van ik weet welke definitie we hier in huis hebben voor het begrip burgerparticipatie. Ik denk dat je ook niet één begrip kunt hebben want ieder proces is ander het hangt toch puur af van wat je doet en kijkt van hoe kunnen we daar de burgers bij inschakelen. Als je het hebt over het ontwerp van de nieuwe markt. Dat heeft hele andere gevolgen dan er moet een verordening voor de hondenbelasting opgesteld worden. Dat zijn hele andere dingen. Ik denk dat je gewoon per geval moet kijken van hoe kunnen we de burgers en de maatschappij er zoveel mogelijk bij betrekken en dat doen wij bijvoorbeeld met Factor C. Daar zul je vast wel kennen van Ella-Marie. Dat je gewoon gaat kijken van wat speelt er en waar moet ik rekening mee houden. Gewoon logisch nadenken. En ook een andere vraag van heb ik alles in kaart, heb ik iedereen. Je doet het toch een stukje op gevoel. Ik denk niet dat je er een meetlat naast kunt leggen van dit moet je doen. Het verschilt gewoon per keer.

Nou er is dus een definitie vastgelegd binnen de gemeente. En dat is deze. Ik heb hem aan iedereen voorgelegd. Zou je hem eens willen lezen?

(Leest definitie)

Dat is een definitie. Je kunt er alle kanten mee op.

Wat vind je van die definitie?

Ja, je kunt er alle kanten mee op. Je kunt altijd uitleggen of het wel of niet goed is. Het zegt in principe nog niks.

Weinig concreet?

Ja, inderdaad. Zo van ja, iedereen hè. Gemeente, betrokken burgers en externen, open houding. Nou ja dan denk ik dat is niet alleen bij burgerparticipatie want je moet altijd een open houding hebben. Dus dat kan je er al tussenuit strepen. Vooraf besproken aanpak. Soms dan denk je dat je de juiste aanpak hebt maar moet je die per se met de omwonenden bespreken? Ik denk dat je die aanpak zelf wel vast mag stellen. Want ik denk als je alles mensen voor gaat leggen dan kom je er nooit. Want iedereen wil een andere aanpak. En dan heb je het nog niet eens over de inhoud maar dan heb je het over de aanpak. Dus ik denk dat je die aanpak zelf wel, en dat hoeft je dan niet alleen want dat kun je intern ook wel breder trekken, maar ik denk dat je die aanpak zelf moet vaststellen en je moet dan kijken of die aanpak een goede aanpak is en eventueel gewoon bijsturen. Maar dat zou ik dan weer niet open laten en met de mensen voor gaan bespreken. Dat kan dan wel wat strakker. Want soms moeten dingen gewoon wat sneller. Kijk, als je zeeën van tijd hebt, dan maakt het niet uit want dan komen we er wel een keer met z'n allen. En het gericht op elkaars deskundigheid en het verhogen van het draagvlak. Ja, dat is een hele lastige want draagvlak, wat ik al regelmatig heb gezien dan zeggen mensen van ja ik spreek namens alle bewoners uit mijn straat en dan blijkt dat gewoon niet zo te zijn. Dus dan denk ik van daar mag je niet zomaar vanuit gaan. Ik denk dat je dan gewoon iedereen moet betrekken. En dan zie je wel of het een goede keuze is of niet. En daaruit blijkt dan wel het draagvlak. Ik denk hoe beter jij je huiswerk hebt gedaan, hoe makkelijker jij draagvlak kunt creëren. Dus dan hoeft je dat niet te verhogen dat moet gewoon een automatisme zijn. Een stukje standaard van je voorbereiding.

Dus in de voorbereiding moet dat al gewaarborgd zijn?

Ja, want hoe beter jij je huiswerk hebt gedaan hoe beter de plannen die er liggen, de voornemens en dan vergroot je automatisch het draagvlak. En soms heb je gewoon geen draagvlak maar dan kan iets wel moeten. En dan lukt het niet om het draagvlak te vergroten. Maar dan kan je alleen uitleggen waarom iets is gedaan. Dus dan vervalt dat sowieso.

Ik snap wat je bedoelt. Burgerparticipatie binnen de gemeente Oirschot kent een aantal doelstellingen. Ben jij daarvan op de hoogte? Weet jij wat die doelstellingen zijn?

Nee.

Helemaal niet?

Nee. Ik zou ze zo niet kunnen benoemen.

Zou je er zelf kunnen bedenken?

Wat een doelstelling zou kunnen zijn is dat uiteindelijk. En dat is dan wel. Je wil dat mensen begrip voor keuzes hebben. Dat ze weten waarom je iets doet. En dat je er gedragen plan krijgt. En dat kan op meerdere manieren. Dus ja, de doelen. Je ziet nu, want dit is iets wat overal speelt en je ziet nu juist ook dat er voor sommige dingen vooral bij grotere gemeentes want die zijn er al wat verder in dat er juist helemaal geen burgerparticipatie wordt gedaan omdat het alleen verstorend werkt. Dus dit doen we juist zonder en daar gaan we gewoon mee door want anders komen we er nooit. En daar wordt echt bewust voor gekozen om het niet te doen. Dus dat is dan weer een tegenbeweging en ik heb ook wel een beetje, niet alleen hier in huis, burgerparticipatie is een oplossing voor heel veel problemen. En dat zie ik zelf helemaal niet zo. Want bijvoorbeeld we doen iets met burgerparticipatie en dan krijgen we de begroting sluitend. Nee, je verlegt alleen de dingen en je betreft mensen ermee. Maar dat verschilt per straat, of wijk of dorp of de mensen überhaupt willen participeren. Want er wordt altijd vanuit gegaan dat er burgerparticipatie is. Maar zit die burger daar wel op te wachten. Ik vraag het me af of dat daadwerkelijk zo is.

Oké. Zie jij wel een belang van burgerparticipatie?

Er is altijd een belang. Uiteindelijk is de politiek die participeert voor de burger. Daar begint het al. Want de burgers kiezen iemand om te denken en keuzes te maken voor hen. Daar begint het andersom. Dus daar participeert een raadslid of wethouder. Moet participeren voor die burgers. Dus hoe beter die weet wat zijn achterban wil, hoe beter dat hij keuzes kan maken. En als ik kijk naar bijvoorbeeld we gaan een weg daar gaan we aan de slag. Die gaan we opnieuw opbouwen, dus nieuwe riolering et cetera. En die mensen heb je nodig want die komen in overlast en je hebt dan de kans om het samen met die mensen mooier te maken. Dus wat is er dan mooier om die mensen een keuze voor te leggen om daarna ook weer klachten te voorkomen. Zo van het is toch niet zoals we het willen of er komen tien bomen aan iedere kant en die mensen willen geen bomen. Ja, dus je hebt die mensen wel nodig. Maar je moet vooraf wel aangeven wat kan. En dan kom je samen een heel eind en dan kun je daarna samen zeggen van dat hebben we met elkaar goed gedaan. Ook al is dan de rol van die burgers heel beperkt maar ze hebben dan wel het idee dat het van hen is. Dan krijg je wel wat draagvlak. Je krijgt het alleen altijd wel beperkt. Vaak bij groen wordt gedacht van dat kunnen de burgers wel doen. Of straatvuil oprapen of dingen schoonmaken. Als mensen ergens een belang bij hebben dan komen ze wel. Dan gaan ze het wel doen. Als er bijvoorbeeld bij jou thuis voor jouw huis een stuk gras ligt en de gemeente maait het niet, en jij denkt dat is vervelend dat ga ik zelf wel maaien. Ja, jij kijkt op het grasveld en je denkt het ziet er niet uit en je wil dat het er wel uit ziet dus dan ga je dat doen. Maar doe je dat ook drie straten verderop? Nee, je doet dat alleen bij je eigen voor de deur. Er zijn maar heel weinig mensen die overkoepelend iets willen doen. We hebben hier bijvoorbeeld voorbeelden gehad van een vlindertuin. Mensen die, ik weet het niet precies, maar Wilco is er altijd druk mee bezig geweest. En die moest er enorm aan trekken. Terwijl, die mensen hebben een passie en dat is vlinders en die wilden het bijhouden. En die kregen het niet voor elkaar om mensen te vinden om het bij te houden. Dus dan zie je mensen die een passie hebben, die ergens voor gaan. Dat lukt al niet. Hoe kunnen wij het dan voor elkaar krijgen dat we zomaar taken bij de burgers weleggen. Ik denk dat dat heel lastig is. Je kunt mensen niet verplicht laten participeren. Ik denk dat ze dat alleen doen als ze er zelf belang bij hebben. En dan heb je dat in een dorp nog wel makkelijker. Dat voor elkaar krijgen. En met name bij de ouderen want die hebben tijd. Als ik naar mezelf kijk. Ik ga echt niet participeren ik heb wel iets beters te doen. Iets leukers te doen. Ik betaal WOZ, ik betaal de gemeente en die lossen het wel op. En zo denkt iedereen bij mij in het appartementencomplex erover. Dus wij gaan de straat niet schoonmaken. En als er toevallig wat ouderen wonen, die hadden vroeger tijd over. Nu zie je ouderen krijgen het ook steeds drukker want ze hebben een elektrische fiets, ze gaan een dag fietsen, op de kleinkinderen passen. Ouderen krijgen het ook steeds drukker. Dus ik vraag me af of daar nog wel zo'n fundament onder ligt dat we zomaar dingen bij die burgers kunnen weleggen. Los van het feit dat als je daar iets welegt, daar ook verantwoordelijkheden aan zitten. Dat je die mensen wel een grasmaaier moet geven als ze het gras willen maaien, of een hark als ze het blad op moeten harken. Je zult dat altijd moeten stimuleren en daar geld en energie in stoppen. Het is alleen, in plaats van dat wij zeggen tegen de WSD: jullie ruimen het blad op en dat kost ons 10.000 euro voor deze straat, laten we het de bewoners doen. Want daarvoor hebben wij zelf intern. We moeten die mensen gaan helpen, er moet een mannetje van de buitendienst die moet het vuil op gaan halen, we hebben zoveel bladblazers nodig en zoveel harken en dan komen we ook aan 10.000 euro. Dus dan zet je het wel anders weg, alleen kost het nog steeds 10.000 euro. Dus je bespaart er niks mee. En het is de vraag of je dat op lange termijn, als je er heel veel energie in moet blijven stoppen of je dat volhoudt om die mensen dat zelf laten doen. Je ziet bijvoorbeeld anderhalf jaar terug hebben we daarover een bijeenkomst gehad. Gemeente Vlissingen die loopt daar vrij ver al jaren in voorop. Maar die hebben diverse mensen die zijn alleen maar bezig om dit soort initiatieven om die te blijven pushen. Want die merken dat zonder die stok achter de deur van de gemeente gewoon niet blijft werken. Dus die moeten daar heel de tijd aan blijven sleuren. Is het dat je waard hè. Kan een keuze zijn. Van hebben we liever dat onze mensen het doen dan de WSD. Maar ja, je blijft er werk mee hebben.

Maar draait het erom dat je geen werk meer hebt? Als ik het heel zwart wit bekijk.

Dat is een politieke keuze.

Omdat?

Hoe wil jij dingen wegzetten? Wij kunnen niet zeggen, ja we kunnen wel zeggen dat we het blad niet opruimen. Maar dan hebben we straks een probleem met onze riolering. Want dan zit er weer vuil in de riolering en heb je daar weer kosten aan. Dus we moeten zorgen dat we dat blad opruimen. Dus dan hebben we twee keuzes: we laten het gewoon door een aannemer doen, de WSD. Dan kunnen we die mensen met een beperking aan het werk houden. Nou, lijkt me ook prima. Of we gaan tegen die mensen zeggen: jullie moeten het zelf gaan doen. Hier heb je een hark van ons, hier heb je een vuilniszak en we komen het dan en dan ophalen. Dan komt er een mannetje van de buitendienst meehelpen eventueel. Maar het moet nog steeds blijven gebeuren. Het is niet zo dat je iets luxe doet en dan niet meer en dat de mensen het daarna zelf kunnen doen. Ja dat is dan een extra voor de mensen. Kijk als je bijvoorbeeld zegt van dit is jullie plein. Wij zaaien het in met gras. Maar als jullie iets meer willen dan zullen jullie het zelf moeten doen. Dat kan, dan zeggen ze van dan gaan we hier twee boompjes zetten en dan zetten we hier wat viooltjes en wat andere bloempjes in. Maar dan zullen de mensen het zelf bij moeten houden. Maar dan nog, als gemeente blijven wij verantwoordelijk want het is openbare ruimte, openbaar gebied. Dus als er een boom die er staat omvalt en jouw zoontje fietst daar onder die boom en die ligt onder die boom, dan hebben wij als gemeente een probleem. Niet die mensen die zelf dat tuintje bijhouden. Dus je moet ervoor zorgen dat als ze onderhoud uitvoeren aan die boom, moeten wij controleren of ze het goed doen. Wij moeten kijken van is het allemaal wel veilig, is dat onderhoud wel goed gedaan. Dus je blijft er werk mee hebben. Pas als je kunt zeggen van we zetten hier een hek. We verkopen het of we dragen het voor niets over, aan die mensen. Dan ben je er helemaal vanaf en dan heb je er geen werk aan. Maar ja, dan stoot je dus een stukje openbare ruimte af.

Ja, en dan is het toch geen participatie meer?

Nee, dan is het geen participatie meer. Want dan is het gewoon van die mensen zelf en dan is het gewoon hun eigen tuintje. En of het dan van één iemand is of van honderd maar dan is het van die mensen. En dan is het weer stichting eigen belang want dan doen ze het voor henzelf en niet voor de gemeente of de gemeenschap.

Ja, ik begrijp wat je bedoelt. Even door. Gemeente Oirschot noemt burgerparticipatie Samenwerken met de Samenleving. Dat is de term die ze daaraan hangen. Wat vind jij van die term?

Ja, je kunt er alle kanten mee op hè. Beetje nietszeggend. Samenwerken, ja. Samenwerken is het de gemeente werkt en de samenleving denkt, of gaan we er samen aan werken. Daar zit al een nuanceverschil natuurlijk. Laat je de mensen meedenken en zorgen wij dat het uitgevoerd wordt, of denken we er samen over na en gaat de samenleving het uitvoeren? Ja dat verschilt natuurlijk weer per heb je het over iets abstracts als zorg, mantelzorg. Ja of heb je het over iets heel concreets zoals het schoffelen van het plantsoentje of het maaien van het grasveld. Dus daar zitten zoveel verschillende lagen in en in principe is het politiek werk je al samen. Dus je hebt verschillende partijen en die werken samen. Aan een samenleving. Want dat is het natuurlijk wel. Dus ja, je kunt er alle kanten mee op.

Maar zie jij het ook als Samenwerken met de Samenleving?

Ja om het nou samenwerken te noemen. Je moet ze erbij betrekken. En je moet ze op de juiste momenten erbij betrekken, informeren, om advies vragen. Ja, is dat samenwerken? Ja, voor ons is het werk voor hun is het vanuit hun belang meedenken. Ja dan werk je samen ergens aan. Je zorgt er samen voor dat er iets ontstaat.

Nou is er een kerngroep opgericht Samenwerken met de Samenleving. Ken jij die kerngroep?

Ik weet dat die er is.

Je weet dat die er is? Weet je ook wat ze doen?

Nee.

Heb je een mening over die kerngroep?

Nou ik heb er alleen van gehoord dat sinds Deon weg is, dat er niks meer aan gebeurt. Want hij was de kartrekker ervan. En ik heb ook wel mijn vraagtekens bij de invulling ervan. Maar dat is meer een organisatievraagstuk. Welke mensen zet je op welke plekken neer? En ik denk dat wij als wij ergens iemand voor inhuren die heeft gewoon een bepaald doel. En met dit soort dingen dat kost vaak wat meer tijd en daar moet je geen dure kracht neerzetten. Die is daar iets te duur voor. Maar dat je over dit soort dingen nadenkt, dat is prima daar is niks mis mee. Maar probeer het wel concreet te houden. We moeten voorkomen dat we dit soort dingen (wijst naar de definitie). Hier raak je de burger ook mee krijgt. Als ik dit thuis aan mijn ouders laat lezen dan zeggen die ook van ja dat is allemaal leuk en aardig maar wat levert het voor mij op? Wat heb ik eraan? Die willen gewoon concreet van goh meneer mevrouw wij gaan hier bij u het park opknappen. Hebben jullie ideeën? Kunnen jullie zelf nog iets? Kunnen jullie meehelpen? Daar hebben ze iets aan. Dit soort dingen... het moet wel concreter worden voor die mensen.

Ja, maar je weet dus niet wat die kerngroep doet?

Nee, inderdaad.

Oké, duidelijk dat is voor nu genoeg dan. Dan gaan we het even hebben over hoe jij staat tegenover burgerparticipatie. Wat vind jij van het algemeen van de inzet van burgerparticipatie?

Ik vind wel, ik werk hier nu vijf jaar, en er wordt net gedaan of het iets nieuws is en dat wij moeten leren wat burgerparticipatie is en dan denk ik van nou, zo heel somber is het nou ook weer niet gesteld. Ik weet niet anders, vijf jaar geleden heb ik een aantal straten opnieuw ingericht en dan ga je gewoon met die mensen om de tafel zitten van hier zijn wat schetsen en dan vraag je gewoon aan die mensen van wat vinden jullie ervan. Willen jullie optie A, B, of C? Waarom dan? En als er ideeën komen van kunnen daar geen andere boompjes in dan ga je kijken of dat mogelijk is. En zo probeer je samen met die mensen probeer je iets te maken. Ik vind dat alleen maar leuk want je kunt zeggen dat je dat samen hebt gedaan. En als je daardoor zo'n straat ziet dan denk je van dat hebben we mooi voor elkaar gekregen. En dat dat dan met die mensen is, die zijn er alleen maar meer tevreden door en dat is alleen maar goed. En ik denk ook als ik nu kijk bij twee projecten waar we gaan kijken in het buitengebied van we weten het wegonderhoud kost heel veel geld en we hebben eigenlijk niet zoveel geld, dus we kunnen niet alle wegen op hetzelfde niveau houden we moeten keuzes gaan maken en door juist die mensen erbij te betrekken en hun na te laten denken van moet deze weg nog wel blijven kunnen we die niet opheffen? Of moet die brug daar nog blijven liggen? Het vergt wel heel veel energie om die mensen daarin mee te nemen en te krijgen van die willen nog steeds gewoon wat was dat moet blijven. En wij proberen ze juist te laten denken van we gaan opnieuw beginnen. We pakken een gum, we gummen op de wegenkaart alle wegen uit en wat moet waar liggen? Alleen de mensen zijn nog niet zo ver. Die zijn heel verwend geweest. Want de gemeente die regelde wel dat het goed kwam. Je hoefde maar te bellen naar de gemeente en het werd opgelost. En nu proberen we dat, en dan zie je we hebben het eerste overleg en dan leg je de bal bij de mensen neer. We willen jullie ondersteunen maar de bal ligt bij jullie. En dan blijft het stil. Dus je moet zelf weer het initiatief nemen om die mensen uit te nodigen, bij elkaar te zetten. En zo moet je iedere keer wel blijven pushen.

Zou je willen dat het van twee kanten zou komen?

Ja dat maakt het een stuk makkelijker. Want nu is het echt eraan trekken en sleuren om die mensen mee te krijgen. Behalve als je er zelf belang bij hebt dan maak je je wel hard voor je zaak. Bijvoorbeeld actiegroepen van 'Geen stal langs mijn deur' die denken van ja dan komen ze wel. Maar die gaan niet zo snel komen van de weg die voor mijn deur ligt kan wel wat minder want dan kan ik zelf niet meer bij mijn huis komen. Dus je moet ze er echt in meesleuren om dat voor elkaar te krijgen. En ik persoonlijk denk dat er ook wel iets te makkelijk over wordt gedacht van we schakelen even burgerparticipatie in en het komt wel goed. Ja dat kost juist heel veel tijd. Je hebt daarvoor wel wat extra ruimte nodig in je planning. Want voordat jij kan gaan zeggen van dit is het definitieve ontwerp heb je die mensen nodig. Dat kost gewoon een paar maanden extra als het geen half jaar is. Want je moet iedereen om de tafel krijgen je moet zelf kunnen 's avonds. En dat vergt wat meer afstemming.

Hoe zet jij burgerparticipatie in tijdens je dagelijks werk?

Ja dat verschilt. Bij de grotere projecten kun je wat meer aan de voorkant al met de mensen we hebben nu de kans en wat geld en we kunnen nu wat dingen in gaan richten. Moeten er bijvoorbeeld meer of minder bomen? Moeten er meer of minder parkeervakken? Dat zijn dan een beetje de variabelen waar je mee kunt spelen. En dan kun je mensen erbij betrekken. Maar als je het hebt over wegonderhoud dan ga je gewoon wat plekjes laten herstraten en dan heb je geen geld om andere dingen te doen. Want heel vaak is het zo dat merk ik ook als buurtbeheeroverleg is geweest, daar komen vaak heel veel wensen uit. En wij hebben geen geld voor wensen. Wij hebben onderhoudsgeld en dat is niet genoeg om al het onderhoud van te doen. Dus we hebben onderhoudsachterstand en dan heb je geen geld voor aanpassingen. Dus ook al willen mensen wat boompjes erbij of een andere aanpassing dat is leuk, maar daar hebben we geen geld voor. Dat zal vanuit buurtbeheerbudget naar ruimte moeten worden gezocht. Dus zo is het iedere keer afwegen van wat kan wel wat kan niet. Wanneer schaal ik wat op, ga ik wat meer mensen betrekken of is het puur informeren van we gaan hier bij u in de straat aan de slag en we doen een nieuwsbrief in de bus. Ja dat varieert gewoon heel erg.

En vind jij dat je burgerparticipatie op de juiste manier inzet?

Ja. Je laat de mensen meedenken en meebeslissen waar mogelijk. Ja dat zie ik als iets positiefs en ik denk dat dat wel goed is.

Burgerparticipatie wordt gezien als verandering. Dat wordt zo ervaren. In die enquête kwam ook naar voren of je het lastig vindt om te wennen aan die verandering of juist niet. Hoe is dat voor jou?

Ja ze zeggen weleens verandering is de enige constante en dat klopt ook wel want er veranderen altijd dingen. Sowieso de ontwikkelingen tegenwoordig die volgen elkaar veel sneller op dan dertig veertig jaar geleden. Dus de oudere collega's die, vroeger gingen de ontwikkelingen niet zo snel. Als je nu kijkt Google. Tot tien jaar terug had men geen Google. Nu kan men zelf dingen opzoeken en zeggen van ik heb dat en dat gevonden en zeggen van leg het eens uit. En door dat soort ontwikkelingen worden mensen steeds mondiger en zul je ze erbij moeten betrekken en zul je ze ruimte moeten geven voor wat gaan we hier toepassen waar is dat voor. Wat voor kastje komt daar te staan in mijn straat? Ja dat is dan bijvoorbeeld voor tv want dat is van Ziggo en dat geeft het signaal af. Dus je moet steeds meer uitleg geven en je communicatie wordt dus steeds belangrijker. Terwijl dat voorheen was het gewoon dit is het, punt. En dan namen mensen er nog genoeg mee en een aantal niet maar nu nemen steeds minder mensen daar genoeg mee. En een mailtje, een sms'je, Whatsappje. Mensen hebben tegenwoordig legio mogelijkheden om een reactie naar de gemeente te sturen. Vroeger moesten ze een brief sturen. Wat is het verschil tussen een brief sturen met de hand of even snel een mailtje sturen. Dus de drempel om te reageren ligt veel lager. Dus daar zul je veel meer rekening mee moeten houden. Dus vooraf moet je daar al veel beter over nadenken en kost dat ook veel meer tijd. Want je bent veel langer bezig met mensen te informeren en te woord te staan en men ziet niet hoeveel tijd dat kost. En die tijd heb je niet altijd. En dan sla je weleens dingen over.

Ja en dat gaat dan meer over tijd maar vond jij het moeilijk om eraan te wennen om het automatisch toe te passen?

Nee, zeker niet helemaal niet. Ik vind het juist wel leuk dat je de juiste mensen erbij kunt betrekken en samen met bewoners of met winkeliers of maakt even niet uit dat je iets kunt maken.

Zie jij het dan ook als een positieve verrijking voor de organisatie?

Ik vind het geen verrijking, ik vind het gewoon iets dat standaard is.

Het is realiteit?

Ja je ontkomt er niet aan. Ja een verrijking... op het ene moment maakt het het leuker en het andere moment maakt het het minder leuk. Is heel simpel. Als jij mensen gaat vertellen van er komt een asielzoekerscentrum dan is het merendeel tegen. Maar als je zegt er komt een zwembad dan heb je al meer voorstanders. Dus iets leuks, dan heb je gewoon voorstanders.

Maar bij allebei moet je die burgers erbij betrekken. En de ene keer is het leuk en de andere kant is het niet leuk maar je ontkomt er niet aan. Want je hebt alleen maar last van als je het niet doet.

Kan je nadelen noemen van burgerparticipatie, behalve dat het heel veel tijd kost?

Ja, tijd en iedereen heeft andere wensen. Heel simpel, niemand wil de auto van de burens voor de deur hebben staan. Maar ze willen zelf wel voor de deur kunnen parkeren. Dus daar ga je al. Hoe kun je dat in goede banen leiden. Je moet met heel veel wensen af gaan wegen en je moet een grondig en gedegen besluit nemen. Je moet alles goed onderbouwen en dat kost soms wat meer tijd. Je doet niet even snel, je kunt vaak wat minder snel doorpakken. Het wordt allemaal wat groter. En is dat een nadeel? Je kunt het als nadeel zien maar ook daar ontkom je niet aan. Want als je het niet doet dan heb je jezelf dubbel zo hard want op een later moment komt het weer terug. En soms moet er geacteerd worden maar dat is een beetje het speelveld waar je op moet acteren.

En voordelen?

De voordelen is gewoon dat je draagvlak hebt, ja draagvlak, dat er iets komt waar meer mensen zich in kunnen vinden. Het voordeel dat je voorkomt dat je erna heel veel nazorg moet verlenen. We moeten toch de mensen weer gaan informeren. Dan kost het in plaats van één keer een brief van we gaan dat en dat doen, nee sorry. Dan kan het ook weer politieke gevolgen hebben. Het voorkomt een hoop gedoe.

In de enquête had ik een paar vragen gesteld over de informatievoorziening ten opzichte van burgerparticipatie. Heb jij het gevoel dat je genoeg informatie hebt gehad om het in te zetten?

Nou je kunt het denk ik wel wat breder pakken. De communicatie laat nog wel eens te wensen over. En dat is intern alleen al maar ook naar buiten toe. Als ik niet weet, want eigenlijk wat je wil is de burger op het juiste moment informeren. Maar als ik niet weet dat jij met een project bezig bent en dat iemand anders met een project bezig is en alle drie is het in dezelfde straat. Als wij niet van elkaar weten dat we ergens mee bezig zijn in dezelfde straat dat komt op die burger heel raar over. Dus je zult aan de voorkant intern al heel goed moeten communiceren van ik ben daar en daar mee bezig denk eens mee. En dan zeg ik van ik we kunnen het beter combineren. Dus hoe beter er intern weet waar je mee bezig bent en hoe je dat aan moet pakken. Hoe beter je kan communiceren naar die burger toe. Dus dan zeg je van we gaan bij u in de straat aan de slag en we gaan dat en dat en dat doen en dat heeft voor u die en die en die gevolgen. In plaats van dat ze eerst een brief van jou krijgen, daarna van mij en dan nog van een andere collega.

En is dat in jouw ogen op dit moment te weinig het geval?

Ja. Er zou beter, men zou elkaar beter moeten kunnen vinden. En dan is weer de vraag van waar ligt dat aan. Een stukje werkdruk, een stukje manier van werken dat mensen zeggen van zo heb ik het altijd gedaan. Dus dat vergt nog wel wat. Maar er is niemand die dat oppakt en die zegt betrek die mensen er eens bij. Maar uiteindelijk als je het dan hebt over burgerparticipatie of burgercommunicatie. Dan kan daar nog wel wat gewonnen worden.

Maar je hebt vanuit de organisatie wel voldoende informatie om het toe te passen? Het is niet dat je niet weet wat je ermee moet?

Nee, je vult het gewoon zelf in. Er is niemand die tegen mij zegt van je moet het zus of zo doen of je moet hier wel of hier geen burgerparticipatie doen. Dat vul ik gewoon zelf in. En dan is weer de vraag van de een verstaat er iets anders onder dan de ander dus dat, je zoekt er zelf meer een beetje naar. Om nou te zeggen van ik weet vanuit de organisatie wat er van mij wordt verlangd, dat niet. Dat is niet zo. En ook als je vraagt wat doet die kerngroep. Ik weet het niet dus ja. Wordt daarover goed geïnformeerd? Nee.

En de informatie die je hebt gekregen was die wel allemaal hetzelfde?

Nee dat verschilt ook nog weleens. En de een pakt het zo op en de ander pakt het zo op. Dat is een stukje gevoel dat mensen ergens bij hebben dat het niet vast ligt en tuurlijk je hoeft ook alles niet tot in den treuren uit te schrijven maar wel misschien wat concreter dan dit (wijst definitie aan). Aan de voorkant hè. We moeten de mensen dit of zus of zo.

Wat handvatten?

Ja, inderdaad. Dit soort dingen. Ja als ik zeg er was draagvlak dat is mijn mening dus ik heb toch draagvlak. Dan kun je niet zeggen je hebt het niet goed gedaan. Doel was om draagvlak te verhogen. Draagvlak heb ik verhoogd want ik heb iedereen 1.000 euro gegeven. Toen vonden ze het allemaal goed. Ja heb ik dan aan burgerparticipatie gedaan? Nee. Maar ik heb ze wel allemaal tevreden. Dat is ook niet wat je wil.

Voel jij je verantwoordelijk voor het inzetten van burgerparticipatie?

Nee, ik voel me verantwoordelijk om mijn taak goed te doen. En daar is burgerparticipatie maar een onderdeel van. Ik zie het niet als iets apart. Dus ja, het hoort er gewoon bij. In die zin voel ik me niet verantwoordelijk voor burgerparticipatie maar meer voor mijn eigen taken.

En hoe belangrijk vind jij burgerparticipatie zelf?

Vanuit mijn werk gezien vind ik het belangrijk, vanuit privé vind ik het wat minder belangrijk. Maar dat is ook wat meer over hoe ik zelf in het leven sta en hoe ik naar mijn gemeente kijk. Dan denk ik ja prima. Maar vanuit mijn werk denk ik dat het belangrijk is om toe te passen want er liggen kansen. Het hoort er gewoon bij. Maar of het altijd nodig is, nee. Soms mag je ook weleens doorpakken en zeggen van zo gaan we het doen en dat is ook prima.

Ik heb nog een laatste vraag. Deze wordt als moeilijk ervaren. Hoe zie jij burgerparticipatie in de meest perfecte vorm?

In de meest perfecte vorm. Is dat mensen zelf vooraf met een goed plan komen. Daar zelf draagvlak voor hebben gecreëerd. Het zelf uitgewerkt hebben en alleen nog maar aan de gemeente geld vragen en dan mogen we het ze laten doen. Dan heeft de burger iets gedaan. Dan hoeven wij niks meer te doen.

Dan heb je het meer over een terugtrekkende overheid waarbij de burger het initiatief neemt?

Ja en dan heb je geen burgerparticipatie maar overheidsparticipatie. En dan hoeven wij alleen maar de dingen aan te leveren die zij willen en dan regelen ze het zelf.

Dus de gemeente als facilitator?

Ja.

Oké duidelijk, dat was het dan. Dankjewel.

Interview - bestuur

Het interview wordt eigenlijk gedaan aan de hand van de vragen uit de vragenlijst die ik heb rondgestuurd.

Ja, die heb ik ook beantwoord die vragenlijst.

Oké, dat is mooi. Uiteindelijk is die ook wel goed ingevuld, dus ik mag niet klagen. En de eerste vraag die ik je daarom wil stellen is: wat vond je van de enquête?

Wat vond ik van de enquête, jeetje. Het kostte me niet veel tijd om hem in te vullen dus op zich zat hij goed in elkaar. Ik vond wel dat je een beetje naar de bekende weg vroeg. Er zat weinig prikkelends in wat stimuleerde om eens een op een andere manier over burgerparticipatie na te denken. En dat heeft er mee te maken dat het zo'n breed thema is en dat we eigenlijk er al tien jaar er in dit gemeentehuis over praten en de vragenlijst gaf niet echt impulsen om er op een andere manier naar te kijken terwijl ik die urgentie wel voel.

Ja, en hoe bedoel je dan die urgentie?

Nou het bestuur stelt er veel eisen aan maar je merkt ook vooral dat de druk uit de samenleving gewoon toeneemt en mensen zijn niet meer tevreden hoe wij ze aan besluitvorming deel laten nemen. Dat is een heel groot spanningsveld. Aan de ene kant omdat er zit hier aan deze tafels een bestuur dat gekozen is door die mensen, die moeten mandaat hebben en aan de andere kant merk je dat die vertegenwoordigende democratie niet meer werkt zoals dat vroeger ging en dat mensen geen genoeg meer nemen met één keer in de vier jaar verkiezingen en maar vertrouwen hebben in dat het dan goed gaat.

Oké, en denk je dat de gemeente daarop is ingesteld?

Meer dan voorheen maar lang niet voldoende. En dat komt omdat alleen al in zo'n gemeentehuis zelfs hier, is een heel klein gemeentehuis en er werken honderd mensen er zijn honderd meningen over het onderwerp en de meeste mensen denken dat ze al heel aardig wat doen maar vooral ze praten er met elkaar veel te weinig over. Het initiatief om er dan iets van te maken dat is een bestuurlijke wens maar er is maar een heel klein groepje mee bezig.

Ja

Dus ik merk wel dat er beweging is maar ik merk dat er onvoldoende vordering is.

Ja, oké.

Het gebeurt te weinig op een systematische manier. Er wordt te weinig ook verplicht in die zin. Om het anders te doen.

Dat heb ik hier ook zo ervaren. Even kijken, over het begrip. Daar hebben we het een tijdje geleden tijdens de themabijeenkomst over gehad, die staat vast. De definitie is vastgesteld een aantal jaren geleden. Ik zag dat er veel weerstand was ten opzichte van die definitie. Er was volgens mij één persoon die zei dat de definitie klopte. Hoe sta jij daar tegenover?

Ik heb de definitie niet meer 100 procent scherp zoals die daar stond. Maar ik weet wel dat de indruk die de definitie op mij maakte was dat hij erg ambtelijk was, breed er te veel omheen draaiend. Kijk eigenlijk is het gewoon heel simpel. Een burger moet bij een besluit waarbij hij zich betrokken voelt moet hij zijn mening kenbaar kunnen maken. En wat het bestuur daar vervolgens mij doet dat is een tweede. Of dat dat alleen een advies is of dat dat bij wijze van spreken de burger daar een besluit op mag nemen dat is een tweede. Maar ja, ik vond hem te breed.

Weinig concreet?

Ja, inderdaad.

En stel dat ik nu aan iedereen in de organisatie die definitie voorleg, hoe denk je dan dat ze daarop zouden reageren? Ik heb bijvoorbeeld in de vragenlijst de vraag gesteld van weet je wat het begrip burgerparticipatie binnen de gemeente Oirschot inhoudt en die is dus eigenlijk gedefinieerd en heel veel mensen, 79 procent van de medewerkers zegt dat ze het daarmee eens zijn. Die denken dat ze het wel weten. Denk je dat, wanneer ik ze het begrip zou voorleggen hoe ze daarop zouden reageren?

Ik denk dat het merendeel van de mensen het er wel mee eens zou zijn maar dat zie je heel vaak dat zijn gewoon begrippen die staan ergens op papier, of ergens in een kast maar wat het nu werkelijk voor die mensen betekent daar kan ik wel mijn vraagtekens bij zetten want ik denk dat het merendeel van de mensen meent dat ze met burgerparticipatie helemaal niet zoveel van doen hebben. Af en toe, misschien eens een moment. Maar het is niet een dagelijks onderdeel van hun werk.

En zou het dat wel moeten zijn?

Ja, vind ik wel.

En waarom?

Omdat ik vind dat hier veel te veel besluiten worden genomen die of door het college worden genomen of door de raad en heel veel door ambtenaren zelf en dat daarmee de wettelijke legitimatie er wel ligt om dat te doen maar dat dat niet aansluit op de behoefte die in de samenleving leeft. En dat kan heel klein zijn he, kleine dingetjes op wijkniveau. Waarom moeten wij bepalen hoe het gras daar gemaaid wordt? Waarom moeten wij bepalen of er een speeltoestel in de wijk komt of niet? Waarom kan een buurt daar zelf niet mee aan de slag? Tot en met het vluchtelingenbeleid wat nu geformuleerd wordt. Dat is iets wat ambtelijk wordt voorgekookt door het college en de raad wordt gevoerd en iedereen geeft er meteen een tik op terwijl er buiten 18.000 mensen staan die zich daar druk over maken en allemaal een eigen mening hebben. En die worden daar nauwelijks bij betrokken. En dat geldt voor vluchtelingen maar het geldt ook voor bij wijze van spreken het ruimtelijk beheer, het geldt voor het sociaal domein, het geldt voor de omgevingsvisie. Wij zijn gewend om op een heel ouderwetse manier, omgevingsvisie, zaaltjes bij elkaar gaan zitten 's avonds mensen op te roepen. Dan hebben we tachtig lege stoelen staan. En dan gaan wij een verhaal houden en de wethouder en de mensen mogen ook iets zeggen. En dat werkt zo niet meer dat merk je gewoon. Sluit niet aan bij hun beleavingswereld. Mensen vinden dat niet meer actueel.

Zie je dan bijvoorbeeld als grootste belang van de inzet, die verschuiving? Dus dat de mensen wel echt willen maar dat...

Ik denk dat je geen gefundeerd besluit meer kan nemen zonder dat je weet hoe de mensen erover denken. Dat is het punt. Waar je vroeger via een gekozen democratie van ja wat heeft de meerderheid in de raad en dus is het realiteit, dat is gewoon niet meer zo. De raad neemt hier heel veel stukken aan waarvan ik denk dat er in de samenleving nauwelijks behoefte meer aan is.

Dus als ik even, ik trek zo even mijn conclusies he. Ik heb dan de vraag wat denk jij dat het belang is van burgerparticipatie. Er is geen belang meer, het is gewoon noodzaak.

Het is realiteit. Als je dingen doet voor de samenleving dan moeten die gedragen worden door de samenleving. Het is niet alleen maar voor de samenleving maar met de samenleving. Burgerparticipatie is dus een prachtig woord maar het eigenlijk niks extra's. De corebusiness van dit gemeentehuis is de gemeenschap dienen en dat kan niet zonder dat je die gemeenschap laat participeren. Dat kan niet anders.

Ja oké. Jij kan het mooi verwoorden en hebt er ook een redelijk duidelijk standpunt over. Maar denk je dat de rest van de organisatie het ook zo ziet? Dat het realiteit is en dat het moet.

Nee ik denk een deel van de organisatie misschien. Ik denk dat mensen het moeilijk vinden inhoud te geven. Ze zijn zelf ook burger. Mijn eigen gemeente in Oss neemt soms hele stomme besluiten en dan denk ik hoe kan dat nou dat ik daar niet bij betrokken ben. Iedereen weet dat

voor zichzelf als burger zijnde. Maar als ambtenaar denk je ja we zitten allemaal teveel op de oude methode want wij weten het het beste. Wij kennen de techniek, we weten hoe het moet, we kennen het budget, we weten wat er meerjarig mogelijk is, dat bestuur dat zit er maar kort. De burgers zijn altijd dezelfde burgers die erbij zijn. Burgerparticipatie, dat hoor je hier heel vaak in huis is een wassen neus want je bereikt misschien 2 procent van de burgers op dat soort avonden. Het zijn allemaal argumenten waarop mensen hier zeggen er moet weinig veranderen. En toch het bestuur wil dat graag en de samenleving wil dat en een groot deel van de ambtenaren wil dat ook wel maar ja hoe geef je dat dan inhoud. En daar denk ik dat wij als management daar veel meer leidend moeten zijn in het bestuur om daar goede voorstellen neer te leggen.

In de enquêtes kwam dan ook naar voren bijvoorbeeld de vraag, of de stelling ik heb voldoende informatie gehad om het toe te passen binnen mijn dagelijks werk tegenover ik heb onvoldoende informatie gehad. En 70 procent van de medewerkers vulde toch in dat ze te weinig informatie gehad hebben en dat ze teveel verschillende informatie hebben gekregen.

Ja, er is denk ik te weinig richting.

Ja, ja.

En dat zouden we dus moeten geven. We hebben een fantastisch burgerpanel. Dat zijn 800 mensen ofzo. Stel dat we dat nou eens zouden kunnen opkrikken naar 1.800 of 2.000 mensen zelfs. Dat jongeren erbij zitten, andere groepen die nu misschien ondervertegenwoordigd zijn. En waarom zeggen we dan eigenlijk niet: bij alles wat we doen wat direct een bestuursakkoord raakt he, ons opdrachtenkader, dan raadplegen wij het burgerpanel. En dat laten we echt leidend zijn in de verdere ontwikkeling. Omgevingsvisie, je zag het nu bij vluchtelingen, nee bij wonen hebben we dat nu gedaan dan blijkt dat er 600 van de 800 reageren. Dus 600 respondenten reageren.

Dus die willen wel?

Ja die zijn dolenthousiast. Maar waarom pakken we dat niet als leidinggevend? Waarom gaan we dan toch de ene keer zaaltjes af de andere keer gaan we gerichte groepen opzoeken de derde keer doen we het op deze manier. Waarom zeggen we niet van: standaard is gewoon het burgerpanel. Dat is voor de burger ook hartstikke duidelijk die hoeft niet meer twaalf bijeenkomsten af die kan gewoon wachten thuis en die krijgt dan een bericht bent u geïnteresseerd in dit onderwerp of dit onderwerp en dan doet u mee en laat uw stem horen. Ik vind dat we veel meer daar eigenlijk een soort van rode leidraad voor burgerparticipatie neer zouden moeten leggen.

Dus dat iedereen precies weet waar ze aan toe zijn en dat ze weten hoe ze het precies moeten toepassen eigenlijk?

Ja, ja. En zo vind ik ook dat de leefbaarheidsplannen, ik ken ze niet. Ik bedoel ik ben hier baas maar ik ken ze niet. En er is maar een heel klein clubje mensen die weet wat er in die agenda's staat. En toch moeten we die gaan uitvoeren samen. Dan denk ik nou, maak die agenda's maar eens leidend ook. Zeg maar eens iedereen moet daaraan bijdragen. Dus op het moment dat er onderwerpen staan die met jou te maken hebben of met jouw team te maken hebben dan wordt dat leidend in de productie van de komende jaren. Daar moet veel meer op gestuurd worden.

Nu wil ik het even hebben over de kerngroep Samenwerken met de Samenleving. Heb jij het idee dat er vanuit die groep voldoende wordt gecommuniceerd waar zij mee bezig zijn?

Ja, nou weet je ik ben niet zo van de communicatie. Ik vond dat ook moeilijk aan jouw vraag van heb je voldoende gehoord over burgerparticipatie teveel of te weinig informatie. Hier in huis heeft iedereen altijd te weinig informatie. Dat is eenmaal eigen aan mensen. Als je zegt van heb je voldoende informatie zegt iedereen eigenlijk nee. En dat is bij zo'n kerngroep ook. Ik heb die kerngroep zelf geïnitieerd en er zitten mensen in uit de hele organisatie die hebben van mij een vrijbrief gekregen om lekker rebels met dat thema aan de slag te gaan. Maar ik merk er niet zo heel erg veel van moet ik je eerlijk zeggen. Ik denk dat het ook maar een tijdelijke constructie

moet zijn. Het is een overbrugging naar het moment dat we met participatie allemaal op de goede manier bezig zijn. Ik vind dat ze wel wat stouter mogen zijn ik vind dat ze wel wat meer van zich mogen laten horen en brutaler daarin mogen zijn. En ik vind ook dat ze de vinger op de zere plekken moeten leggen van waar zien wij nou dat het fout gaat.

Maar wat verwacht je dan van zo'n groep?

Al die dingen. Dat ze zeggen van het gaat zo met de burgerparticipatie of het gaat zo (steekt duimen omhoog en omlaag). Het is niet het clubje wat verantwoordelijk is voor burgerparticipatie. Naar mijn idee is het een clubje dat ervoor zorgt dat het thema echt voldoende aandacht krijgt. Meer is het niet.

En krijgt het naar jou mening op dit moment voldoende aandacht?

Nee, nee dat vind ik niet. Ik heb er eigenlijk geen beeld bij moet ik je eerlijk zeggen. Ik heb er gewoon geen beeld bij wat ze precies doen en waar ze zich mee bezig houden.

Ja. Even kijken. De niveaus. Die hebben we tijdens de themabijeenkomst even kort besproken. Dat is een onderdeel van mijn scriptie dus vandaar dat ik het nu even meeneem in dit interview. We hebben beleidsontwikkeling dus burgers denken mee met het ontwikkelen van het beleid, denken mee of doen mee bij beleidsuitvoering, dit kan op alle niveaus zijn. Beleidsevaluatie hebben we dan. Dus als er uitvoering is gegeven aan de plannen, wat vinden zij daar nu van. Maar aan de andere kant heb je ook die maatschappelijke participatie. En dat gaat meer over dat de overheid zich wat meer terugtrekt. En kijk maar wat je zelf kan doen. Kijk maar in je eigen netwerk, wie kan jou helpen. Bijvoorbeeld mensen met een hulpvraag, kijk maar in je netwerk wie je kan helpen in plaats van dat ze meteen hier terecht komen en daar heb je aan de andere kant nog de maatschappelijke initiatieven en een mooi voorbeeld daarvan is hier de voetbal en de hockey in Oirschot die hebben zelf het initiatief genomen om bij elkaar te komen. Maar ze hebben jullie daar op de een of andere manier wel bij nodig. Dus dat is een initiatief dat vanuit de samenleving komt. Ben jij op de hoogte van deze verschillende niveaus?

Ja, ja.

Oké, en hoe sta jij er tegenover. Wordt daar hier onderscheid gemaakt tussen die niveaus, bijvoorbeeld?

Nou, ik zie wel niet tussen alle niveaus. Het is niet zo dat bij een evaluatie wij stelselmatig burgers meteen gaan betrekken. Er wordt überhaupt maar weinig geëvalueerd hier. Maar ik zie wel dat die verschillen er zijn en dat daar op verschillende manieren op gereageerd wordt. Dus het is wel herkenbaar het verhaal. Wat lastiger is is dat dit een kleinere gemeente is, een kleine gemeente met een heel ambitieus bestuur, en dan is er nauwelijks ruimte om dat soort initiatieven ook weer te omarmen. Terwijl dat nou juist wel zo zou moeten zijn. Maar zo zijn onze begrotingen en onze plannen niet ingericht he. Wij hebben 100 manuren en dan plannen we ze ook allemaal vol voor het komend jaar. En als er dan een initiatief van buiten komt dan zeggen we: nee daar hebben we geen tijd voor. Dat is de realiteit hier van alledag. En dat ligt niet alleen aan de ambtenaren maar dat ligt ook aan de bestuurders. De bestuurders hebben heel veel ambities en die schrijven ze dan één keer in de vier jaar op. Over vier jaar moet Oirschot er zo uit zien. En dat domineert gewoon de hele inzet van ambtenaren waardoor die ambtenaren nauwelijks nog tijd hebben om ook eens te luisteren naar wat er in die samenleving leeft. Eigenlijk zou je moeten zeggen van als we dat echt belangrijk vinden dan houden we daar echt tijd voor over en dan laten we die burgers niet alleen sturen op middelen voor beheer in de buurt maar dan laten we ze ook sturen op ambtelijke inzet. Maar dat is niet zo. De hele systematiek is erop gericht dat we dat juist niet willen. Het bestuursakkoord dat iedere vier jaar verschijnt dat is een vooruitblik van wat er de komende vier jaar belangrijk is. Ik had laatst een hele interessante sessie bij een congres en die heette 'Verscheur het bestuursakkoord'. Want hoe kan je nou als bestuurder weten hoe een samenleving er over vier jaar uitziet. Dat is toch eigenlijk heel arrogant als je zegt van: ik weet hoe het zit, ik schrijf het hierop en dit is onze bijbel voor de komende vier jaar. En die samenleving, ja die ziet over vier jaar wat voor mooie resultaten er zijn. Eigenlijk is dat een hele ouderwetse manier van handelen.

Ja, want als ik het dan goed begrijp, dat akkoord wordt hier vastgesteld.

Ja dat wordt hier vastgesteld. Daar is geen burger bij betrokken.

Dat wordt dus eigenlijk vanuit hier gedictieerd. Zo van we gaan dit en dit en dit doen.

Ja, maar die raad is gekozen. En die raad zegt van dit willen wij de komende vier jaar gaan doen. Dus die raad zegt van wij zijn gekozen door die burgers dus wij mogen dat beslissen. Terwijl mijn stelling is: als jij echt werk wil maken van samenwerken met de samenleving dan laat je het boek dus blanco en dan ga je na de verkiezingen als eerste naar buiten om te zeggen dit waren onze verkiezingsprogramma's dit is de coalitie, wat vinden jullie hier nou van. Hoe moeten we dit nou uitvoeren? Wat heeft prioriteit? Dus dat is een hele andere manier van werken en als je zo gaat werken als bestuur dan moeten al die ambtenaren wel volgen. Die kunnen niet meer zeggen van over drie jaar gaan we dit doen. Dat wordt veel meer bepaald door de samenleving zelf. Dan heb je dat hele probleem niet meer van wat is burgerparticipatie en hoe regelen we dat. Dan is het gewoon een feit. Dus dat vereist ook een heel andere bestuurlijke insteek wil ik maar zeggen.

Ja, ik snap wat je bedoelt. Even kijken. Over het algemeen, hoe vind je dat burgerparticipatie hier wordt ingezet? Wat vind je daarvan?

Nou ik vond dat de Factor C methodiek, die werd natuurlijk helemaal breed gegeven he, dat iedereen met de neus op de feiten werd gedrukt. Van je moet leren in je werk om na te gaan wie alle groepen zijn die effecten ondervinden van de besluiten die jij het bestuur wil laten nemen en die moet je op het juiste moment ook betrekken. In die zin wordt dat vanuit de organisatie wel zorgvuldig ingestoken. Maar als ik nou kijk naar wat het resultaat is dan durf ik niet te zeggen dat er nou echt besluiten zijn die nou echt veel breder gedragen worden of beter vallen dan voorheen. Maar dat meten we ook niet. Ook daar zou je kunnen zeggen: dan moeten we regelmatig gewoon eens een keer mensen ondervragen van maken we daar nou voortgang in of niet, blijft het nou achter of niet. Ook dat doen we niet. Ook daar zou je dat Burgerpanel een veel grotere rol in kunnen geven.

Begrijp ik dan goed dat het dan over de evaluatie gaat? Of zie ik dat verkeerd?

Ja voor mij. Vroeg je specifiek naar de evaluatie?

Nee maar naar mijn idee heb je het nu over de evaluatie. Maar je zei net al over het algemeen wordt hier heel weinig geëvalueerd.

Ja, maar daar zou je het burgerpanel wel meer voor kunnen inzetten. Want op het moment dat je nu naar de woonvisie kijkt dat je stelselmatig over twee of drie jaar vraagt van hoe zijn we nou omgegaan met uw inzet en ziet u uw inbreng nou ook terug in de plannen die er zijn. Maar dat doen we niet.

En dat Factor C, ik heb al een keer een sessie bijgewoond. Denk je dat binnen de organisatie iedereen daarmee kan werken?

Nee, is heel moeilijk. Ik heb zelf bij zo'n paar van die sessies gezeten en dat leverde soms hilarische momenten op ja. Mensen zijn dat niet gewend en vaak hebben ze het ook heel druk en vinden ze dat dat heel veel tijd kost en omslachtig is. En dan hebben ze nog liever dat ze aan de achterkant uitleggen waarom ze bepaalde besluiten genomen hebben in weerwil van de buurt dan dat ze die tijd aan de voorkant investeren. Het is hier ook nog geen gemeengoed.

Oké, ja die enquête is ingevuld, die gegevens heb ik inmiddels binnen. En daaruit blijkt dat ruim 30 procent van de medewerkers het lastig vindt om te wennen aan de verandering die burgerparticipatie met zich meebrengt.

Dat vind ik nog weinig. Ik had meer verwacht. Dus 70 procent zegt dat ze het eigenlijk wel goed doen.

Ja dat ze er makkelijk aan hebben kunnen wennen.

Nou dat gevoel heb ik niet. Maar misschien dat wel de helft van die 70 procent zegt van ik heb er eigenlijk heel weinig mee van doen.

Ja dat zou kunnen inderdaad. Maar geldt dat ook voor jou dat het moeilijk is om aan zo'n verandering te wennen?

Ja dat vind ik wel. Nou ja voor mij persoonlijk, voor mij als gemeentesecretaris bedoel je he?

Ja.

Ik vind dat een lastig onderwerp om vorm te geven. Om je een beeld te geven we hebben het college dat zit er nu twee jaar. Na een jaar is dit onderwerp van portefeuillehouder veranderd. Het eerste jaar is er niks gebeurd. En dat was toch een wethouder die zei van dit is het hoogste goed. Stond ook in het bestuursakkoord van dit moet echt sterker worden in Oirschot. Maar ook bestuurlijk vindt men dit een heel lastig thema waar willen we burgers nou precies bij betrekken en waarom? En is dat eigenlijk niet meer een zaak van de raad? Wij zijn toch eigenlijk gemandateerd? Waarom moeten we dan eigenlijk nog de samenleving in? Het is gewoon een lastig onderwerp, zeker als het je eigen macht ook raakt he. En bij bestuurders raakt het snel hun eigen macht. En voor mij persoonlijk het zijn veel veranderingen in deze organisatie gaande en duizend en een dingen vragen je aandacht en met zo'n kerngroep heb ik geprobeerd om het te markeren en een groepje mensen bij elkaar te zetten die dan de ruimte kregen om ideeën erover te ontwikkelen en het invoering te geven. Maar ik vind dat nog veel te weinig uit de verf komen dus ik vind het zelf ook heel moeilijk. Ik vind het een lastig onderwerp. Eigenlijk zou ik willen zeggen van weet je wat: schrijf maar een voorstelletje, volgende week in het college. We maken geen beleid meer zonder dat het burgerpanel daar een uitspraak over gedaan heeft. Volgende week een voorstel in het college. Alle middelen die wij aan cultuur uitgeven hier in Oirschot gooien we op een hoop en daar zetten we een groep van burgers en verenigingen die met cultuur bezig zijn en die mogen bepalen hoe dat besteed wordt. Dan krijg je echt dat mensen erover gaan praten, dat er beslissingen genomen worden dat er gediscussieerd wordt in de samenleving, dat er middelen verdeeld worden in plaats van dat iedereen heel de tijd maar naar de gemeente kijkt en hun hand omhoog houdt. Waarom hij wel en ik niet? En dan krijg je de hele tijd die discussie tussen de gemeente en die instellingen in plaats van dat die instellingen elkaar allemaal vinden en dat participatie werkelijk een feit kan worden.

Ja, aan de ene kant zegt dus 30 procent dat ze het lastig vinden maar aan de andere kant zegt wel dat 90 procent het een positieve verrijking vindt voor de organisatie.

Dat vind ik heel verrassend.

Is het een positieve verrijking voor de organisatie?

Nou in die zin dat als je er niks aan doet dat je dan dood vlees wordt.

Hoe bedoel je?

Als je niet met de samenleving meegaat en niet met de ontwikkelingen die met de burgers gewoon gaande is dan als je daar geen aandacht aan schenkt, wie vertegenwoordig je dan? Hoe kun je dan voor de samenleving werken? Er is geen alternatief. Verrijkt het je werk? Ja ik denk dat als je uit je ivoren toren neerdaalt en je de bewoners spreekt over wat hun boeit en wat hun bezighoudt en hoe zij vinden dat het zou moeten dat dat dan alleen tot meer inzichten kan leiden. En je besluitvorming kan verbeteren.

Ja. En verrijkt het jouw dagelijks werk?

Ja. Nou ik ben recentelijk begonnen met dertien andere Oirschotse ondernemers want ook als ambtenaar mag je jezelf ondernemer noemen. Dertien andere bedrijven om te praten over Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Dat doen wij nu een periode van twee jaar. Ik leer daar verschrikkelijk veel over hoe je met personeel omgaat, of met milieu in je bedrijfsvoering. Over allerlei zaken die daarin raken. Dus het verrijkt mij wel heel erg ja. Het nadeel van gemeentesecretaris zijn is dat je zelf eindverantwoordelijk bent voor alle producten hier maar zelf verantwoordelijk voor niks. Ik kan ook niet zeggen van ik ben nu een nota aan het schrijven over verkeer in het centrum weet je wel dat is niet aan mij. Dus ik kan alleen maar vinden dat anderen dat moeten doen. In die zin is het niet verrijkend.

Inderdaad. Nou er zijn er al een aantal genoemd maar kan je nog meer voordelen noemen van de inzet van burgerparticipatie?

Ja ik denk dat op het moment dat wij veel meer burgers aan het woord laten en verenigingen en instellingen en dergelijke dat we dan ook merken dat al die grenzen die er voor ons als ambtenaren bestaan in die hokjes he. Of je nou cultuur doet of sociaal of verkeer of monumentenzorg of recreatie en toerisme. Voor een burger bestaan al die hokjes niet. Dus ik denk dat het heel verrijkend kan zijn dat je veel meer vanuit een integraliteit je vakgebied gaat bekijken. Dat lijkt mij een heel groot voordeel. Een ander voordeel zou kunnen zijn dat je durft los te laten als ambtenaar. Dat je loskomt van die oude plek van ik ben de deskundige ik weet er het meeste van doe het maar zoals ik het wil dan komt alles goed. En dat je die verantwoordelijkheid gewoon loslaat. Je kunt nog steeds je kennis en kunde inbrengen maar dat je veel meer leert luisteren en verbinden. Dat moet een enorme verrijking zijn voor je werk volgens mij. En dat je merkt dat jij niet op een eilandje zit en verantwoordelijk bent maar dat je deel kunt uitmaken van een kloppende samenleving. Andere voordelen... Nou ja, kijk eigenlijk misschien dat laatste wat veralgemeniseren. Je zit hier als ambtenaar om collegiaal inhoud te geven aan die invoering van het bestuursakkoord maar we doen het vaak allemaal op ons eigen pad. Ons eigen stukje pakken we voor rekening. Mensen klagen erover dat ze niet weten wat anderen hier doen. Ik heb bij de gemeente Tilburg gewerkt daar werken bijna 2.000 mensen over achttien gebouwen verspreid. Daar weet je niet eens dat andere mensen bestaan he. Dus ik denk dat door burgerparticipatie je gedwongen wordt om meer af te weten van andere terreinen en acties die daar lopen. En nota's die daar geschreven worden en uitvoeringsprogramma's die daar gelden. Dus dat je innerlijke verbondenheid ook veel beter wordt. Doordat je gewoon veel meer open naar buiten gaat.

En zijn er ook nadelen?

Nee, vind ik van niet. Ik bedoel het enige nadeel wat ik me kan voorstellen is dat mensen niet allemaal. Dat mensen allemaal het wiel gaan uitvinden. Dat mensen allemaal op hun eigen manier dat gaan doen. Of dat ze juist verlamd raken van hoe of wat. Ik zie geen nadeel van burgerparticipatie.

Ja we hadden het net al even over de informatievoorziening en toen zei je al van iedereen heeft altijd te weinig informatie.

Ja dat zeggen we inderdaad.

Denk jij dat er genoeg informatie gegeven is over burgerparticipatie om het in te zetten?

Ja, dat denk ik wel. Maar dat is heel sterk op het methodische niveau en het is ook heel vrijblijvend. Het is elke keer een oproep. Als je, denk er dan aan dat. En er zit niks voorschrijvends in. En ik denk dat een simpele opdracht daarin ook al heel goed zou zijn.

Hoe bedoel je?

Nou, dat als je. Ik vind dat... je hebt die ladder van participatie. Dat je voor elk van die tredes zou kunnen omschrijven van in Oirschot doen we dat op deze manier. In Oirschot doen we dat op deze manier. Dus als je beleid gaat maken en je wilt echt inspraak aanbieden of ideeën ophalen dat je dat altijd doet... in Oirschot doen we dat altijd via het burgerpanel. Klaar.

Dus dat men weet dat als ze ergens mee bezig zijn dat ze ergens kunnen zien van...

Nou dat men weet dat hun nota geen steek verder komt tenzij die stap genomen is. Dat gewoon voorgeschreven wordt van wij doen dat zo klaar uit. Daar gaan we niet meer over in discussie. We gaan niet meer van de een wil liever in een zaaltje achteraf de ander gaat de Heemkundekring bezoeken de derde gaat een advertentie in de krant van inspraak gewenst, reageert u schriftelijk. Nee wij doen dat op een vaste methode. En dan wordt het ook herkenbaar en dan krijg je ook elke week in de krant van. Word lid van het burgerpanel deze week vragen wij uw mening over dit of dat. Volgende week vragen wij uw mening over dat. Dan krijgt het in een keer smoel. En niemand kan zich er dan nog aan onttrekken. Niemand kan zeggen ik heb te weinig informatie of ik voel me er niet zeker over of dat doe ik de volgende keer wel.

Er wordt dus ook veel gezegd dat er veel verschillende informatie gegeven is over burgerparticipatie. En dat het daardoor verwarrend is. Zou dat kunnen?

Ja, kijk ik lees twaalf blaadjes en er staat van alles in over dit onderwerp. Dus dat kan wel eens verwarrend zijn. Daar ben je toch zelf bij? Waarom zeg je dan niet van ik snap het niet? Ik begrijp dat niet. Mensen zijn zo snel slachtoffer. Ze hebben geen informatie, ze hebben te weinig informatie, ze hebben teveel informatie.

Dus eigenlijk zou je willen dat ze wat meer zelf daarvoor de verantwoordelijkheid nemen?

Zeg gewoon, stel vast dat ze verantwoordelijk zijn. Stel vast wat voor methode je dit doet. Stel vast. Waarom moet het allemaal...? Weet je wat een medewerker laatst tegen mij zei? Het is hier net een kippenhok. Voordat er een ei gelegd wordt, moet iedereen een keer gekakeld hebben. Waarom zeggen we niet gewoon: burgerparticipatie dat doen we op deze manier. Klaar. En die manier is niet heilig, die stellen we ook bij wanneer dat nodig is. Maar wie gaat daarover: het college en de raad. En daar gaan wij als medewerkers niet over. Daar adviseren we alleen maar in en we voeren gewoon uit wat het college en de raad vraagt. En ook bij burgerparticipatie kan het een stuk simpeler wat dat betreft.

Belang hebben we al besproken. Medewerkers die al aan de slag zijn met burgerparticipatie, vind jij dat zij burgerparticipatie op de juiste manier inzetten?

Ja ik zie een hele hoop voorbeelden. Zo'n woonvisie vind ik geweldig dat die mensen zelf bedenken van hé. Of dat zaakgericht werken he. Dat er een onderzoek is naar de dienstverlening onder dat burgerpanel. Vind ik hartstikke goed. Hartstikke goed bedacht. Leuk dat jullie weten dat zo'n instrument er is. Fijn dat jullie beseffen dat dat je goed kan helpen. Ik zie daar hele goede voorbeelden van. Ik zie ook voorbeelden die kant noch wal raken. Nergens op slaan gewoon.

Kan je daar iets meer over vertellen?

Ja wat was dat nou... Er werden veel padden doodgereden op een weg in de polder en toen hadden ze besloten dat daar zes drempels in kwamen en dat die afgesloten werd. Nee eerst afgesloten, daarna zes drempels. Dan denk ik ja dan zit je vanuit je bril van natuurbeheerder te kijken. Ja tachtig padden per dag we sluiten die weg af. Dat is in het belang van die padden. Dan denk ik ja mooi, maar die mensen die daar gebruik maken van die weg wordt helemaal aan voorbij gegaan. Dan doen ze Factor C erop en dan gaan ze met iedereen daar in de buurt in gesprek en het gevolg is dat die weg gewoon open blijft. Dus moeten we daar vlucht... snelheidsremmende maatregelen met daaronder paddentunnels. Dan denk ik jesus he, dan wordt het wel ineens een compromis pannenkoek he. Dan slaan we weer helemaal de andere kant op. Het zou fijn zijn als je dat nou eens lostrekt he. Alleen maar de belangen van de buurt he, maar het gaat niet alleen over die weg en over die tachtig padden. Het gaat eigenlijk over waar je prioriteit legt voor natuur en milieu in Oirschot. En steek dat dan eens over die boeg in maak daar eens een voorstel voor en laat daar de bevolking eens een uitspraak over doen. Niet van incidentje naar incidentje naar incidentje. Want dan zijn het altijd de buurtbewoners en die willen hun weg openhouden klaar uit, maar dat je gewoon eens op een hoger niveau gaat kijken van waar vinden wij nou dat natuur en groen best wel voorrang mogen krijgen. En dan op zes plekken wel en op twaalf plekken niet prima. En op die manier met het werk omgaan dat vereist hier nog heel veel kneedwerk denk ik, massagewerk.

Allerlaatste vraag. Hoe zie jij burgerparticipatie binnen de gemeente Oirschot in zijn meest perfecte vorm?

Nou ze hoeven hier echt niet staan te applaudisseren in de raadszaal als er besluiten genomen worden, die burgers, dat vind ik helemaal niet he. Ik vind ook niet een teken dat het geslaagd is als er volle raadszalen zitten en iedereen zich betrokken voelt. Voor mij is het geslaagd op het moment dat wij burgers vragen van hoe denk je nou dat de gemeente handelt. Dat ze zeggen ze luisteren goed naar ons. Ze luisteren goed naar ons.

Dat ze gehoord worden?

Nou dat die besluiten ook verwerkt worden. Dat een burger zegt ze luisteren goed naar mij. Als ik zeg de gemeente luistert goed naar mij dan wil dat zeggen dat ze iets aan mij hebben gevraagd, dat ik iets zeg en dat ze dat nog meenemen ook en dat ook al wordt het niet 100 procent gehonoreerd dat ik zie ze hebben er wel over nagedacht en het heeft wel een betekenis gehad. En dat wil ik als burger. En ik denk dat de meeste burgers dat zo willen. En voor mij hoeft je, het is ook niet geslaagd als wij 18.000 Oirschottenaren lid zijn van het burgerpanel en met de vingers aan de knoppen zitten. Daar hebben we ook een raad voor he. De raad mag best beslissen in naam van die burgers. Daarom zijn ze per slot van rekening zijn ze hier. Maar ik vind wel zo'n instrument echt tot een succes maken en eenieder die daar belangstelling voor heeft zich kan aanmelden en ook regelmatig bevraagd wordt op de resultaten. Als we dan kijken naar zo'n burgerpanel en we zien dat werkt gewoon dat poetsen we nou eens op. We hebben nog twee jaar met dit college en bam daar steken we geld in, en we willen gewoon veel meer van dat burgerpanel gebruik maken en we schrijven dat gewoon voor. Dat doen we gewoon. Oke, wil jij die vraag beantwoord hebben? Niks geen onderzoeksbureau, niks geen schimmige zaaltjes achteraf; burgerpanel. Dat is de eerste. En alleen maar als we nog in wijken en buurten dingen te doen hebben dan kunnen we een zaaltje opzoeken. Alhoewel ik vind dat dat burgerpanel zo zou uit moeten groeien dat je ook gericht op postcode bepaalde vraagstukken bij bepaalde mensen kan neerleggen. En als we dat nou eens uit zouden bouwen en we zouden doorbreken dat al die potjes met geld, iedereen heeft hier zijn eigen potjes enzo, dat we dat veel meer bij elkaar gaan voegen en de burgers daar veel meer zelf de verantwoordelijkheid voor geven. Dan staan we over twee jaar op een heel andere plek dan nu. Daar ben ik van overtuigd. Dat is mijn beeld.

Oke, dankjewel! Mooi.

Interview – bestuur

Allereerst even over de vragenlijst, meer voor mezelf. Je hebt die ingevuld, wat vond je daarvan?

Ik vond hem compact en ook helder. Ik heb wel, maar dat komt misschien in jouw verdiepvragen. Voor mij is de rode draad iedere keer met burgerparticipatie, samenwerken met de samenleving. De rolverdeling tussen overheid en de samenleving. Hoe ver kun je die grenzen verschuiven. Dat diepere erop ingaan vind ik wel belangrijk en dat diepere heb ik wel wat minder gezien in de enquête. Er zijn wel wat vragen gesteld erover maar ja ik vind dat echt een dilemma, hoe doe je dat nou.

Ja, daar mag je nu ook al wel op doorgaan als je wilt.

Nou, daar heb ik het met Frans van Hoof, de verantwoordelijke voor samenwerken met de samenleving wel eens over van ja op welk niveau maak je de slag. Dus als ik gewoon in een wijk zit en ik heb het over riolering of over groen dan begrijp ik het maar hoe maak je ook een connectie met mensen op het niveau van een omgevingsvisie. Dus waarbij het over abstracte verhalen gaat of over Oirschot over 15 jaar. Dan is mijn ervaring nog dat je toch elke keer dezelfde groep mensen treft die over dat soort abstracte onderwerpen mee willen praten maar dat je dus niet echt de samenleving in de breedte daar goed mee raakt. En dat vind ik een hele lastige. En dan krijg ik vaak de neiging om de conclusie te trekken dat de overheid het beter maar die visietrajecten met een paar spelers in het veld die er een beetje kijk op hebben kunnen doen dan dat je dat probeert met volle zalen. Ook wat Frans elke keer zegt 'we moeten volle zalen hebben' voor de omgevingsvisie maar daar komen mensen niet op af. En dat vind ik een dilemma van hoe doe je dat nou en moet je soms accepteren dat burgerparticipatie tot een meer praktisch niveau speelt en dat je vervolgens de beleidsparticipatie, jij had zelf ook wat graderingen gemaakt. Dat is mijn zoektocht. Daar ben ik nog steeds niet uit. Maar dat is wel hopelijk ook met jouw onderzoek krijgen we weer wat handvatten.

Nou, er staat een extern onderzoekje ook uit via het burgerpanel. Daar wordt gevraagd in hoeverre de mensen buiten inderdaad willen participeren. En daar wordt ook op die niveaus gevraagd, dus in hoeverre wil je meedenken over plannen, in hoeverre zou jij in de uitvoering wat meer willen doen. Dus daar komt als het goed is komt daar straks wel iets uit en dan kan je ook concreet daarop inspelen. Ben je dan ook bang dat er een minder representatieve groep inwoners participeert?

Ja, ik denk dat het vaak, usual suspects, het zijn vaak dezelfde mensen die je tegenkomt. Die kennen elkaar ook bij naam. En dat je echt nieuwe mensen binnenkrijgt is zeldzaam. We hebben het onlangs gehad over de woonvisie hebben we een huurdersavond georganiseerd. Met de huurders in Oirschot wat eigenlijk geen rechtstreekse doelgroep van ons is want die zijn meer voor de corporaties en de woningcorporaties. En dan zit daar een groepje mensen, en ook daar duiken een bekende groep mensen op die dan ook toevallig politiek verbonden zijn die zitten daar dan ook bij. En dan denk ik dat is toch eigenlijk een raar iets. En de vraag die ik dus heb is in hoeverre het erg is dat je gewoon met een groep mensen die echt gedreven zijn en mee willen denken over de toekomst op een hoger niveau, hoe erg het is dat je dan niet de gewone man in de straat overal bij betreft. Ik ben benieuwd naar die externe enquête.

Het is dus lastig om dé doelgroep binnen te halen. Is het ook lastig om te zien wie de doelgroep is en waar je die vandaan kan halen?

Ja, ook. Ook. Daar wil ik een voorbeeld van geven wat heel gevoelig ligt misschien daar was je ook bij betrokken, betrekken bij de jeugd. En jij bent nog hartstikke jong en je hebt heel veel goede ideeën. Maar wat ik zie is een soort hype, een cultus rondom de jeugd. We moeten overal de jeugd bij betrekken, aparte jeugdteams want dan krijgen we beter te horen wat er zit. Maar ik zoek altijd een mix tussen een stukje ervaring, wijsheid en een stukje onbevangenheid en vrolijkheid van we proberen het gewoon. Dus het is ook een beetje misschien fixeren we ons op een doelgroep de jeugd nu, want die kunnen ons betere ideeën geven over hoe het over 15 jaar is. Terwijl ik denk, ik was ook jong, ooit eens, en dan zit je niet altijd al in een mindset over hoe zal het over 15 jaar zijn. De gemiddelde jongere is net zoals de gemiddelde oudere en die denkt ik wil gewoon een lekker leven hebben en ik denk wel wat vooruit maar... en dan kom je ook elke keer als je die jeugd gaat vragen weer een specifiek segment die dat belangrijk vinden en dat interesseren. Die in een jeugdgemeenteraad gaat zitten en daar ook graag aan meedoen maar de gemiddelde jongere en hun behoefte die zie je dan wat minder denk ik. Dat vind ik het burgerpanel ook hè waar dat allemaal uit ontstaan is dat jeugdverhaal dat er te weinig zijn. Het burgerpanel geeft in ieder geval wel een grote hoeveelheid mensen die meedoen. Maar ook dat is weer een groep mensen die de moeite neemt die het interessant vindt, of leuk vindt of goed vindt om dat te doen. Uiteindelijk is dat nog geen 10 procent of 5 procent van de Oirschotse bevolking.

We hebben paar weken geleden die themabijeenkomst Samenwerken met de Samenleving gehad. Ik zag dat er best wel veel weerstand was ten opzichte van de definitie die er staat.

Die technische?

Ja, inderdaad. Hoe sta jij daar tegenover?

Eigenlijk weer een mooi voorbeeld van hoe je participeert. Eigenlijk heb je deskundigen. Dat ben jij vind ik, en andere mensen aan tafel. En dan heb je soms een technische definitie nodig. En we gaan dan zo participatief zitten denken dat het een leuke, vrolijke slogan moet worden. Terwijl je best in een definitie heel specifiek mag vertellen wat je ervan vindt en dat is niet iets waarmee je gaat werven, dat je in het weekjournaal gaat zetten van dit is onze definitie van burgerparticipatie, wat vindt u ervan. Maar dat is wel iets waar wij uiteindelijk door dezelfde taal leren te spreken. Dus ik heb daar niet zo'n moeite mee. Je moet het niet gebruiken als wervend middel. Ik vond het best een goede definitie, toch?

Nou hij is veelomvattend en naar mijn idee, ik vond hem heel weinig concreet. Als je hem leest weet je nog steeds niet welke richting je opgaat met die definitie.

Maar het is heel moeilijk hè. Want het is burgerparticipatie in relatie met de definitie. Ik duidde net wat complexiteit, segmenten, doelgroep, op welk niveau. Gaat er maar eens aanstaan.

Daar ben ik ook wel achter gekomen om daar een definitie aan te hangen want burgerparticipatie is natuurlijk zo'n breed begrip.

Ja, een containerbegrip inderdaad. De PON heeft wel een interessante theorie daarover. Beleidsparticipatie, uitvoeringsparticipatie en dan nog iets, maatschappelijk geloof ik. En hun

stelling is dat het samenhangt. Naarmate je meer mensen hebt die maatschappelijk willen participeren, een soort groeiscenario is dat dan. Dan gaan mensen ook zeggen van ik wil ook wel eens over een beleidsplan meedenken en dat geloof ik inderdaad wel. Dus soms is het heel goed om te beginnen met het niveau van de stoeptegels om het zo maar eens te zeggen, en dan heb je er ook weer mensen uit die verder willen doordenken. Maar die voorspelling ga ik dan doen. Dat zijn meestal mensen met een redelijke opleiding, met een redelijke positie die mee willen en kunnen denken. Dus het lastig om een definitie heel strak te maken en dat hij heel concreet is. Want ja, dat ga er maar aan staan. Ga jij een poging doen om dat te doen?

Nee, ik denk het niet. Misschien wel inderdaad voor werving. Dat ik daar eens naar ga kijken. Maar niet voor deze organisatie. Hoe denk je dat de rest van de organisatie staat tegenover de definitie?

Ook daar weer de gelaagdheid der dingen hè, ik denk dat de gemiddelde beleidsmedewerker want die hebben hem ook verzonnen volgens mij, die zullen daar zich goed in kunnen vinden en heel veel mensen zullen misschien dezelfde opmerking maken die jij ook maakt van is het wel concreet genoeg. Wat moet ik er nou mee doen? Ik heb een definitie, mooi. En dan? Dus ik denk dat het een gemêleerd beeld is binnen de organisatie.

In de vragenlijst kwam ook naar voren de vraag van of je wist wat het belang was van burgerparticipatie. Weet je nog wat je daarop hebt geantwoord?

Wat waren de categorieën ook alweer? Van helemaal eens tot helemaal oneens?

Ja, klopt inderdaad.

Volgens mij heb ik redelijk eens gezet. Het belang van. Niet helemaal mee eens maar dat heeft meer te maken met dat verhaal van waar houdt burgerparticipatie op of waar wordt het een heel specialistisch iets. Maar in ieder geval wel aan de goede kant.

En wat is dan volgens jou dat belang?

Nou het belang is uiteindelijk toch dat je. Ik vind dat het kwaliteit van het besluit zie ik er minder in, maar het belang zit het vooral in het verbinding maken met mensen op het onderwerp. Van we gaan bezig met wonen, wat vindt u ervan? En mijn ervaring is vaak dat de kwaliteit ook zonder burgerparticipatie tot stand kan komen en dan ga je kijken naar alle feiten, omstandigheden, definities noem maar op. En dan komt daar inhoudelijk een goed verhaal uit. Maar niemand weet nog dat het zo is. En dat is een beetje oude stijl. Dus voor mij is dat het belangrijkste. Belang zit in draagvlak creëren de olievlek in de samenleving.

En hoe belangrijk vind je het zelf?

Ja, ik gaf mijn dilemma, mijn worsteling al aan. Er zijn momenten dat ik in die zaaltjes zit dat ik denk van waar zitten we nu in godsnaam met elkaar over te lullen. Wat een gezever. Dan hebben we het over dit en over dat. Daar gaat het dan helemaal niet om. Ook als je wat verder doordenkt, dat komt weleens voor. Maar ik merk ook gewoon vanuit het vak dat ik doe dat de koppeling vanuit het maatschappelijke en politiek, dat het al meer geland is eigenlijk dan heb je er ook meer baat bij in de verdere draagvlakontwikkeling en de verdere beleidsontwikkeling. Mijn ervaring met de raad is het moment dat we kunnen vertellen van we hebben een heel breed participatief proces doorlopen dan wordt er eigenlijk nooit de vraag gehad van wat heeft de participatie als effect gehad op het besluit wat is er nou veranderd of wat is er nou toegevoegd? Dat hoor ik bijna nooit zeggen. Maar dan wordt er heel snel door de raad gezegd van: fijn, we hebben zeven avonden gehouden en er waren 500 mensen en er kwamen nog wat suggesties uit en die hebben we meegenomen. Nooit concreet precies wat dan. Dus dat valt mij weleens op.

Wordt participatie dan meer als doel gezien dan als middel?

Ja, inderdaad. Ik denk dat praten met elkaar dat heeft voor mij twee functies. Een is gewoon de gezellige menselijke component en twee je wilt met elkaar iets bereiken. Op het moment dat het

alleen maar is fijn dat we het met elkaar eens zijn en lekker dat we gebuurt hebben dan heb je geen resultaat geboekt.

We hebben natuurlijk die themabijeenkomst gehad door Samenwerken met de Samenleving, de kerngroep. Die kerngroep, weet je behalve van wat je hebt gezien, concreet waar zij mee bezig zijn?

Nee, want de kerngroep, dat is volgens mij Ella-Marie, ik denk dat Irna erin zit en dan houdt het op volgens mij, dan houdt het op bij mij. Dus het was mij ook niet helemaal duidelijk dat we die hadden, die kerngroep. En wat ze precies aan het doen zijn dat was mij ook niet helemaal helder. Yolande zit er ook in volgens mij.

Vind je dat er voldoende informatie is verstrekt vanuit die kerngroep?

Ja, twee dingen. Een ik vind dat we veel te veel op het collegeniveau bezig zijn met samenwerken met de samenleving. Elk kwartaal hebben we weer een verhaal dat ik denk van ja ik ben wel overtuigd dus dat hoeft mij niet meer te vertellen. En naar de organisatie toe zie ik eigenlijk heel weinig. Ik denk dat ze op de RondOmOns wat doen, maar daar zie ik in ieder geval minder. Wat ik er in ieder geval van meekrijg wat minder contact met de eigen samenleving lees de organisatie. Dus dat is wat mij opvalt. Ik denk dat we op collegeniveau, alles weer een keer vertellen, dat weten we wel.

En wat zou dan volgens jou beter zijn?

Nou ik denk dat we beter kunnen werken aan de verandering in de organisatie zelf rondom dit thema dan naar het bestuur te doen. Met heel veel sessies. Het is veel verstandiger, hadden we laatst weer als onderwerp. We hoeven elkaar niet meer te overtuigen als bestuurders. Iedereen heeft misschien zijn eigen accentje maar eigenlijk willen we allemaal hetzelfde namelijk draagvlak of kwaliteit, dus dat loopt wel. Maar het echt in de organisatie dragen dat zie ik minder. Concreet voorbeeld: twee weken terug zat ik bij buurtbeheer Centrum-Gildewijk. Dus twee keer per jaar zit ik daar als wethouder bij. En nog bij een ander leefbaarheidsinitiatief. En al vijf jaar lang hoor ik hetzelfde. De gemeente communiceert niet en de gemeente doet dit niet en dat niet. En als we bellen wordt er niet opgenomen. En dan denk ik hoe kan dat nou toch. Als we het allemaal zo belangrijk vinden en die organisatie zou het moeten dragen dan gebeurt het blijkbaar niet. Vanochtend, neem een concreet voorbeeld. Een initiatief in Middelbeers om het centrum aan te pakken vanuit de samenleving zelf. Nou daar heb ik mee afgesproken we hebben een subsidieregeling. Ze willen een manifestatie houden met de bevolking over de toekomst van het centrum, 100 punten. Daar hebben we een subsidieregeling voor. Wat hoor ik, dan krijg ik vanochtend die medewerker op bezoek en die was helemaal gepikeerd want ik als wethouder al aangegeven dat we het zo wilden gaan doen met die ondersteuning maar daar moet wel eerst in de regeltjes worden gekeken. Dan hebben we elkaar niet begrepen. Ik zou het omdraaien en zeggen: fijn wethouder, hartstikke goed. Waar kan ik helpen want een initiatief uit de samenleving, ik sta te popelen om ze te ondersteunen. Ja hij zegt, ze zijn te laat. Dat was het eerste argument. Moest eigenlijk zes weken van tevoren. Zet daar op in. Op de organisatie. Die bestuurders dat komt wel los. Wij worden zo door de samenleving onder druk gezet dat wij wel participatief zijn, ben maar niet bang.

Die niveaus wilde ik eigenlijk even op ingaan ik weet niet of dat handig is. Ben jij op de hoogte van die verschillende niveaus? Was je dat al voordat ik het hier gepresenteerd had?

Welke niveaus ook alweer nog even kort?

Beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en beleidsevaluatie. En aan de andere kant heb je dan maatschappelijke participatie en maatschappelijke initiatieven.

Ja, dat systeem is bekend inderdaad.

Denk je dat de organisatie op de hoogte is van de verschillende niveaus en denk je dat ze daarmee kunnen werken?

Ja ze kunnen ermee werken omdat ze op verschillende niveaus zitten. Onze uitvoerende mensen zitten vooral op dat deel. Waar mijn zorg zit in hoeverre mensen participatie zien als een doel of als een middel. Dus als het is van we moeten het doen. Of is het echt bedoeld om gezamenlijk draagvlak en dat soort dingen. Als ik onze civiele mensen af en toe hoor nu nog. Dan is het nog van we stoppen wel een briefje in de bus en als we dan met die weg aan de slag gaan is het goed. Terwijl je ook het anders kan doen. Dus ik denk dat de strategiemensen dat beter kunnen overzien. Maar dat ieder vanaf zijn eigen niveau weet dat participatie aan de orde is, er zal een keer gemopperd worden dat doe ik ook wel eens maar ik kan me niet voorstellen dat mensen dat niet willen. Maar het echt goed toepassen en het nadenken. Een keer terugkomen uit een plan van we hebben het er met elkaar over gehad en ik ga eens even kijken. En dan niet wat er nu nog weleens gebeurd ik ga het alvast uitvoeren. Want ja we hebben die mensen al gehoord. Als ze dan precies doen wat in het oude plan staat dan hebben die mensen maar een kader van er is niks gebeurd. Dus daar is winst te halen denk ik.

En op maatschappelijk niveau? Als je daar dan kijkt?

Dan bedoel je het echt vanuit de maatschappij zelf?

Ja.

Ja mijn beeld van de leefbaarheidsnetwerken waar ik de laatste zes jaar contacten mee gehad heb dan denk ik af en toe. Wat is het niveau van de mensen die daarin zitten? Die komen echt vaak niet boven het uitvoeringsniveau uit. Dat is heel nuttig maar onze ambitie als gemeente is om die netwerken steviger status te geven. Die moeten de leefbaarheid echt gaan ondersteunen die moeten ambassadeur worden noem maar op. En als ik dan mensen hoor alleen over hun eigen straat in zo'n samenwerkingsverband. Is dat waar we naartoe willen? De vorige periode was ik daar wat meer bij betrokken dan nu, bij die leefbaarheidsnetwerken, heb ik het er met Yolande wel eens over gehad van wat is nou de groei van die netwerken? Die maatschappelijke participatie waarvan gaat dat uit? Is het ook acceptatie vanuit de samenleving om daar iets echt op te pakken of is het voor hun ook maar eigen belang wat ze er proberen door te drukken. En dat laatste zie ik dan wel met enige regelmaat eerlijk gezegd.

Vind jij dat iedereen in de organisatie burgerparticipatie zou moeten toepassen in het werk?

Je hebt een schil. De buitenkant participeert heel veel en de binnenkant steeds minder. Iemand die hier bezig is met de begroting, ook daar hebben we het geprobeerd met het burgerpanel, dat loopt best moeizaam. Het is iets om in het achterhoofd te houden maar je moet ook reëel zijn dat participatie op sommige punten weinig zin heeft. Ik noem maar iets gek. We kunnen het handhavingsbeleid voor Oirschot in 2016 dat kunnen we helemaal in de groep gooien, waar moeten we op handhaven. Dat zou je kunnen doen. Als je dan vervolgens toch als overheid tot de conclusie komt dat je als overheid toch moet uitvoeren, moet handhaven dan komt het ook wat ver te over denk ik. Dus het hangt er wel vanaf. Ook hier weer: is het een middel of is het een doel. Als we goedgekeurd moeten worden door de vereniging van participanten een stempeltje erop en dan is het klaar, of ga je het echt vanuit het nut doen. We hebben allebei een belang in dit gesprek. En dan zit je bij elkaar. En dat kan ook nog gezellig zijn. Maar op het moment dat jij in een samenleving gaat als gemeente van 'hallo, hallo we moeten participeren' dan denk ik waar is daar het nut van dan. En mensen uit de samenleving die herkennen dat ook. Die zeggen 'nou het mag wat kosten er zaten drie mensen van jullie bij die bijeenkomt. Drie ambtenaren. Dus mensen gaan het op die manier dan ook zien. Terwijl die ambtenaren zoiets hebben van wij zijn toch participatief geweldig bezig geweest. Goed geluisterd naar die mensen en dat nemen wij dan ook weer mee terug. En dan denk ik van middel en doel.

Die vragenlijst daaruit blijkt dat ruim 30 procent van de medewerkers het lastig vindt om te wennen aan de verandering die burgerparticipatie met zich meebrengt.

Zo, oké.

Geldt dat ook voor jou?

Klein beetje wel. En dat heeft ermee te maken denk ik van eigenlijk is dat de rode draad. Hoe ver ga je ermee? Op een gegeven moment... dat is mijn gedachte van de overheid. We moeten goed luisteren, maar we moeten ook een keer conclusies trekken. En als je geen conclusies durft te trekken onder invloed van participatieve processen. Ik weet niet of je dat gehoord hebt van het boterkerkje hier. Dat is nu zo'n hot item. Daar zijn we mee gestart, en Caspar, en ja commotie in de samenleving wan die willen links en die willen rechts bij wijze van spreken en het ligt gewoon stil. Dus we durven geen beslissing te nemen dus gaan we links of rechts pakken. En daar zit mij weleens een gevoel dat ik er wat moeite mee heb dat ik denk van jongens en nou hebben we het gehoord, terugkoppelen en dan nog een keer luisteren en dan nemen we wel een beslissing. En ik zei toen straks in een ander gesprek de politiek durft geen nee te zeggen door die participatieve druk. En dat is voor mij wel een zorg en een moeilijkheidspuntje. Wat ik toen straks al zei van dan heb ik het gehoord oké, en we zullen toch een keer verder moeten. En dat is ook typisch Oirschots. Dan gaan we een stap zetten en dan wordt het toch weer van 'ja ik had het zo niet gezegd'. Onze eigen raad doet dat ook al, los van de bevolking. Dus ik heb daar weleens wat moeite mee. Dat is de conclusie die ik jou helaas moet meegeven.

Dat heb ik al een paar keer meer gehoord. Aan de andere kant blijkt ook dat 90 procent van de medewerkers vindt dat burgerparticipatie een positieve verrijking is voor de gemeente. Geldt dat ook voor jou?

Ja, inderdaad vanuit het draagvlak en netwerkvorming wel ja.

En is burgerparticipatie ook een positieve verrijking voor jouw dagelijks werk?

Ja, heb ik ook ja op gezegd.

Waardoor verrijkt het dan jouw werk?

Nou dat voorbeeld van die huurdersavond die ik zei. Wij hebben als gemeente relatief weinig contact met huurders. Dat loopt allemaal via die corporaties. Maar bij huurders zit veel leed rondom huurhoogte en problemen met betalen. En ik vond die avond dus heel interessant want er zat een man of 30. We hebben er 1.100 uitgenodigd. Er zitten 30 mensen, ook bekenden. Maar het was heel interessant om het geluid van de mensen eens te horen. Op welke basis inkomen ze rond moeten komen om huur te betalen noem maar op. Dat vind ik dan heel nuttig. Dus voor mij zit de meeste meerwaarde erin als ik dingen hoor daar heb ik nog niet bij stil gestaan. Daar moeten we dan over nadenken. En elke avond heb je wel van die momenten dat je denkt van dit is van belang. Maar er zit ook veel tussen dat je denkt van ja dat had ik al kunnen weten dat die klacht kwam of dat die groep het ermee eens was. Dus dan kun je veel zelf al invullen.

Jij noemde als nadeel eigenlijk al dat het soms als doel wordt gezien dan als middel. Kan je nog andere nadelen bedenken?

Ja, met name dus de slagvaardigheid van een overheid. Beslissnelheid, dingen durven doen. Dat vind ik een nadeel. En een ander is verantwoordelijkheid wegschuiven uit de politiek. De mensen in de samenleving moeten het maar gaan zeggen. En dat is ook lekker, want dan hoeft je geen eigen positie meer in te nemen als politiek. 'Ja ze hebben gezegd, het burgerpanel zei 60 procent voor'. Referendum Oekraïne is een mooi voorbeeld. Zoveel procent voor of zoveel procent tegen. Ja dan moeten we dat wel volgen. Dus je eigenstandige oordeel. Dat zie ik wel eens verschuiven. Dat vind ik ook wel een beetje een nadeel. We maken ons als overheid steeds meer Calimero. Steeds kleiner. Ja wat vinden jullie ervan samenleving? Soms moet je ook wel een beetje ferm durven te zijn en zeggen van zo vinden wij het. Als je langetermijndoelstellingen pakt is het echt een probleem dan moeten we bijvoorbeeld bezuinigen of we moeten zorgen dat we minder aardgas uit de grond gaan trekken en zo kan ik van alles bedenken. En dat vind ik weleens een nadeel. Het wordt soms makkelijk voor de politiek om zich te verschuilen.

En voordelen?

Nou het voordeel vind ik het draagvlak. Wel beduidend minder vind ik inhoudelijk. Dus participatie waarbij met een beetje experts bij elkaar zit dan heb je toch een heel ander niveau

als een gemiddeld avondje over een plan, dan gaat iedereen toch vanuit zijn eigen perspectief iets vertellen. Maar daar zit ook wel een voordeel in. Naarmate je meer geïnteresseerden en burgers hebt die bekend zijn met de materie dan werkt dat goed. Dus dat zijn wel de twee voornaamste wat mij betreft. Je kunt er heel verheven toestanden over legitimatie van politiek en van alles en nog wat maar dat vind ik een ander verhaal. 'Ze moeten naar ons luisteren, want als ze niet naar ons luisteren dan zijn ze geen knip voor de neus waard'. Tijdens de huurdersavond was er bijvoorbeeld iemand die zei 'ja in de politiek zitten, je moet overal voor betalen en je krijgt niks terug'. Dat ging over huurhoogte en dan is het wel heerlijk om te melden van nou weet u wel dat wij voor elke huurwoning in de gemeente Oirschot bijna 30.000 euro bijlappen om te zorgen dat de huur wat lager is. Dat gaat om miljoenen op termijn van een aantal jaren. Dat wist hij niet. Het kan ook helpen om de interactie te stimuleren. Dat kan ook een voordeel zijn. Dat kan als het zonder emotie gebeurt. Met het vluchtelingendebat hebben we dat vorig jaar meegemaakt. Compleet emotioneel uit de hand gelopen debat zoals op veel plekken. Dan is er geen participatie meer mogelijk. Dan zegt de samenleving 'jullie doen het verkeerd' en wij zeggen 'het is heel belangrijk dat het gebeurt'. Daar zit dan geen participatief traject meer in. Daar kan nog wel winst zitten.

Maar een voordeel zou dus kunnen zijn dat je wederzijds begrip hebt?

Ja inderdaad.

Er was ook een vraag over de informatievoorziening. Genoeg informatie en te weinig informatie om het toe te passen. Denk jij dat er genoeg informatie is gegeven vanuit de organisatie?

Ja, even vanuit de positie college kijken wat ik straks al zei ik vind dat we teveel informatie krijgen. Elk kwartaal weer een hoop verhalen over die trajecten dan denk ik van dat geloof ik wel. Zo heb ik het ook ingevuld. Maar de organisatie is mijn vraag. Als ik toch zie dat 30 procent er toch wat naar kijkt van hoe moet dat precies lopen dat is best veel nog vind ik van de groep. Dus dat zijn toch tientallen mensen van onze club dus ik denk dat we daar juist moeten inzetten dan richting het bestuur. Dat moet allemaal worden voorbereid zo'n bijeenkomst. Zitten allemaal uren in. Terwijl het misschien veel nuttiger is om workshops te houden met de mensen bijvoorbeeld.

Ja, 70 procent geeft ook aan te weinig informatie te hebben gehad.

Oh ja?

In totaal als ik dan kijk.

Is eigenlijk wel bijzonder. We vinden het heel belangrijk, we hebben een kerngroep georganiseerd die dat moet begeleiden en dan dit.

Ik heb natuurlijk ook drie ambtenaren geïnterviewd en die heb ik gevraagd naar de kerngroep en die weten ook niet wat er speelt daar. Het ging dan ook over Factor C een stukje. Een persoon wist niet eens dat Factor C bestond.

Oké, dat is helemaal knap.

Die vond ook te weinig informatie. Denk jij dat er vanuit de organisatie alleen maar dezelfde informatie wordt gegeven?

Wat bedoel je met dezelfde informatie?

Nou dat er niet vanuit de ene persoon hoor je dit moet je doen, en vanuit de ander dit zijn de doelstellingen en van weer iemand anders hoor je weer iets heel anders.

Ik denk dat dat ook binnen de organisatie heel lastig is. De cijfers die je net schetst dan. Ik denk dat die informatie niet eenduidig is. Anders zouden die cijfers niet zo hoog zijn die je nu aangeeft. Ook dat weer hè. Je hebt een afdelingshoofd strategie en omgeving, op welk niveau participeer je dan? Is het een middel, is het een doel? Voordelen, nadelen. Dat is inderdaad niet

eenduidig. Als je met die definitie gaat communiceren dan wordt het al lastig. Dus dat geloof ik wel ja.

Vind jij dat de medewerkers van de gemeente burgerparticipatie op de juiste manier inzetten?

Dan moet ik het doen uit eigen observatie. Dus wat ik zie met onze mensen dan heb ik daar wel vraagtekens bij eerlijk gezegd. Ik zit dan in die buurtbeheernetwerken daar zit iemand bij ja die dat op zich hartstikke goed doet vanuit de inhoud. Van ik moet iets gaan uitzetten en dat moet geregeld worden. Maar echt luisteren en echt de boodschap overbrengen dat vind ik niet de meest sterke kant. En dat zie ik ook wel eens bij avonden. Deze week hebben we de locatie de Beerze gehad, ik het een CPO project gehad met mensen erbij, ik heb gezeten bij een stichting waar we onderdeel van zijn. Eigenlijk overal zie je wel hetzelfde mechanisme van echt overdragen van informatie door de organisatie. Dat kan echt nog wel beter en het ophalen ervan. Echt de interactie en aan tafel zitten.

En hoe zie jij dat dan?

Ja dan komt er een ander dilemma bij mij en dat is een idee hè. Hoe fijnmaziger je als overheid wil participeren, hoe meer geld het gaat kosten aan personeel. Het is heel simpel: als ik drie keer terug moet komen bij een buurt om elke keer te vertellen hoe het gaat met de riolering, ik zeg maar wat, dan kost het heel veel energie en tijd. En daar zit volgens mij wel een probleem en moet je misschien ook de vraag stellen op welk niveau je wilt participeren. En hoe meer je op uitvoeringsniveau dingen gaat doen, is dat echt burgerparticipatie of is dat dingen samen maar doen. Daar zit een beetje mijn dilemma. Ik denk dat we het ons financieel niet kunnen veroorloven om participatie zo fijnmazig te laten zijn als door sommigen wordt gepropageerd. Ik denk als ik Frans van Hoof pak vanuit zijn portefeuille die heeft echt die behoefte om bij al die keukentafels. En ik denk dat dat gewoon onbetaalbaar is. En ik denk dat je zo ook verwachtingen gaat wekken die je niet waar kunt maken. Van 'je zou er nog op terugkomen', en dan zeg je 'ja heb ik geen tijd meer voor gehad'. Dat hoor ik vaak bij die leefbaarheidsnetwerken. Dus ik vraag me af in hoeverre we dit echt waar kunnen maken eerlijk gezegd.

Zie jij dan geen creatieve mogelijkheden daarin?

Als het je lukt, en dan is er weer de grens, tot hoever kun je opschuiven naar een participatiesamenleving als je veel ambassadeurs krijgt in zo'n netwerk die dat ook echt kunnen die mensen kunnen enthousiasmeren en die mensen aanjagen dan heb je gewoon je ambassadeurs. Die zitten er her en der wel tussen maar veel ook waarvan ik denk daar ga ik niet achteraan lopen. Als die bij mij aan de deur komen dat geloof ik wel. Die zitten voor hun eigen belang of hebben een beperkte scoop. Daar zit veel voor mij echt het creatieve idee. Hoe ga ik mensen zover krijgen zodat ze die slag gaan maken. En willen blijven maken. Als ik onderhoud in een buurt voor groen wegzet dan moet het natuurlijk niet elk jaar zo zijn dat je moet knokken als gemeente van gaan jullie iets doen. Het moet dan wel echt gebeuren en het moet echt gedragen worden. En er zijn goede voorbeelden hoor, in Oirschot. Maar ook op een hoop plekken dat het nog niet zo vlot loopt.

Interview - bestuur

Een paar weken geleden hadden we de themabijeenkomst Samenwerken met de Samenleving. Wat ik zag was dat er veel weerstand was ten opzichte van de vastgestelde definitie die er staat.

Ja dan moet ik even nadenken wat er ook alweer stond. Ja een lange, kan ik me herinneren. Dus communicatief blijft hij niet hangen. Als hij te lang is.

Wat vond je van de definitie?

Nou het is altijd met een definitie dat je alle zaken die relevant zijn om die te vangen. Daar stop je dus alle elementen in maar dan krijg je bij wijze van spreken een pagina om de formulering op een rijtje te hebben. Misschien doe je er toch beter aan om te verengen tot een slogan in de zin van dat daar de boodschap in verankerd ligt zodat hij ook bij mensen blijft hangen. Want uit communicatief oogpunt is het denk ik het beste dat je iets kunt hebben van wat mensen triggert en uitdaagt om erover na te denken dan dat mensen denken moet ik eerst dit boek eens gaan lezen voordat ik weet waarover het we met elkaar gaan hebben. Maar aan de andere kant snap ik ook wel dat je een definitie wil hebben die op zich wel onder woorden brengt waar het in essentie om moet gaan. Je zult beide moeten doen. En een redelijk uitgebreide omschrijving maar misschien dat je ook een communicatief slogan kunt maken waardoor de essentie blijft hangen.

Als ik definitie hier in de organisatie zou voorleggen, hoe denk je dat daar dan op gereageerd zou worden?

Ja dan denk ik dat ze denken van dan hebben we weer iets wat we moeten onthouden. Wij hebben dat natuurlijk meer gedaan, een kernboodschap, de kernwaarden van de organisatie en dat soort zaken en een aantal begrippen zullen ze zo herkennen. Als het gaat over bijvoorbeeld integer handelen. Iemand die bij de overheid werkt die moet eigenlijk gewoon weten wij handelen integer punt. Daar moet je elke keer wel weer aandacht aan geven van wat betekent het nou integriteit. Het moet geen loos begrip worden. Dus moet je er in de loop van de tijd ook periodiek aan werken dat het weer tussen de oren komt. Zo zijn er een aantal thema's meer waarvan je denkt die zouden we met enige regelmaat op de agenda moeten hebben om die kernwaarden die wij in de organisatie hebben om die bij de mensen, niet alleen in de organisatie maar ook de mens als individu eigen te maken. Dus ik denk dat je het zo moet brengen.

Denk je dat die definitie dan nog niet eigen is?

Ik denk die lange in ieder geval niet. Ik moet zeggen dat ik in een gedeelte zit van de organisatie dat ik niet iedere keer met medewerkers van de organisatie praat over dit soort zaken omdat dat ook primair verantwoordelijkheid is van het management en als bestuurder spreek je een manager daarop aan. Het is niet de bedoeling dat de burgemeester naar de afdelingen gaat en zegt van: hoe is die definitie en waarom ken je die nog niet en handel je er ook naar? Dat zijn zaken die het afdelingshoofd of de coördinator moet doen. Ik heb daar weinig beeld van.

Ik dacht misschien heb je daar wel iets van een beeld van.

Ik zou dat niet willen beweren dat ik daar echt kijk op heb. Dan zit ik toch weer te weinig in die organisatie zelf. Want ik kijk op een bepaalde manier naar de organisatie en de organisatie kijkt ook op een bepaalde manier naar mij. Dus dat betekent ook dat ze soms anders met mij communiceren dan met hun directe collega. Dus dat moet je soms wel beseffen als bestuurder. Het gaat hier allemaal heel informeel dus het gaat er hier gemoedelijk aan toe. Maar mensen maken wel onderscheid of ze met een directe collega iets bespreken of dat ze iets met de gemeentesecretaris of met de wethouder of de burgemeester. Daar moet je je gewoon bewust van zijn. Hoe vrolijk het er hier ook aan toe gaat.

Ik denk dat dat iets natuurlijks is. Niet zo gek denk ik. Als we kijken naar het belang van burgerparticipatie. Wat zie je dan als belang ervan?

Nou het grootste belang is dat de burgers zelf het idee hebben dat ze ertoe doen. Dat de inbreng die zij hebben dat die relevant is voor de besluitvorming hier in huis. Ik vind dat overigens niet dat burgers altijd gelijk moeten hebben. Er wordt vaak geroepen, dat zie je bijvoorbeeld sterk bij de discussie die we hebben rondom asielzoekers, kijk je hebt soms als overheid heb je ook iets door te zetten wat niet iedereen leuk vindt. Als je er alleen maar voor de leuke dingen bent dan doe je gewoon wat de mensen willen en dan is het daarmee afgedaan. Maar je staat er bij de overheid ook voor een taak om het algemeen belang te dienen. En dat algemeen belang is ook soms gediend met het nemen van beslissingen. En dan kun je nog in het voortraject aangeven van wat je belangrijk vindt in de besluitvorming en vervolgens moet je de afweging maken van wat er door burgers is ingebracht wordt dat kunnen we dat op een goede manier meewegen in het besluit en dan neem je de beslissing. En dan zie je in sommige dossiers weleens dat toch die afweging zorgvuldig is gemaakt dat dan toch een groep burgers is die zegt er wordt niet naar ons geluisterd. En dat dilemma dat de burger ook steeds mondiger wordt en het ook verbaler uit. Ik wil zeggen ook wel geïnspireerd door politici die ze op tv zien. Dan zeggen ze als zij dat doen waarom zouden we dat dan niet mogen? Daar is ook wel iets voor te zeggen. Maar dan zie je dikwijls het fenomeen dat mensen roepen er wordt niet naar ons geluisterd. En mensen naar wie wel geluisterd zou zijn en die het wel eens is met de beslissing die uiten zich niet. Dus dan krijg je ook in de beeldvorming weleens het idee van er zijn mensen die zeggen iets en er wordt niet naar geluisterd. Maar er zijn natuurlijk ook een heleboel mensen die met de beslissingen wel eens zijn maar dat die denken van laat ik me maar niet en plein public in die discussie mengen want voor ik het weet staan ze bij mij aan de deur. Op zich wel jammer, maar zo gebeurt het wel in de praktijk. Je moet het wel heel zorgvuldig benaderen ook in de analyse.

Hoe bedoel je dat?

Nou, dat merk je ook in de media. Er wordt heel veel geluisterd naar die hard roepen en dat is de waarheid van de krant. En ik denk dan: is dat dan de juiste analyse? Dus denk ook daar eens over na. En ik moet zeggen nuanceringen zie je in de politiek en niet alleen in Nederland maar ook buiten Nederland dat is op dit moment schijnbaar not done om dingen genuanceerd te vinden. Je moet of ja of nee zeggen terwijl ik denk dat de werkelijkheid van het leven heel genuanceerd in elkaar zit. Dus ook de problemen moet je genuanceerd benaderen maar ook de oplossingen. Daar sta ik voor.

Je zei net al ik sta er een beetje buiten, buiten de ambtelijke organisatie. Ik heb er toch een paar vragen over en als je ze niet kan beantwoorden is het niet erg.

Ja, of ik heb er wel een beeld van maar de vraag is of dat dan ook de werkelijkheid is.

Als je daar een beeld bij hebt is het prima. We hadden het over het belang wat je zelf ziet als belang. Hoe denk je dat de rest van de organisatie daar tegenover staat?

Die denken daar heel verschillend over. Er zijn natuurlijk vanuit ambtelijke tradities heel sterk van wij hebben ergens voor doorgeleerd wij zijn daar technisch op geschoold. En wij denken dat we dat zo goed weten dat wij het beter weten dan die individuele burger die zijn eigen belang najaagt. Dat is een opvatting. Ik denk dat er ook wel mensen zijn die zeggen als het in mijn eigen wijk gebeurt vind ik het ook heel plezierig dat ik ook mee kan denken over dingen die in mijn wijk gebeuren. Dus dan is het ook logisch als ik in Oirschot werk dat de inwoners van Oirschot diezelfde gedachte hebben. Daar moet je ook naar kijken. Dat is een heel andere benadering. Dan krijg je toch meer die ambtelijke medewerker die meedenkt in de wereld van de burger maar uiteindelijk wel zijn professionele afweging moet maken. Want hij is wel ingehuurd. Als iemand hier bij wijze van spreken aangewezen is als deskundige met betrekking tot verkeer en het gaat over parkeren wat ook altijd een heftig thema is. Dan vind ik wel dat die medewerker die moet meedenken in de zin van hoe kijkt een burger ernaar maar hij moet ook kijken naar hoe kijkt ik er professioneel naar? En zit daar een match in? En zit daar geen match in dan moet die zeggen van ik snap die burger, ik snap wat die wilt dat zijn drijfveren maar vanuit mijn professionaliteit kijk ik er zo naar en misschien kunnen we een beetje meebewegen in de richting van de burger maar uiteindelijk is dit de bottom line die ik als technicus moet trekken. En dan is het vervolgens aan het college om een beslissing te nemen. En ik denk dat dat een

houding is die er steeds meer is. En we zitten in een fase soms moet je beseffen dat burgers heel veel weten en heel veel kennis en kunde zit gewoon in de samenleving zelf. Ook die technische kennis en kunde. Dus misschien komen we in een fase dat we zeggen van bepaalde onderdelen waar traditioneel overheid moeten we misschien rechtstreeks overgeven aan de burgerij. In het kader van buurtbeheer. Dan kan ik me best voorstellen dat bepaalde onderdelen van beheer gewoon net zo goed door die burgers zelf gedaan kan worden, misschien door regie of met afstemming met de gemeente. Maar dat wij het budget gewoon beschikbaar stellen aan die groep inwoners en zeggen: daar mag u het voor doen. En dan is het ook jullie probleem. En als er dan problemen zijn met bepaalde bureaus die het er niet mee eens zijn dan moeten jullie het zelf oplossen. Het loslaten is dan ook een eigenschap die je moet hebben en dat is ook niet iedereen van nature gegeven. Dat herken ik ook aan mezelf dat je uiteindelijk denkt ook al heb ik het overgedragen ik voel me toch verantwoordelijk voor.

Controle houden misschien?

Ja controle houden, maar als het misgaat waar komen ze dan uiteindelijk terecht? Komen ze toch naar jou toe. Zo van los het maar even op.

Even over de kerngroep Samenwerken met de Samenleving daar is een paar weken geleden die themabijeenkomst door georganiseerd. Vind je dat er vanuit die kerngroep voldoende informatie wordt verstrekt?

Vanuit mijn perspectief krijg ik regelmatig vanuit de gemeentesecretaris en de wethouders aan de collegetafel hebben we het daarover. Of dat dezelfde informatie is als die gedeeld wordt met de organisatie moet ik inschatten. Ik weet dat er een aantal ambassadeurs in de organisatie zijn die zich heel sterk daarvoor maken. En dat zijn mensen waarvan ik denk die kunnen het goed over het voetlicht brengen want dat moeten ze ook wel eens in de richting van de burgerij doen. Ik denk dat de informatie die zij verstrekken dat die toegesneden is op wat de ambtelijke organisatie zou moeten weten. Maar echte kijk daarop daar sta ik dan net weer iets te ver van weg.

Ik heb al interviews gehad met de ambtelijke organisatie en daaruit blijkt wel dat zij geen idee hebben waar dat die kerngroep mee bezig is. En wat ik dan terughoor van bijvoorbeeld bestuurder X: wij krijgen een overload aan informatie vanuit die kerngroep maar naar de organisatie verder wordt er heel weinig gedaan.

Maar het was ook wel een heel brede kerngroep hè? Want als het allemaal binnen die groep blijft heeft het niet die externe werking die het zou moeten hebben. Maar goed ik heb daar dan te weinig kijk op.

Wat vind je in het algemeen van de inzet van burgerparticipatie in de gemeente Oirschot? Wat is daar je mening over?

Volgens mij zitten wij in een leerproces. Wij hebben die hele discussie rondom asielzoekers gehad en daar zijn de meningen ook hevig over verdeeld. In welke mate daar participatie heeft plaatsgevonden. Ik denk dat het wel goed is om nadrukkelijk aan de voorkant van ieder proces eens na te denken over hoe moeten we daarmee omgaan. Ik denk dat ze het nu een beetje de hak op de tak soms is. Soms wordt er bij onderwerpen heel nadrukkelijk nagedacht aan de voorkant. En andere misschien impliciet en andere weer niet. Ik heb de indruk dat het wel goed zou zijn als we daar structureler in de voorbereiding van beleid daar extra aandacht aan geven.

En vind je ook dat iedereen het zou moeten toepassen?

Ja in essentie vind ik van wel. Het staat ook in het bestuursakkoord. De raad heeft het ook besloten dat participatie een belangrijk onderwerp is. In die zin moeten we proberen dat uit te hollen naar de hele organisatie en dat de burger daar ook het gevoel heeft van wij worden serieus genomen in onze inbreng. Dus ja. In principe moet dat wel ja.

En kan het ook op alle vlakken?

Er kan denk ik meer dan iedereen denkt. Maar dat is minder dan alles. Denk ik. Ik denk dat er bepaalde onderwerpen zijn waarvan je zegt daar kun je ze wel over informeren. Wij hanteren een participatieladder en ik denk dat dat soms ook bij burgers maar soms ook bij de politiek niet helemaal tussen de oren zit. Je hebt verschillende vormen van participatie. Sommigen die beperken zich tot informeren, sommigen tot beslissen. Daar tussen zit een hele reeks van mogelijkheden die je hanteert. En ik denk dat we vooral moeten nadenken over de vraag als wij een traject inzetten, binnen welke sporten van die ladder moeten wij ons dan bewegen? En sommigen waarvan het alleen tot informeren beperkt blijft, kan best zijn dat sommige inwoners zeggen van wij willen meebeslissen. En dat zal niet altijd kunnen. En dan is het een kwestie van dat je goed uitlegt waarom je gekozen hebt voor een bepaalde ladder. Dat is ook denk ik een kwestie van oefenen voor ons. Daarvoor hebben wij ook niet allemaal een blauwdruk klaarliggen van in die situatie doen we dit en in die situatie doen we dat. Want dan zul je net zien dan hebben we net iets bedacht komt er net weer een casus die in geen van allen past.

Ja en iedere situatie is natuurlijk ook verschillend.

Ja, inderdaad.

Even over die vragenlijst. In een aantal zwart wit stellingen werd de mening gevraagd van de organisatie. Ik heb het voor mezelf genuanceerd door te vragen wat is het meest op je van toepassing. Een stelling ging over gewenning aan de verandering omdat burgerparticipatie als verandering wordt ervaren en daaruit bleek dat ruim 30 procent van de medewerkers het lastig vindt om te wennen aan de verandering die burgerparticipatie met zich meebrengt. Geldt dat ook voor jou?

Nou, twee opmerkingen. Ik vind het relatief een laag cijfer 30 procent. Ik had zelf de indruk dat men er meer moeite mee zou hebben. En geldt het voor mij persoonlijk? Ik heb zelf de indruk dat ik dingen redelijk goed kan wegzetten en het zou willen overlaten. Op zich de verandering heb ik niet zo'n probleem mee. Maar ik zie in de praktijk dat het heel moeilijk wordt toegepast. Dus ik heb nog niet het gevoel dat ik echt dingen al heb moeten doen wat voor mij erg lastig was. Als je van te voren weet van zo gaan we het doen dan heb ik er geen moeite mee dan accepteren dat er wellicht iets uitkomt dan ik zelf misschien anders had gedaan. Ik zou daar zelf niet zoveel moeite mee hebben. Dat weet je pas echt als de test in de praktijk is gebeurd. En zo ver is het naar mijn idee niet van zodanige invloed geweest dan heb ik zelf die afweging moeten maken.

Aan de andere kant blijkt dat 90 procent van de medewerkers burgerparticipatie wel als positieve verrijking van de organisatie ziet. Zie je dat ook zo?

Ja dat vind ik zeker. Ik denk dat wij echt die traditionele houding van de overheid die regelt het allemaal wel die zorgt dat er de juiste beslissingen worden genomen. Ik denk dat dat echt een achterhaald idee is. Ik denk zeker als je als overheid oproept dat de kracht van de samenleving zit in de samenleving, participatiemaatschappij. Dan moet je ook niet verbaasd zijn dat ook die burgerij ook meer wil beslissen over wat er in de praktijk gebeurt. Ik vind dat op zich dus ook logisch en ik vind het ook positief. Want ik vind ook echt dat we moeten nadenken over wat moet die rol van de overheid over 10 of 15 jaar nog zijn. Iedereen heeft een heleboel commentaar op de overheid maar dan moet je hem ook niet laten doen wat ook anderen zouden kunnen doen. Die afweging ben ik ook benieuwd naar hoe die gemaakt gaat worden. Want op het moment dat er iets verkeerd gaat ook als is het overgedragen, wordt er wel heel snel gekeken naar de gemeente of de overheid van ja maar we zitten hier met een probleem en dan zie je ook met privatiseringen bijvoorbeeld met gebouwen. Jullie krijgen dat gebouw om niet. Maar dan zijn jullie wel verantwoordelijk voor onderhoud en exploitatie. En dan zie je toch in heel veel gevallen na een jaar of 10, 15 we weten het niet meer. Als je dan zegt van het is jullie probleem dan krijg je eerst de maatschappelijke en vervolgens de bestuurlijke en de politieke druk om dan toch als gemeente er iets aan te doen. Want het kan niet zo zijn...

En is burgerparticipatie voor jezelf een positieve verrijking?

Ja, ik denk het wel. Ik denk dat er heel veel ideeën en gedachten in de samenleving zitten die heel veel kwaliteiten kunnen hebben die je anders niet boven tafel krijgt. Dus je kunt er ook zelf als organisatie maar ook als persoon denk je dat je er heel veel van kunt leren. Dus in die zin

vind ik het wel een verrijking. Als je niks aan mensen vraagt, zul je ook nooit iets te weten komen.

Zijn er ook nadelen aan burgerparticipatie?

Mensen verwachten soms meer van participatie dan dat kan, mensen die geen gelijk krijgen die zullen heel snel roepen van het is alleen maar voor de bune geweest. En dan krijg je dat toch in negatieve beeldvorming. Terwijl je als bestuurder of als organisatie echt de integere bedoelingen had om binnen die ramen van de participatieladder een zegje te kunnen laten doen. En dan word je neergezet als iemand die niet luistert. Dat is een nadeel denk ik. En ik denk ook dat je moet beseffen; ook al geef je buitenstaanders inbreng dat die ook niet altijd de wijsheid in pacht hebben. Je moet wel blijven nadenken over de oplossingen die worden aangedragen. Een slechte oplossing die jij als overheid neemt is een slechte oplossing. Maar een slechte oplossing die wordt aangedragen door een buitenstaander of door burgers die wordt gerealiseerd is ook een slechte oplossing. Dus het niet zo dat als het van buiten komt dat het dan altijd goed is. En die neiging bestaat er ook wel eens in de politiek. Zo van, het komt uit die en die wijk dus dan moet het goed is. Je moet wel blijven nadenken.

En de voordelen?

Het voordeel is dat het er vooral omgaat, je merkt steeds meer dat je draagvlak moet hebben voor de beslissingen die je als overheid neemt. En ik denk dat beslissingen die gevormd zijn of medegevormd zijn door de burgers zelf dat die een groter draagvlak zullen hebben en dus ook langduriger en duurzamer zijn. Dat is het positieve element eraan.

Ik heb in de vragenlijst ook een vraag gesteld over de informatievoorziening. Dat gaat er dan over de hoeveelheid informatie.

Ik denk dat wij zelf voluit geïnformeerd worden over project. Maar misschien is dat iets te veel en zou het nu naar de andere kant van de organisatie door moeten laten sluizen zodat het daar ook meer gaat leven. Want ik denk dat de mensen het wel zouden kunnen weten, maar de andere kant is dan blijft het hangen en zit het tussen de oren. En die instrumenten die zouden ze nu meer moeten aanboren.

Heb je daar dan een beeld van?

Ik denk dat zelf over het algemeen zaken die via de flipovers is aardig om mensen de eerste beeld te geven. Maar dikwijls denk ik dat het de meeste effectiviteit heeft om het proces zo in te richten in de praktijk van alledag dat ze het gewoon doen. Door doen leer je ervan. Dus ja ik denk dat je bij het herontwerpen van processen dat gewoon als een standaard element moet inbouwen. En wij zijn met een lean-traject bezig om projecten aan te passen en daar zal dat een plekje in moeten krijgen. Daar kom je het gewoon dagelijks tegen in de praktijk. Een andere zaak is natuurlijk als je aan het nadenken bent als gemeente over wat zijn onze kerntaken en we zijn met een kerntakendiscussie bezig en je komt tot de conclusie van sommige dingen die hoeven wij als overheid helemaal niet zelf te doen. Dan kun je in dat traject ook weer dingen meenemen waarin die participatie beter geborgd kan worden. Ik denk werkende weg is mijn ervaring, blijft het beter hangen dan als het meer vanuit een studie-achtige omgeving dingen moet doen. Mensen moeten het herkennen in hun dagelijkse werk. En dat kun je het beste doen door dat in de praktijk te doen. Met echte mensen, met een echt probleem en dan aan de slag gaan. En dat gaat met vallen en opstaan. Het kan ook best zijn dat er teleurstellingen te zien zijn maar ik denk op de lange termijn heeft dat toch het meeste voordeel.

Misschien heb je er niet zo'n duidelijke kijk op maar vind je dat de medewerkers van de gemeente burgerparticipatie op de juiste manier inzetten?

Nou ik denk dat er een aantal mensen zijn die dat doen. En dat zijn dikwijls mensen die schat ik zo in, die al heel veel publiekscontacten hebben. Waar wij mee te maken hebben is dat er een heleboel mensen in de backoffice zitten die het idee hebben van wij hebben niks met burgers te maken. Terwijl de burgers er wel heel veel last van hebben. Ik wil zeggen als je een vergunning hebt en ze komen hier aan de balie vragen van hoe staat het ermee en degene die in de

backoffice zit die zit vrolijk een ander dossier te behandelen omdat hij dat belangrijker vindt. Dat soort zaken daar moeten we echt veel aandacht aan besteden. Je krijgt dan net als je in het bedrijfsleven ziet, als je iets bestelt bij Bol.com bijvoorbeeld dat je kunt volgen hoever is mijn bestelling. En zo gaat het straks ook met hoe gaat het met mijn vergunning en wie is daar verantwoordelijk voor bij wijze van spreken dat die vergunning op tijd wordt afgeleverd. Dat helpt de burger mee om ons klantvriendelijker te laten opereren en daardoor ook het gevoel te geven van wij als burger worden serieus genomen.

Je zegt dus bij sommigen gaat het goed, en bij sommigen gaat het minder. Hoe zou je het zelf het liefst zien dat mensen het inzetten?

Dan praat je eigenlijk over het ideaalplaatje. Dat is toch dat ik heb het wel eens zo horen uitleggen dat als iemand hier naar de balie toeloopt en die zegt ik wil een café openen dat de medewerker zegt van dan moet je een drank en horecaverunning, je moet een barvergunning hebben je moet misschien wel een milieuvergunning hebben. De ambtenaar zegt van jij hebt geen vergunningen nodig, je hebt een horecabedrijf nodig. Wij gaan registreren dat de vergunningen die je nodig hebt, dat die als het kan geregeld gaan worden. Die houding. En niet van dat de burger zelf het initiatief moet nemen van hier heb je die vergunning. Dat als hij die vergunning krijgt dat die er dan achter komt dat die ook nog een andere vergunning nodig heeft. Wij moeten de regisseur zijn van het probleem dat de burger heeft als hij met een idee komt waar de burger de overheid bij nodig heeft. Dat het initiatief vanuit de organisatie komt te registreren welke vergunningen hij nodig heeft. En niet dat de burger zelf moet uitvlooien van deze heb ik nodig en die. En dan is hij nog iets vergeten.

Wat is daar dan burgerparticipatie aan?

Het heeft meer met mentaliteit te maken. Dat wij ons verplaatsen in waar de burger mee bezig is. Wij moeten als medewerker of als bestuurder moeten wij ons verplaatsen in de burger. En in die gedachtegang eens nagaan van wat betekent dat voor de rol die wij als overheid hebben? Hoe kunnen wij zodanig faciliteren en organiseren dat die zaken die die burger nodig heeft zo snel mogelijk kunnen regelen.

Dat gaat dan meer over een mindset?

Ja, inderdaad.

De laatste vraag. Hoe zie je burgerparticipatie in de meest perfecte vorm?

In de meest perfecte vorm. Nou ja, ik denk tweezijdig. Nogmaals we hebben die participatieladder. Daar zeggen we van in bepaalde fases moet je een burger gewoon informeren. En in bepaalde fases, dat is dan het meest extreme mag die burger ook meebeslissen. Wij doen burgerparticipatie dikwijls vanuit onszelf redeneren. En het meest ideale is dat de burger meedenkt ook in wat de overheid over moet nadenken en de overheid moet meedenken over waar de burger mee bezig is. Dat is het ideaalplaatje. En al helemaal als die zouden matchen. Maar goed, dat is een plaatje dat je nooit gerealiseerd gaat krijgen. Maar als er meer begrip is voor elkaars positie in welke fase van de participatie dan ook dan denk ik dat er al een hele wereld gewonnen is. En nu wordt er toch wel vanuit de gemeentelijke kant wordt er vanuit het eigen belang geredeneerd. Vanuit de burgers waarom doe ik aan burgerparticipatie mee omdat ik iets wil beïnvloeden, omdat ik ergens voor of tegen ben. En de overheid doet dat vaak zelf ook, want wij hebben ook een doel waar we naartoe willen. We hebben politiek eenmaal afgesproken dat we ook nog burgerparticipatie moeten doen dus dat doen we ook nog maar. En dat is eigenlijk een verkeerde aanzet tot burgerparticipatie. Dat moet je echt zelf willen die burgerparticipatie. Dus als de achtergronden waarom je burgerparticipatie toepast zuiver worden toegepast door de gemeente en de burger dan denk ik dat je de ideale situatie hebt.

BIJLAGE 14 – CODERING INTERVIEWS

De onderstaande gegevens zijn de resultaten die uit de gehouden interviews zijn gekomen. Deze resultaten worden door middel van codes inzichtelijk gemaakt. De interviews zijn opgedeeld in twee categorieën: ambtelijke organisatie en college van burgemeester en wethouders. Binnen deze categorieën worden zowel dezelfde als verschillende topics behandeld. Bij beide interviews zijn drie respondenten ondervraagd.

Legenda codering

Code	code aan de hand van de interviews, gerangschikt op topic
Waarde code +	respondent spreekt positief over betreffende code
Waarde code -	respondent spreekt negatief over betreffende code
Waarde code +/-	respondent spreekt noch negatief, noch positief over betreffende code

Interviews ambtelijke organisatie

Topic 'begrip burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Begrip voor begrip	1	-
Bp in vakgebied	2	-
Tegengestelde belangen	1	-
Weging inbreng per burger	1	-
Draagvlak	2	1+, 1-
Nieuwe ontwikkelingen	1	+
Misverstanden voorkomen	1	+
Kennis van vastgestelde definitie	3	-
Concreetheid	2	-
Eigen kennis over bp	2	+
Gemeentelijke kijk op bp	2	-
Situatiegericht werken	1	+
Zelf nadenken	1	+
Open houding	1	+
Bp bij aanpak	2	-
Werkdruk	2	-
Doelgroep	2	-
Vastgestelde definitie	1	+
'Oirschotse' in definitie	1	-
Burgers willen	1	-

Topic 'doelstellingen van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Kennis over doelstellingen	3	-
Bp als oplossing	1	-
Burger wil	1	-
Informatievoorziening	2	-

Topic 'belang van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Wisselwerking	2	+
Opgaan in groot geheel	1	-
Luisteren	1	+
Draagvlak	1	+
Kwaliteit plannen	1	+
Misverstanden voorkomen	1	+
Wij-gevoel	1	+

Eigen belang	1	-
Burger wil	1	-
Fundament voor bp	1	-
Geld en energie	1	-
Motiveren	1	-
Verantwoordelijkheid	1	-

Topic 'Kerngroep Samenwerken met de Samenleving'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Term SMS	3	+
Kennis van kerngroep	3	+
Kennis over kerngroep	3	-
Gemak	1	-
Werkdruk	1	-
Kennis activiteiten kerngroep	3	-
Onderling op de hoogte	2	-
Eigen werkgebied	1	+
Stappen zetten	1	-
Op zoek naar samenwerking	1	-
Beperken werkdruk	2	1+, 1-
Misverstanden voorkomen	2	+
Omschakeling	1	-
Nut bp in praktijk	1	-
Concreetheid voor burger	2	-
Burger wil	1	-

Topic 'houding ten opzichte van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Doel bp	1	+
Doelgroep	1	-
Burgers motiveren	3	-
Dagelijkse inzet	4	-
In gesprek	2	+
Machtsmiddel voor burger	1	-
Ontwikkelingen bijhouden	1	-
Borging	1	-
Verwachtingen burger	1	-
Werkdruk	3	-
Prioriteit	1	-
Meedenken	2	+
Geven en nemen	1	+
Gemak inzet	1	-
Interne samenwerking	1	-
Onderling op de hoogte	1	-
Verandering	1	-
Wij-gevoel	1	+
Oude overheid	1	-
Eigen belang	2	-
Geld	1	-
Tegengestelde belangen	1	-
Verrijking	1	+
Behoeftte aan handvatten	1	+

Topic 'gewenning aan burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Gevoel van verandering	1	-
Gemak gewenning	3	1+, 2-
Vasthouden aan het oude	1	-
Behoeftte aan handvatten	1	-
Ontwikkelingen	1	-
Borging	1	-
Wij-gevoel	1	+

Topic 'burgerparticipatie als verrijking'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Positieve verrijking	3	2+, 1-
Draagvlak	2	+
Samenwerken	1	+
Wij-gevoel	1	+
Noodzaak bp	1	+

Topic 'voordelen van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Draagvlak	2	+
Kwaliteit beleid	1	+
Legitimiteit	1	+
Netwerkvorming	1	+
Besparing in geld	1	+
Beperken misverstanden	2	+
Wij-gevoel	1	+
Wisselwerking	1	+

Topic 'nadelen van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Oude overheid	1	-
Tegengestelde belangen	2	-
Machtsmiddel burger	1	-
Doelgroep	1	-
Werkdruk	1	-

Topic 'informatievoorziening ten opzichte van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Informatievoorziening	4	-
Zelf nadenken	1	+
Vaststaand begrip	1	-
Behoeftte aan handvatten	3	+
Eenduidige informatie	2	1+, 1-
Besef verwachting	1	-
Onderling op de hoogte	1	-
Interne samenwerking	1	-
Oude overheid	1	-
Interpretatieverschil	1	-
Werkdruk	1	-

Topic 'verantwoordelijkheid voor burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Verantwoordelijkheid	3	2+, 1-
Samenspel met burger	1	+
Stappen maken	1	+

Topic 'belang vanuit medewerker'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Doel of middel	1	-
Belang	3	+
Nut	1	-
Oude overheid	1	-
Afstand tot burger verkleinen	1	+

Topic 'meest perfecte vorm van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Perfectie	1	-
In gesprek	1	+
Draagvlak	1	+
Herkenning	1	+
Gehoord	1	+
Wisselwerking in initiatief	1	+
Oude overheid	1	-
Overheidsparticipatie	1	+

Interviews college van burgemeester en wethouders*Topic 'begrip burgerparticipatie'*

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Definitie bp	2	2+, 1-
Concreetheid	2	-
Dagelijks werk ambtenaren	1	-
Oude overheid	1	-
Aansluiting bij burger	1	-
Houding definitie van medewerkers	1	+/-
Lengte	1	-
Communicatieve boodschap	2	+
Aandacht schenken aan definitie	1	+
Eigen maken definitie	1	-

Topic 'belang van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Noodzaak	1	+
Inhoud geven	1	-
Oude overheid	2	-
Doelgroep	1	-
Handvatten bieden	1	+
Belang	3	+
Draagvlak	1	+
Slagvaardigheid	1	-
Middel of doel	1	-
Gehoord worden	1	+
Altijd gelijk hebben	1	-
Algemeen belang	1	+
Afstand tot burger	1	-
Beeldvorming	1	-
Nuanceren	1	+
Samenwerken	1	+
Wisselwerking	1	+
Overheidsparticipatie	1	+

Loslaten	1	-
----------	---	---

Topic 'kerngroep Samenwerken met de Samenleving'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Informatievoorziening	1	-
Info vanuit SMS naar organisatie	3	-
Aandacht voor bp	1	-
Kennis van activiteiten	1	-
Kennis over SMS	1	-
Info vanuit SMS naar bestuur	2	+
Inzetten op organisatie	1	+

Topic 'niveaus van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Kennis van niveaus	2	+
Beleidsevaluatie	1	-
Reactie op niveaus	2	+
Ruimte voor maatschappelijke initiatieven	1	-
Tijd voor bp	1	-
Oude overheid	1	-
Overheidsparticipatie	1	+
Middel of doel	1	-
Doelgroep	1	-
Eigen belang	1	-

Topic 'inzet burgerparticipatie in de organisatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Factor C	1	+
Ambtelijke inzet bp	2	1+/-, 1-
Evaluatie door panel	1	+
Werkdruk	1	-
Ambtelijke inzet Factor C	1	-
Overall participatie	2	1+, 1-
Middel of doel	1	-
Ad hoc inzet	1	-
Handvatten bieden	1	+
Werken met ladder	1	-
Situatiegericht werken	1	+
Prioriteit bepalen	1	-
Inhoud	1	+
Interactie	1	-
Tijd en geld	1	-
Ambassadeurs	1	+
Inzet backoffice	1	-
Inzet frontoffice	1	+
Mindset veranderen	1	+
Verplaatsen in burger	1	+

Topic 'gewenning aan burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Gewenning ambtelijke organisatie	3	-
Inhoud geven	1	-
Persoonlijke gewenning	3	1+, 2-
Beperking macht	1	-

Ontwikkelingen	1	-
Dagelijks werk integratie	1	+
Participatieve druk	1	-

Topic 'burgerparticipatie als verrijking'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Verrijking voor organisatie	3	+
Kracht samenleving	1	+
Terugtrekkende overheid	1	+
Persoonlijke verrijking	3	+
Nieuwe inzichten	2	+
Noodzaak	1	+
Kwaliteit besluiten	1	+
Draagvlak	1	+
Netwerkvorming	1	+

Topic 'voordelen van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Draagvlak	2	+
Kwaliteit door experts	1	+
Interactie stimuleren	1	+
Wederzijds begrip	1	+
Interne samenwerking	1	+
Wij-gevoel	1	+
Intern op de hoogte	1	+

Topic 'nadelen van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Verwachting burger	1	-
Zelf blijven nadenken	1	-
Nadelen	1	-
Slagvaardigheid	1	-
Verschillen	1	-
Afschuiven	1	-

Topic 'informatievoorziening ten opzichte van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Informatievoorziening richting organisatie	3	1+, 2-
Voorschrijvende informatie	2	+
Eigen verantwoordelijkheid	1	-
Vaste methode	1	+
Informatie naar bestuur	2	+
Eenduidige informatie	1	-
Leren door doen	2	+
Herkenning in werk	1	+

Topic 'burgerparticipatie in meest perfecte vorm'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Gehoord worden	1	+
Burgerpanel	1	+
Overheidsparticipatie	1	+
Heldere rolverdeling	1	+
Wederzijds begrip	1	+
Samenwerken	1	+

Topic 'houding gemeente ten opzichte van burgerparticipatie'

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Oude overheid	1	-
Intern op de hoogte	1	-
Leeft bp?	1	-
Intern initiatief	1	-
Ad hoc inzet	1	-
Rolverdeling	1	-
Doelgroep	3	-
Niveau bepalen	1	-

Verschillende codes zijn terug te vinden binnen verschillende topics van de interviews. Deze codes sluiten echter naadloos op elkaar aan en bieden dezelfde betekenis. Onderstaande tabellen maakt daarom inzichtelijk welke codes vaker genoemd worden binnen verschillende topics binnen de twee soorten interviews.

Ambtelijke organisatie

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Draagvlak	8	7+, 1-
Werkdruk	7	-
Informatievoorziening	6	-
Behoeftte aan handvatten	6	+
Wij-gevoel	5	+
Oude overheid	5	-
Tegengestelde belangen	4	-
Misverstanden voorkomen	4	+
Doelgroep	4	-
Burger wil	4	-
Verantwoordelijkheid	4	3+, 1-
Onderling op de hoogte	4	-
Verrijking	4	3+, 1-
Wisselwerking	3	+
In gesprek	3	+
Zelf nadenken	2	+
Eigen belang	2	-
Motiveren	2	-
Ontwikkelingen bijhouden	2	-
Borging ontwikkelingen	2	-
Interne samenwerking	2	-

College van burgemeester en wethouders

Code	Aantal keer genoemd	Waarde
Oude overheid	5	-
Doelgroep	5	-
Draagvlak	4	+
Middel of doel	3	-
Overheidsparticipatie	3	+
Noodzaak	2	+
Inhoud geven	2	-
Handvatten bieden	2	+
Slagvaardigheid	2	-
Gehoord worden	2	+
Samenwerken	2	+
Ad hoc inzet	2	-
Wederzijds begrip	2	+

BIJLAGE 15 – NIVEAUS VAN BURGERPARTICIPATIE

Burgerparticipatie is een erg ruim begrip. Onder burgerparticipatie kunnen verschillende niveaus worden onderscheiden. Deze niveaus kunnen gezien worden als verschijningsvormen van burgerparticipatie.

Verticale burgerparticipatie

Verticale burgerparticipatie is het eerste niveau dat de onderscheiden valt als het gaat om burgerparticipatie. Bij verticale burgerparticipatie komt het initiatief tot participatie vanuit de gemeente (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2012). Verticale burgerparticipatie kan gezien worden als beleidsparticipatie. Bij beleidsparticipatie gaat het om trajecten van de overheid waarbij burgers wordt gevraagd om mee te praten en mee te denken. Beleidsparticipatie kent drie sub niveaus: beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en beleidsevaluatie. Om deze sub niveaus uit te werken is het nodig om de definitie die gemeente Oirschot toekent aan het begrip beleid te verduidelijken. “In beleid leggen we vast hoe we als gemeente en samenleving omgaan met bepaalde onderwerpen.”, aldus gemeente Oirschot (Gemeente Oirschot).

Beleidsontwikkeling

Beleidsontwikkeling is simpel gezegd het maken van nieuw beleid. Als deze definitie toegepast wordt op de definitie van beleid van gemeente Oirschot kan gesteld worden dat bij beleidsontwikkeling binnen de gemeente Oirschot opnieuw gekeken wordt hoe er wordt omgegaan met bepaalde onderwerpen. Beleidsontwikkeling in combinatie met burgerparticipatie heeft binnen de gemeente Oirschot een hoge prioriteit. Gemeente Oirschot streeft ernaar om beleidsontwikkeling, waar dit mogelijk is, samen te doen met de inwoners van de gemeente. Waar mogelijk betreft de gemeente Oirschot haar inwoners dus bij het maken van nieuw beleid.

Gemeente Oirschot houdt zich voor wat betreft burgerparticipatie op het niveau van beleidsontwikkeling aan een aantal spelregels. Deze spelregels zijn er om een behoorlijke omgang met burgerparticipatie binnen de gemeente te waarborgen. Dit voor zowel de gemeente als organisatie als de inwoners. Deze spelregels zien er binnen de gemeente Oirschot als volgt uit:

1. De gemeente motiveert of en zo ja hoe ze burgers betreft bij beleids- en besluitvorming. Criteria: heeft het invloed op de leefomgeving en is er ruimte voor participatie.
2. De gemeente maakt participatie een vast onderdeel van het politieke en bestuurlijke besluitvormingstraject. Dit wil zeggen dat de gemeente van tevoren al beslist welke rol burgers krijgen en wanneer ze deze rol krijgen.
3. De gemeente gaat zeer terughoudend om met de mogelijkheid participatie te beperken vanwege het algemeen belang. Wanneer de gemeente burgerparticipatie toch besluit te beperken, moet zij dit motiveren naar de burgers.
4. De gemeente bepaalt vooraf welke rol de burger krijgt: meebeslissen, coproduceren, adviseren, raadplegen. Deze rollen worden onderverdeeld in de participatieladder. Deze participatieladder wordt later in dit hoofdstuk apart behandeld.
5. De gemeente zorgt voor een zorgvuldig vormgegeven participatieproces. Gemeente maakt vooraf expliciet:
 - welk onderwerp ter discussie staat
 - wie de belanghebbenden zijn en wie de gemeente er dus bij betreft
 - op welke wijze het participatieproces wordt ingericht
 - op welke wijze ze de burger het beste kan bereiken. Voor welke wijze wordt gekozen is mede afhankelijk van de rol die de burger heeft gekregen.
6. De gemeente is oprecht geïnteresseerd in hetgeen burgers naar voren brengen en laat dat merken in woord en daad.
7. De gemeente weegt de inbreng van burgers mee in beslissingen en maakt dat zichtbaar.

8. De gemeente levert extra inspanning om alle belanghebbenden actief te betrekken (= motiveren, hoe doen ze dat nu dan al?)
9. De gemeente informeert de burger tijdig en volledig over het onderwerp van participatie, hun rol en de manier waarop het participatieproces vorm krijgt.
10. De gemeente informeert burgers regelmatig over wat er gebeurt met hun inbreng. Inbreng wordt ook schriftelijk vastgelegd.

(Vijfeijken, 2012)

Beleidsuitvoering

Wanneer nieuw beleid gemaakt is wordt dit binnen de gemeente uitgevoerd. Dit is simpel gezegd beleidsuitvoering. Wanneer wordt gekeken naar beleidsuitvoering in combinatie met burgerparticipatie neemt de gemeente een bepaalde stijl aan, namelijk de delegerende stijl. Het bestuur van de gemeente geeft bij beleidsuitvoering de inwoner de bevoegdheid om binnen bepaalde voorwaarden zelf uitvoering te geven aan het beleid. Een voorbeeld dat de gemeente Oirschot noemt in de notitie 'Burgerparticipatie in Oirschot' is de volgende: Het bestuur geeft een dorpsvereniging de bevoegdheid en een budget om de leefbaarheid in het dorp te vergroten.

Binnen de gemeente Oirschot wordt beleidsuitvoering bijvoorbeeld toegepast binnen de Leefbaarheidsnetwerken (de Leeuw, 2014). Deze netwerken bestaan uit inwoners van de gemeente Oirschot. Zij zetten zich in voor een leefbare, veilige en fijne woonomgeving (Gemeente Oirschot, 2015). Als het gaat om deze netwerken wil de gemeente Oirschot een kleinere rol gaan nemen. Gemeente Oirschot wil hiermee aansturen op zelfstandige, ondernemende burgers die meedenken in structurele oplossingen en hun eigen bijdrage leveren. Een voorbeeld van de uitvoering van beleid door Leefbaarheidsnetwerken is het herinrichten van speelterreinen.

Beleidsvaluatie

Wanneer beleid gemaakt is en uitgevoerd, wordt dit geëvalueerd. Een evaluatie is een waardeschatting of waardebeoordeling. Beleidsevaluatie is het evalueren van het beleid. Er wordt dus een waardebeoordeling gegeven aan het gestelde en uitgevoerde beleid. Wanneer beleid geëvalueerd wordt kan het eventueel bijgesteld worden. Bij beleid worden doelen gesteld. Wanneer deze doelen niet worden waargemaakt kan bijsturing noodzakelijk zijn.

Een grondige vorm van beleidsevaluatie is de wetenschappelijke evaluatie. Dit wordt evaluatie-onderzoek genoemd. Evaluatie-onderzoek is wetenschappelijk onderzoek met het oog op beoordelen van de inhoud, processen of effecten van beleid. Bij beleidsevaluatie gaat het vaak vooral om de vraag of de doeleinden van overheidsbeleid zijn bereikt en hoe dit te verklaren valt (Bressers & Hoogerwerf).

De gemeente Oirschot maakt gebruik van een Burgerpanel. Dit burgerpanel bestaat uit inwoners van de gemeente Oirschot en geeft zijn mening over zaken die spelen binnen de gemeente Oirschot. Met de deelname van inwoners aan het burgerpanel krijgt de gemeente een beter beeld van wat er leeft in de Oirschotse samenleving en door dit burgerpanel kan zij het beleid daar beter op afstemmen (Gemeente Oirschot). Dit is voor de gemeente Oirschot een vorm van beleidsevaluatie. Een aantal keer per jaar wordt er een enquête uitgezet onder de inwoners over een bepaald onderwerp. Een voorbeeld hiervan is een enquête over beleid rondom afval. Binnen deze enquête gaven de inwoners die lid zijn van het burgerpanel hun mening over de veranderingen die de gemeente Oirschot heeft doorgevoerd om meer afval te scheiden en minder restafval te produceren. Op deze manier worden burgers van de gemeente Oirschot betrokken bij de evaluatie van het beleid rondom in dit geval afval (Research2Evolve, 2016).

Participatieladder

Wanneer wordt gekeken naar beleidsparticipatie maakt de gemeente Oirschot (Vijfeijken, 2012) bij deze trajecten gebruik van de participatieladder. Er wordt gebruik gemaakt van zowel een participatieladder vanuit het perspectief van de inwoners als een participatieladder vanuit het perspectief van de gemeente.

Participatieladder voor inwoners

Wanneer wordt gekeken naar het perspectief van de inwoners, wordt bij een beleidstraject van tevoren bepaald welke rol de inwoners krijgen in het desbetreffende traject. Deze participatieladder kan worden gezien als meetinstrument waarmee van iedere burger vastgesteld kan worden wat diens mate van participatie is binnen een traject. De participatieladder voor inwoners heeft vijf treden die onderverdeeld zijn in mate van betrokkenheid en ziet er als volgt uit:

Meebeslissen: besluitvorming wordt mede aan de burgers gedelegeerd. Dit wil zeggen dat de burgers deels zelf besluiten mogen nemen voor wat betreft beleid.

Coproduceren: inwoners nemen deel aan planvorming. Zij werken samen met de gemeente plannen uit.

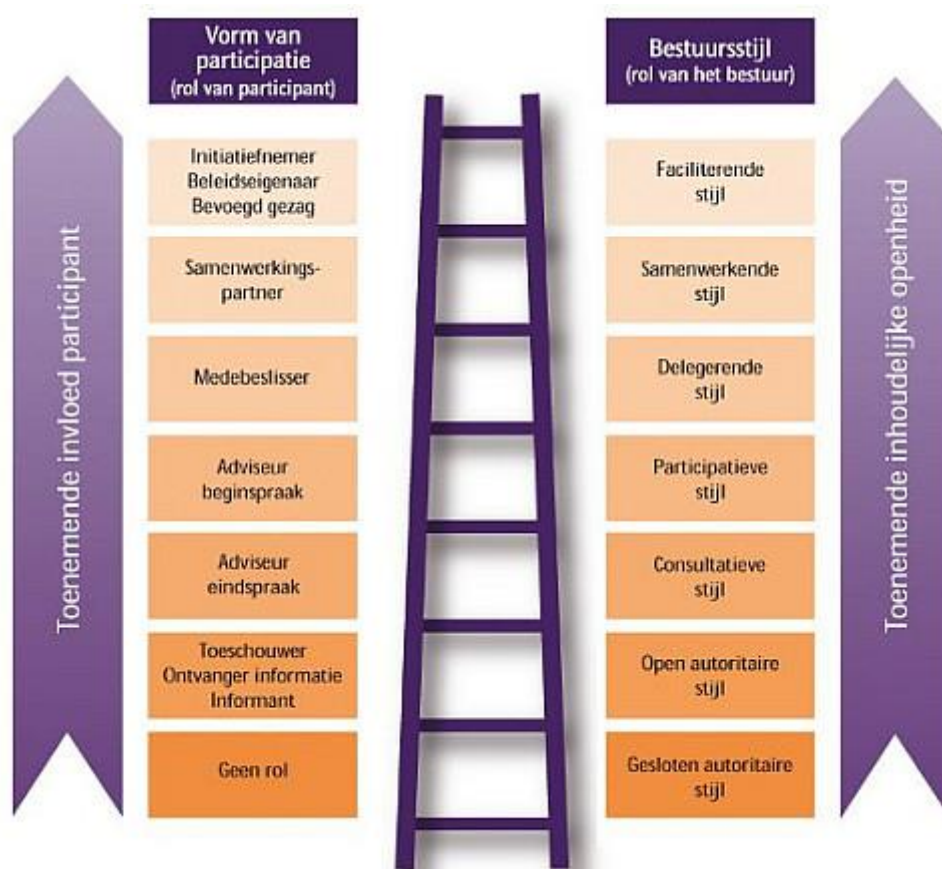
Adviseren: inwoners adviseren het bestuur op het gebied van bepaalde beleidsvoorstellen.

Raadplegen: de gemeente vraagt inwoners om hun meningen.

Informeren: er wordt geen mening van de burgers gevraagd, zij worden slechts geïnformeerd. Dit wordt eigenlijk niet gezien als vorm van burgerparticipatie.

Participatieladder voor de gemeente

Bij elke trede van de participatieladder voor de inwoners, is een bijpassende bestuursstijl te onderscheiden. Afhankelijk van de mate van invloed van inwoners, verschilt ook de wijze van interactie tussen inwoners en de gemeente. De gemeente neemt bij elke trede van de participatieladder voor de inwoners een andere bestuursstijl aan. De participatieladder voor de gemeente ziet er als volgt uit:

Toelichting:

1. Gesloten autoritaire stijl: het bestuur voert zelfstandig beleid en geeft hierover geen informatie. Een voorbeeld hiervan is dat het bestuur een profiel opstelt voor een nieuwe

burgemeester en hierover geen mededelingen naar buiten doet. Deze stijl is eigenlijk niet te linken aan een trede van de participatieladder voor de inwoners. Dit omdat de burgers hier niet eens geïnformeerd worden.

2. Open autoritaire stijl: het bestuur voert zelfstandig beleid en geeft hierover informatie. Om het beleid te laten slagen probeert zij de inwoners te overtuigen of te overreden. Deze stijl is te linken aan de trede van de participatieladder voor de inwoners 'informer'.
 3. Consultatieve stijl: het bestuur raadpleegt betrokkenen over een gesloten vraagstelling. De inwoners kunnen zich uitspreken over een gegeven beleidsaanpak of opgesteld plan. Een voorbeeld hiervan is dat de gemeente een plan opstelt voor de herinrichting van een straat. Inwoners mogen hier commentaar op geven. Deze stijl is te linken aan de trede van de participatieladder voor de inwoners 'raadplegen'.
 4. Participatieve stijl: het bestuur vraagt een open advies, waar bij er veel ruimte is voor discussie en eigen inbreng. Dit betekent onder meer dat de inwoner een eigen probleem en oplossing kan aangeven. Een voorbeeld hiervan is dat de gemeente vanaf het begin vraagt mee te denken over de bestemming van een braakliggend terrein. Deze stijl is te linken aan de treden van de participatieladder voor de inwoners 'adviseren' en 'coproduceren'.
 5. Delegerende stijl: het bestuur geeft de inwoner bevoegdheid om binnen randvoorwaarden zelf beslissingen te nemen of uitvoering aan beleid te geven. Een voorbeeld hiervan is dat de gemeente een budget beschikbaar stelt om de leefbaarheid te verbeteren binnen een bepaalde wijk. Deze stijl is te linken aan de treden van de participatieladder voor de inwoners 'coproduceren' en 'meebeslissen'.
 6. Samenwerkende stijl: het bestuur werkt met andere partijen samen. Een voorbeeld hiervan is dat de gemeente samenwerkt met andere overheden of bedrijven om samen tot een bouwplan of beleid te komen. Hierin wordt de burger niet betrokken.
 7. Faciliterende stijl: het bestuur biedt ondersteuning. Een voorbeeld hiervan is dat de gemeente ondersteuning biedt aan scholen bij een campagne over verkeersveiligheid. Deze stijl is te linken aan de trede van de participatieladder voor de inwoners 'meebeslissen'. Overigens heeft deze stijl meer betrekking op horizontale burgerparticipatie. Hierover wordt in het volgende hoofdstuk verder uitgelegd.

Horizontale burgerparticipatie

Horizontale burgerparticipatie is het tweede niveau dat te onderscheiden valt. Bij horizontale burgerparticipatie ligt de nadruk op onderlinge betrokkenheid van de burgers. Dit is participatie van alle burgers in hun eigen leefomgeving door meedenken, meehelpen en mee-organiseren. Horizontale burgerparticipatie wordt ook wel overheidsparticipatie genoemd. Dit omdat de overheid een andere rol inneemt ten opzichte van de burgers. Deze rol is vooral ondersteunend. De gemeente kan bijvoorbeeld voorzieningen aanbieden of beschikbaar stellen. Ook kan de gemeente bewoners met wijkbudgetten hun eigen plannen laten uitvoeren in hun buurt (Rijksoverheid). Als wordt gekeken naar de wijkbudgetten kan worden geconcludeerd dat het speelveld van horizontale- en verticale burgerparticipatie op elkaar aansluit en elkaar soms zelfs overlapt. Deze wijkbudgetten kunnen namelijk worden gezien als horizontale burgerparticipatie én beleidsparticipatie. Ook horizontale burgerparticipatie kan worden onderverdeeld in sub niveaus. In dit geval zijn dat er twee: maatschappelijke participatie en maatschappelijk initiatief.

Maatschappelijke participatie

Maatschappelijke participatie (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2012) richt zich op de deelname van burgers aan het maatschappelijk verkeer. Maatschappelijke participatie richt zich op twee aspecten: tegenbinding en vervlechting.

Tegenbinding

Tegenbinding is dat wat burgers aan elkaar verbindt, zonder dat zij elkaar kennen. Burgers spreken met elkaar bepaalde spelregels af (geschreven en vaker ongeschreven) voor maatschappelijke omgang waar de overheid verder niets mee van doen heeft (van Berlo, 2012). Een voorbeeld van tegenbinding is het smaller maken van een weg om hard rijden te voorkomen. Twee auto's kunnen moeilijk langs elkaar rijden wanneer zij in het midden van de weg blijven rijden. Echter, verkeersborden over wie voorrang heeft zijn niet te vinden op deze weg. De burgers moeten op deze manier zelf uitzoeken wie als eerste mag doorrijden.

Vervlechting

Maatschappelijke participatie richt zich ook op de vervlechting van moeilijk bereikbaren binnen hun dagelijkse leefomgeving. Vervlechting kent veel verschillende verschijningsvormen. Van klassiek vrijwilligerswerk via kerken of organisaties zoals De Zonnebloem tot nieuwere initiatieven op het gebied van inburgering en maatschappelijke ondersteuning op het gebied van de WMO. Wanneer als voorbeeld naar de WMO wordt gekeken wordt bij burgers met een hulpvraag die ondersteuning zoeken eerst gekeken naar het eigen netwerk en wat dit netwerk voor deze burger kan betekenen (Rijksoverheid, 2015). Op deze manier komt de verantwoordelijkheid bij de burgers te liggen en hun eigen netwerk van burgers in plaats van bij de (gemeentelijke) overheid.

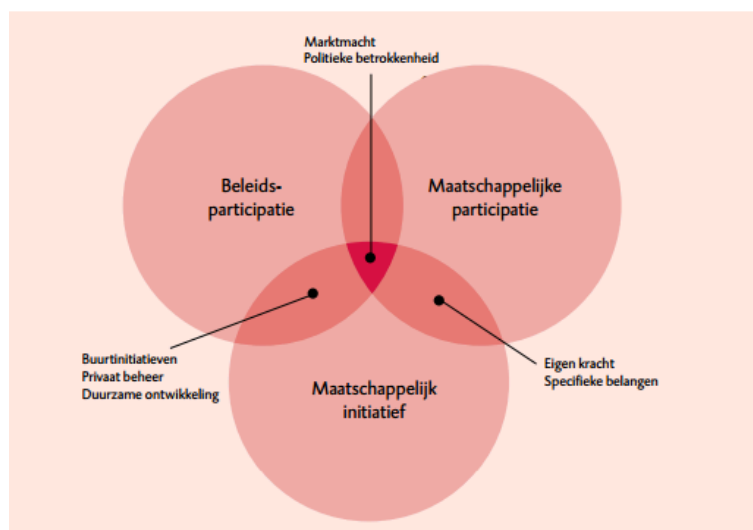
Maatschappelijke initiatieven

De tweede vorm van horizontale burgerparticipatie is die van maatschappelijk initiatieven. Binnen deze vorm nemen burgers het heft in eigen handen om een bepaald doel na te streven. Maatschappelijke initiatieven zijn heel erg uiteenlopend. Dit kan gaan van het aanbieden van voedselpakketten aan de Voedselbank tot aan een initiatief dat zich richt tegen de plannen van beleidsmakers zoals een protest tegen het weghalen van een voetbalveldje (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2012).

Binnen de gemeente Oirschot kan het project rondom Sportpark Moorland als voorbeeld genoemd worden. Voetbalvereniging Oirschot Vooruit en Hockeyclub Oirschot hebben zelf het initiatief genomen om de gemeente Oirschot te benaderen met ideeën rondom een mogelijke herontwikkeling van het sportpark in Oirschot. De verenigingen hebben met elkaar nagedacht op welke wijze ze de functie van het sportpark in de toekomst kunnen behouden en versterken (Oirschot Vooruit, 2016). Dit initiatief komt vanuit de verschillende verenigingen met een gemeenschappelijk doel. Aan de gemeente wordt gevraagd om een bijdrage te leveren binnen dit initiatief maar de initiators zijn in dit geval de hockeyclub en de voetbalclub.

Overlappending

Zoals al eerder genoemd zijn de velden van burgerparticipatie onlosmakelijk met elkaar verbonden en is er soms zelfs een overlap. Initiatieven vanuit de buurt kunnen bijvoorbeeld ook horen bij beleidsparticipatie als maatschappelijk initiatief. Hierin is geen harde scheidslijn te trekken. Onderstaande grafiek (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2012) benadrukt dit.

BIJLAGE 16 – RESULTATEN VRAGENLIJST INWONERS

2.1 Resultaten - Burgerparticipatie

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

	N	(Zeer) mee eens	Neutraal	(Zeer) mee oneens
Ik wil graag dat de gemeente mij betreft bij het ontwikkelen van nieuwe plannen	429	80%	17%	3%
Ik wil graag dat de gemeente mij betreft bij de uitvoering van nieuwe plannen	428	55%	37%	8%
Ik wil graag dat de gemeente mij betreft bij de evaluatie van de ontwikkeling en de uitvoering van nieuwe plannen	427	71%	24%	5%

Acht op de tien panelleden wil graag door de gemeente betrokken worden bij het *ontwikkelen* van nieuwe plannen. Ruim de helft wil tevens graag door de gemeente betrokken worden bij de *uitvoering* van nieuwe plannen. Bijna driekwart van de panelleden wil betrokken worden bij de *evaluatie* van de ontwikkeling en uitvoering van nieuwe plannen.

* Let op: het percentage geen mening/weet niet is niet opgenomen in deze tabel

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

	N	(Zeer) mee eens	Neutraal	(Zeer) mee oneens
Ik vind dat de gemeente mij voldoende betreft bij het ontwikkelen van nieuwe plannen	418	29%	30%	41%
Ik vind dat de gemeente mij voldoende betreft bij de uitvoering van nieuwe plannen	417	21%	38%	41%
Ik vind dat de gemeente mij voldoende betreft bij de evaluatie van de ontwikkeling en de uitvoering van nieuwe plannen	414	19%	37%	44%

Vier op de tien panelleden is van mening dat de gemeente hem/haar niet voldoende betreft bij de *ontwikkeling*, de *uitvoering* en de *evaluatie* van nieuwe plannen.

* Let op: het percentage geen mening/weet niet is niet opgenomen in deze tabel

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

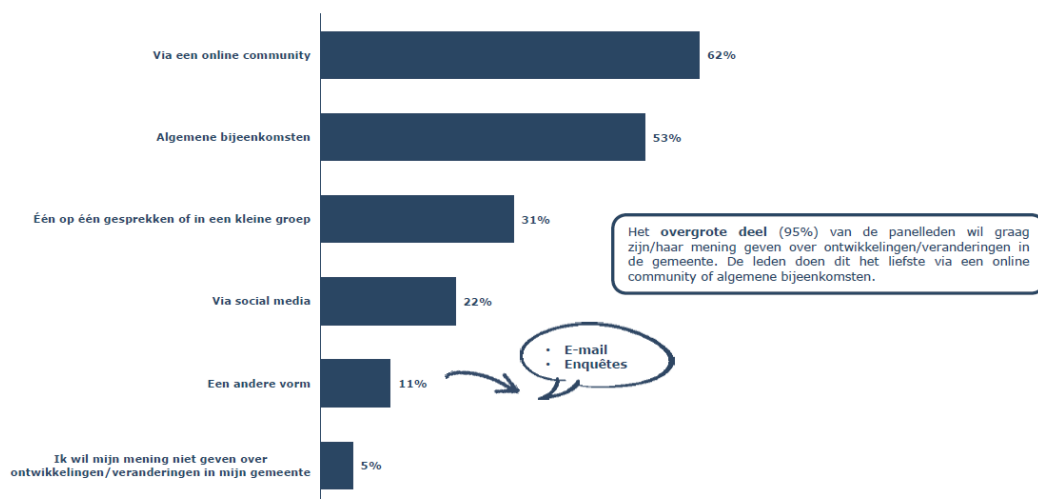
	N	(Zeet) mee eens	Neutraal	(Zeet) mee oneens
De gemeente luistert naar de mening van haar inwoners	410	28%	32%	40%
De gemeente betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen	408	25%	32%	43%
Inwoners krijgen voldoende ruimte om ideeën initiatieven te realiseren	403	24%	41%	34%

Vier op de tien panelleden is van mening dat de gemeente niet voldoende luistert naar de mening van haar inwoners en de inwoners niet voldoende betreft bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen.

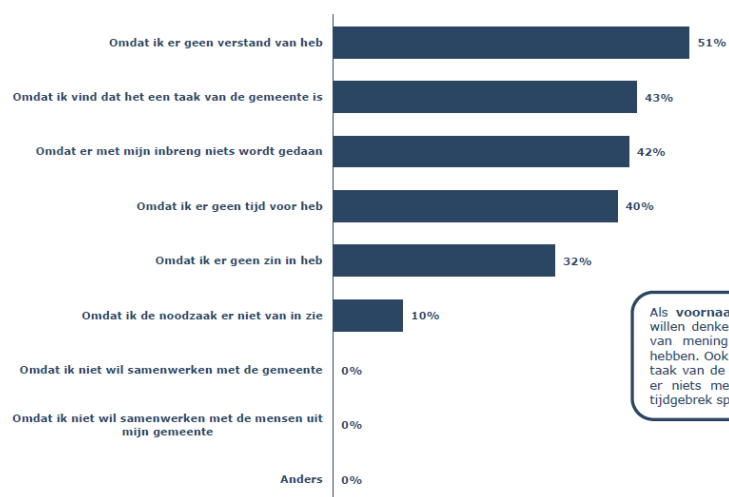
Panelleden hebben geen uitgesproken mening om de mate waarin zij voldoende ruimte krijgen van de gemeente om ideeën en initiatieven te realiseren.

* Let op: het percentage geen mening/weet niet is niet opgenomen in deze tabel

In welke vorm(en) wilt u graag uw mening geven over ontwikkelingen/veranderingen in uw gemeente? (N=434)

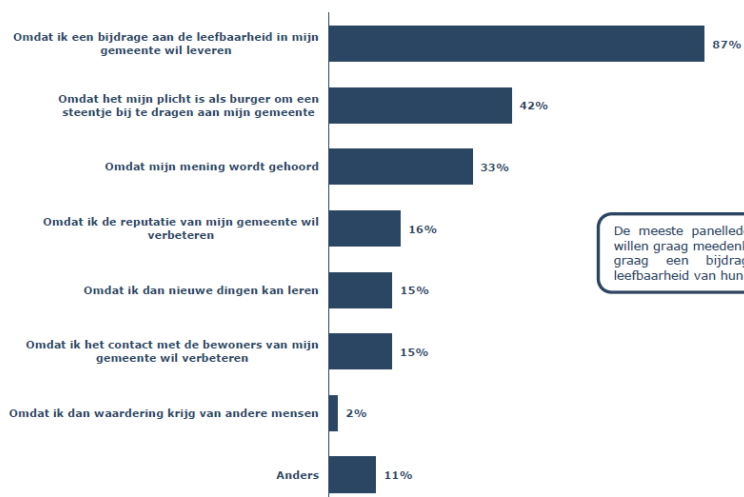
Wat zijn (eventuele) redenen om niet mee te denken met de gemeente? (N=16)

Als **voornaamste** reden, waarom leden niet mee willen denken met de gemeente, is het feit dat zij van mening zijn dat zij er geen verstand van hebben. Ook ziet **vier op de tien** panelleden het als taak van de gemeente zelf, hebben zij het idee dat er niets met hun inbreng wordt gedaan en ook tijdgebrek speelt een rol.

Selectie: Respondent wil niet meedenken

Wat zijn (eventuele) redenen om wel mee te denken met de gemeente? (N=418)

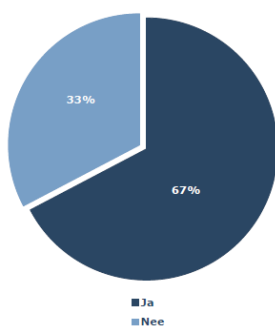

De meeste panelleden, **bijna negen op de tien**, willen graag meedenken met de gemeente, omdat zij graag een bijdrage willen leveren aan de leefbaarheid van hun gemeente.

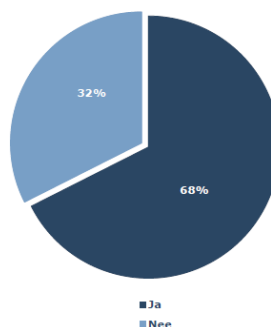
Selectie: Respondent wil meedenken

Heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan participatie projecten van uw gemeente? (N=434)

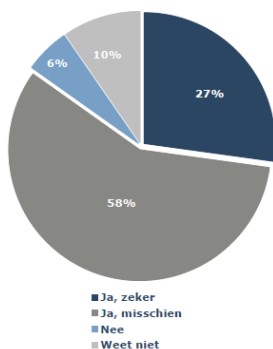

Heeft u de afgelopen 12 maanden ingezet voor anderen en / of maatschappelijke doelen? (N=434)

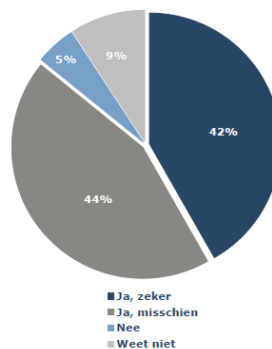

Tweederde van de panelleden heeft de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan participatie projecten van de gemeente en zich ingezet voor anderen en / of maatschappelijke doelen.

Zou u zich in de nabije toekomst actief willen (blijven) inzetten voor uw gemeente? (N=434)

Zou u zich in de nabije toekomst actief willen (blijven) inzetten voor anderen en / of maatschappelijke doelen? (N=434)

Bijna negen op de tien panelleden zou zich (misschien) in de nabije toekomst actief willen (blijven) inzetten voor de gemeente of voor anderen en / of maatschappelijke doelen.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

	N	(Zeer) mee eens	Neutraal	(Zeer) mee oneens
Ik wil betrokken worden bij ontwikkelingen/veranderingen binnen de gemeente	422	74%	25%	2%
Ik denk dat ik een bijdrage kan leveren door mee te denken bij ontwikkelingen/veranderingen binnen de gemeente	418	66%	28%	6%
Ik vertrouw erop dat de gemeente de juiste keuzes maakt bij ontwikkelingen/veranderingen binnen de gemeente	428	35%	34%	30%

Driekwart van de panelleden wil graag betrokken worden bij ontwikkelingen/veranderingen binnen de gemeente.

Tweederde denkt een bijdrage te kunnen leveren door mee te denken bij ontwikkelingen/veranderingen binnen de gemeente.

Wat betreft het vertrouwen dat de gemeente de juiste keuzes maakt bij ontwikkelingen/veranderingen binnen de gemeente, hier hebben panelleden geen uitgesproken mening over.

* Let op: het percentage geen mening/weet niet is niet opgenomen in deze tabel

BIJLAGE 17 – CAMPAGNEMOGELIJKHEDEN

Voorbeeld van een poster voor de campagne

Bij deze posters is het goed te weten dat de teksten per poster wisselend kunnen zijn. Het gezicht van de persoon op de poster is onzichtbaar gemaakt omdat nog niet duidelijk is wie de kandidaten zijn voor het ambassadeurschap. De datum en de naam van de persoon zijn fictief.

Voorbeeld van een folder voor de campagne

Bij deze folders is het goed te weten dat de tekst in de folders verschillend kan zijn. Dit is slechts een voorbeeld van een mogelijke folder. De activiteiten die in de folder terug te vinden zijn worden ook in het advies van dit onderzoek genoemd. Het gezicht van de persoon op de folder is onzichtbaar gemaakt omdat nog niet duidelijk is wie de kandidaten zijn voor het ambassadeurschap. De datum, de naam en de handtekening in de folder zijn fictief. De folder bestaat uit 6 kleine pagina's (het is een folder die in drieën gevouwen moet worden).

BIJLAGE 18 – MOGELIJKE AGENDA

Onderstaande agenda is een voorbeeld van hoe een agenda voor de ambassadeurs eruit zou kunnen zien. Deze staat niet vast. Er is voor twee maanden een agenda samengesteld. Echter, de agenda moet voor een langere tijd worden ingevuld omdat het een langdurig proces betreft.

Datum	Tijd	Activiteit	Plaats	Opmerkingen
8 september	13:00 – 17:00 uur	Opnames online lessen kernboodschap	Gemeentehuis	De precieze plek wordt nader bepaald. Voor de opnames hoeft niet iedere ambassadeur de hele tijd aanwezig te zijn. Hiervoor wordt een schema gemaakt
9 – 10 september	-	Monteren online lessen	Extern	Door een externe worden de filmpjes gemonteerd. Ambassadeur heeft hier zelf geen rol in.
11 september	14:00 uur	Release eerste les	RondOmOms	Communicatieadviseur plaatst de eerste online les op RondOmOms
13 september	14:00	Release tweede les	RondOmOms	Communicatieadviseur plaatst de tweede online les op RondOmOms
15 september	14:00 uur	Release derde les	RondOmOms	Communicatieadviseur plaatst de tweede online les op RondOmOms
18 september	08:30 – 9:00 uur	Draagvlak onder de aandacht brengen	Raadszaal	Ambassadeurs staan een half uur onder het 'draagvlak'. Zij maken in de week voorafgaand zelf een draagvlak met tekst erop.
19 – 22 september	Eigen invulling	Op zoek naar kwalitatief goed beleid	Gemeentehuis/gemeente Oirschot	Ambassadeurs gaan op zoek naar kwalitatief goed beleid dat tot stand is gekomen met behulp van burgers. Zij maken foto's hiervan en geven een cijfer. Mag heel simpel. Foto printen en cijfer printen. Foto bijvoorbeeld op A2 en cijfer op A5.
25 september	9:00 uur	Foto's ophangen van kwalitatief goed beleid	Gemeentehuis	Ambassadeurs hangen de foto's die zij gemaakt hebben op opvallende plekken in het gemeentehuis.

2 oktober – 3 oktober	Eigen invulling	Op zoek naar burgers met wie regelmatig wordt samenengewerkt	Oirschot/Oost- West- Middelbeers/Spoordonk	Ambassadeurs gaan op zoek naar de burgers die vaak samenwerken met de gemeente. Zij worden op de foto gezet.
5 oktober	9:00 uur	Foto's van burgers worden opgehangen	Gemeentehuis	De foto's met hartjes erbij worden opgehangen in opvallende plekken in het gemeentehuis. Mag heel simpel. Foto printen en hartjes printen.
10 oktober	14:00 uur	Presentatie met handvatten	Raadszaal	Presentatie kan in samenspraak met de communicatieadviseur ingevuld worden. Deze wordt twee weken van tevoren aangekondigd en medewerkers kunnen zich hierop inschrijven. Presentatie wordt opgenomen (dit wordt niet vermeld bij de aankondiging) zodat medewerkers het terug kunnen kijken.
16 oktober	14:00 uur	Discussie- uurtje	Commissiekamer	Nodig de medewerkers via RondOmOns uit voor een discussie-uurtje (ongeveer week van tevoren). Medewerkers kunnen zelf discussiepunten aandragen.
18 oktober	9:00 uur	Aankondiging vragenbus	RondOmOns	De aankondiging voor de vragenbus wordt op RondOmOns geplaatst. Deze vragenbus is ontwikkeld en wordt neergezet in de raadszaal. Kan meteen in gebruik genomen worden.
23 oktober	9:00 – 11 uur	Brainstorm creatieve vormen	Gemeentehuis	In samenspraak met de communicatieadviseur wordt een brainstorm gehouden onder de ambassadeurs om creatieve vormen van burgerparticipatie naar boven te halen.

24 oktober	9:00 – 12:30 uur	Opnames filmpjes creatieve vormen	Eigen invulling	De opnames van de filmpjes vinden plaats.
25 – 26 oktober	-	Montage	Extern	Filmpjes worden gemonteerd
30 oktober	9:00 uur	Release eerste filmpje creatieve vormen	RondOmOns	Eerste filmpje over creatieve vormen wordt online gezet op RondOmOns door communicatieadviseur
31 oktober	11:00 uur	Vraag uit vragenbus	RondOmOns	Door middel van bijvoorbeeld een vlog wordt de eerste vraag behandeld
2 november	13:00 – 15:00 uur	Vragenuurtje	Raadszaal	In dit vragenuurtje kunnen medewerkers bij de ambassadeurs terecht voor vragen over Samenwerken met de Samenleving. Dit wordt twee dagen van tevoren aangekondigd op RondOmOns.
6 november	9:00 uur	Release tweede filmpje creatieve vormen	RondOmOns	Tweede filmpje over creatieve vormen wordt online gezet op RondOmOns door communicatieadviseur
8 november	11:00 uur	Vraag uit vragenbus	RondOmOns	Door middel van bijvoorbeeld een vlog wordt de tweede vraag behandeld

BIJLAGE 19 – VOORBEELD INFOGRAPHIC

LITERATUURLIJST

- Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., Peters, V., van der Velden, T., & de Goede, M. (2013). *Basisboek kwalitatief onderzoek*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Bressers, P. D., & Hoogerwerf, P. D. (sd). *Inleiding tot beleidsevaluatie*.
- de Graaf, L., van Ostaaijen, J., & Hendriks, P. (2010). *Noties voor participatienota's?* Den Haag: Cluster Democratie en Burgerschap, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- de Leeuw, Y. (2014). *Plan van Aanpak Hart voor Leefbaarheid*. Oirschot: Gemeente Oirschot.
- Gemeente Oirschot. (2012). *Burgerparticipatie in Oirschot*. Oirschot: Gemeente Oirschot.
- Gemeente Oirschot. (2015). *Gemeentegids*. Opgeroepen op februari 15, 2016, van Gemeente Oirschot: http://oirschot.smartmap.nl/lib/gemeentemedi/e-books/Oirschot_20152016/#/2/
- Gemeente Oirschot. (2015). Gemeentegids 2015-2016. *Gemeentegids 2015-2016*, p. 25.
- Gemeente Oirschot. (sd). *Bestuur en beleid*. Opgeroepen op maart 18, 2016, van Gemeente Oirschot: http://www.oirschot.nl/bestuur-en-beleid/beleidsstukken_44553/
- Gemeente Oirschot. (sd). *Burgemeester en wethouders*. Opgeroepen op februari 9, 2016, van Gemeente Oirschot: http://www.oirschot.nl/bestuur-en-beleid/burgemeester-en-wethouders_44371/
- Gemeente Oirschot. (sd). *Gemeenteraad*. Opgeroepen op februari 9, 2016, van Gemeente Oirschot: http://www.oirschot.nl/bestuur-en-beleid/gemeenteraad_44343/
- Gemeente Oirschot. (sd). *Home*. Opgeroepen op maart 3, 2016, van Burgerpanel Oirschot.
- Hendriks, M., & Eijssers, R. (2004). *Burgerparticipatie, een praktische handleiding voor gemeenten*. Den Haag: Sdu Uitgevers.
- Oirschot Vooruit. (2016, februari 23). *Ontwikkelingen Sportpark Moorland*. Opgeroepen op maart 18, 2016, van Oirschot Vooruit: <http://www.oirschot-vooruit.nl/nieuws/197/?cat=1&n=1230>
- Platjouw, S. (2014). *Onderzoeksrapport en aanvullend advies*. Oirschot.
- Research2Evolve. (2016). *Burgerpanel Oirschot Peiling 1 2016 - Afval*. Oirschot: Gemeente Oirschot.
- Rijksoverheid. (2015). *Zorg en ondersteuning thuis*. Opgeroepen op maart 18, 2016, van Rijksoverheid.
- Rijksoverheid. (sd). *Burgerschap*. Opgeroepen op maart 18, 2016, van Rijksoverheid.
- van Berlo, D. (2012). *Wij, de overheid*.
- Vergouw, G. (2015). *Het Dodo-effect*. Amsterdam: Uitgeverij Boom Nelissen.
- Verhoeven, N. (2014). *Wat is onderzoek?* Amsterdam: Boom uitgevers.

Vijfeijken, E.-M. v. (2012). *Burgerparticipatie in Oirschot*. Gemeente Oirschot. Oirschot: Gemeente Oirschot.

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. (2012). *Vertrouwen in burgers*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. (2012). *Vertrouwen in burgers*. Den Haag: Amsterdam University Press.

